

Inspraakbundel

Reacties op Concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse 'Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland'

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving.....	5

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties	8
Alfabetisch overzicht organisaties en reacties	9
Reactie 202505100 tot en met 202506641.....	10

Woord vooraf

De Minister van Klimaat en Groene Groei (hierna: KGG) heeft samen met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (hierna: VRO) voor het tracé van het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland een concept-voorkeursalternatief opgesteld. Het voorstel van de minister is beschreven in het concept-voorkeursalternatief.

Van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 lagen het concept-voorkeursalternatief, het milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA) ter inzage. U kon hier op reageren.

Wat gaat er gebeuren?

Hynetwork, een dochteronderneming van Gasunie, ontwikkelt het landelijke hogedruknetwerk voor waterstoftransport. Dit netwerk verbindt industrieclusters, havens, wind-op-zee, opslaglocaties en buitenlandse aansluitingen. Het project bestaat uit twee delen: tussen Zelzate en Moerdijk wordt een bestaande ondergrondse aardgasleiding geschikt gemaakt voor het transport van waterstof, en tussen Woensdrecht en Vlissingen wordt een nieuwe ondergrondse buisleiding aangelegd. Langs het tracé komen enkele afsluiterlocaties om de gasstroom veilig te kunnen regelen, onderhoud mogelijk te maken en toekomstige uitbreidingen te ondersteunen. Hiermee ontstaat een belangrijke verbinding tussen industrie in Zeeland, België en de haven- en industriecomplexen van Moerdijk en Rotterdam.

Waarom is dit project nodig?

De Nederlandse industrie heeft waterstof nodig om te verduurzamen en minder CO₂ uit te stoten. Voor veel bedrijven is elektrificatie niet haalbaar en biedt waterstof een schoon en toekomstbestendig alternatief. Het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland verbindt de havens en industrieclusters in Zeeland en Moerdijk met het landelijke waterstofnetwerk en met België. Zo kunnen bedrijven overstappen van aardgas naar duurzame waterstof en kan geïmporteerde en lokaal geproduceerde waterstof veilig worden getransporteerd. Dit project is daarmee een onmisbare schakel in de nationale en Europese klimaatdoelen voor 2030 en 2050.

Wat is het voorkeursalternatief?

De Minister van KGG kiest samen met de Minister van VRO een tracé. Dit is het voorkeursalternatief. De keuze maken ze op basis van opgevraagde adviezen en reacties, het MER en de IEA.

In het MER staan de milieueffecten van het project. Ook staan er maatregelen in hoe deze kunnen worden beperkt of voorkomen. In deze procedure bestaat de milieueffectrapportage uit twee fasen: het project-MER fase 1 en het project-MER fase 2. De eerste fase ligt nu ter inzage. Hierbij gaat het om de effecten op het milieu (bijvoorbeeld natuur en landschap) van de tracéalternatieven.

Effecten op de omgeving, kosten, techniek en toekomstvastheid krijgen ook een rol. Dit gebeurt in de IEA. Daarmee worden de voor- en nadelen van de verschillende tracés duidelijk.

Inloopbijeenkomsten

U was welkom bij de inloopbijeenkomsten die het Ministerie van KGG samen met Hynetwork organiseert. Tijdens de inloopbijeenkomst kon u informatie over het project en de verdere procedure krijgen. Er waren korte plenaire presentaties. De bijeenkomsten waren op:

- woensdag 26 november in MFC De Drieschaar, De Ploeg 11 in Ossendrecht
- donderdag 27 november in De Vroone, C.D. Vereekestraat 74 in Kapelle

Naast deze twee informatieavonden werd op dinsdag 2 december een buurtbijeenkomst georganiseerd voor de regio Hulst. Het doel van deze bijeenkomst was om met elkaar in gesprek te gaan over de ombouw van de bestaande aardgasleiding en de werkzaamheden die hiervoor nodig zijn. Ook was er ruimte voor vragen. De bijeenkomst vond plaats op:

- Dinsdag 2 december in Den Dullaert, Sportlaan 24 in Hulst

Reacties

Op het concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse zijn binnen de reactietermijn in totaal 31 reacties binnengekomen. De reacties zijn integraal opgenomen in deze inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn.

Wat gebeurt er hierna?

Op basis van de reacties op het concept-voorkeursalternatief, het MER, de IEA en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage zal het voorkeursalternatief definitief worden vastgesteld. Het voorkeursalternatief is de basis voor de uitwerking van het projectbesluit in de volgende fase.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland en alle bijbehorende stukken vindt u op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn. Voor meer informatie over het project vindt u op: www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/projecten/zuidwest-nederland. Heeft u vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 088 042 47 47 op werkdagen tussen 09.00 en 17.00 uur.

Kennisgeving Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

De Minister van Klimaat en Groene Groei (hierna: KGG) heeft samen met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (hierna: VRO) voor het tracé van het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland een concept-voorkeursalternatief opgesteld. Het voorstel van de minister is beschreven in het concept-voorkeursalternatief.

Van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 liggen het concept-voorkeursalternatief, het milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA) ter inzage. U kunt hier dan op reageren.

Wat gaat er gebeuren?

Hynetwork, een dochteronderneming van Gasunie, ontwikkelt het landelijke hogedruknetwerk voor waterstoftransport. Dit netwerk verbindt industriecusters, havens, wind-op-zee, opslaglocaties en buitenlandse aansluitingen. Het project bestaat uit twee delen: tussen Zelzate en Moerdijk wordt een bestaande ondergrondse aardgasleiding geschikt gemaakt voor het transport van waterstof, en tussen Woensdrecht en Vlissingen wordt een nieuwe ondergrondse buisleiding aangelegd. Langs het tracé komen enkele afsluiterlocaties om de gasstroom veilig te kunnen regelen, onderhoud mogelijk te maken en toekomstige uitbreidingen te ondersteunen. Hiermee ontstaat een belangrijke verbinding tussen industrie in Zeeland, België en de haven- en industriecomplexen van Moerdijk en Rotterdam.

Waarom is dit project nodig?

De Nederlandse industrie heeft waterstof nodig om te verduurzamen en minder CO₂ uit te stoten. Voor veel bedrijven is elektrificatie niet haalbaar en biedt waterstof een schoon en toekomstbestendig alternatief. Het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland verbindt de havens en industrieclusters in Zeeland en Moerdijk met het landelijke waterstofnetwerk en met België. Zo kunnen bedrijven overstappen van aardgas naar duurzame waterstof en kan geïmporteerde en lokaal geproduceerde waterstof veilig worden getransporteerd. Dit project is daarmee een onmisbare schakel in de nationale en Europese klimaatdoelen voor 2030 en 2050.

Wat is het voorkeursalternatief?

De Minister van KGG kiest samen met de Minister van VRO een tracé. Dit is het voorkeursalternatief. De keuze maken ze op basis van opgevraagde adviezen en reacties, het MER en de IEA. In het MER staan de milieueffecten van het project. Ook staan er maatregelen in hoe deze kunnen worden beperkt of voorkomen. In deze procedure bestaat de milieueffectrapportage uit twee fasen: het project-MER fase 1 en het project-MER fase 2. De eerste fase ligt nu ter inzage. Hierbij gaat het om de effecten op het milieu (bijvoorbeeld natuur en landschap) van de tracéalternatieven. Effecten op de omgeving, kosten, techniek en toekomstvastheid krijgen ook een rol. Dit gebeurt in de IEA. Daarmee worden de voor- en nadelen van de verschillende tracés duidelijk.

Inloopbijeenkomsten

U bent welkom bij de inloopbijeenkomsten die het Ministerie van KGG samen met Hynetwork organiseert. Tijdens de inloopbijeenkomst krijgt u informatie over het project en de verdere procedure. Er zijn korte plenaire presentaties. U kunt zonder aanmelding in- en uitlopen tussen 19:00 en 21:00 uur. De bijeenkomsten zijn op:

- woensdag 26 november in MFC De Drieschaar, De Ploeg 11 in Ossendrecht
- donderdag 27 november in De Vroone, C.D. Vereekestraat 74 in Kapelle

Tijdens beide informatieavonden is er een korte presentatie om 19.15 uur en om 20.15 uur. Op deze avonden kunt u in gesprek gaan met medewerkers van Hynetwork en het Ministerie van KGG

Naast deze twee informatieavonden wordt op dinsdag 2 december een buurtbijeenkomst georganiseerd voor de regio Hulst. Het doel van deze bijeenkomst is om met elkaar in gesprek te gaan over de ombouw van de bestaande aardgasleiding en de werkzaamheden die hiervoor nodig zijn. En ook hier is er ruimte voor vragen. Medewerkers van Hynetwork en het Ministerie van KGG zijn aanwezig. U bent welkom tussen 19.00 en 21.00 uur. Vooraf aanmelden is niet nodig. De bijeenkomst vindt plaats op:

- Dinsdag 2 december in Den Dullaert, Sportlaan 24 in Hulst

Wilt u reageren?

U kunt van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 reageren op het concept-voorkeursalternatief, het MER en de IEA. In deze periode kunt u de documenten bekijken op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn.

U kunt op drie manieren reageren:

- Bij voorkeur digitaal: via www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn
- Per post:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten
Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan sturen wij u per brief een ontvangstbevestiging.
- Ook kunt u op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur bellen met Bureau Energieprojecten op 088 042 47 47

Heeft u hulp nodig?

De overheid vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Niet iedereen is even handig met computers. Daarom zijn er Informatiepunten Digitale Overheid. Deze informatiepunten vindt u in de bibliotheken. U kunt er makkelijk binnenlopen om uw vragen over websites van de overheid te stellen. Bijvoorbeeld voor het op de computer bekijken van documenten die bij dit project horen. Vraag ernaar

bij de bibliotheek bij u in de buurt. Voor meer informatie kunt u terecht op de website: www.informatiepuntdigitaleoverheid.nl.

Wat gebeurt er hierna?

Op basis van de reacties op het concept-voorkeursalternatief, het MER, de IEA en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage zal het voorkeursalternatief definitief worden vastgesteld. Het voorkeursalternatief is de basis voor de uitwerking van het projectbesluit in de volgende fase.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland en alle bijbehorende stukken vindt u op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn. Voor meer informatie over het project vindt u op: www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/projecten/zuidwest-nederland. Heeft u vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 088 042 47 47 op werkdagen tussen 09.00 en 17.00 uur.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie opzoeken. Door te klikken op uw reactienummer wordt u automatisch doorverwezen naar de reactie. De reacties zijn opgenomen vanaf pagina 10.

Reacties op Concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse 'Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland'

Registratienummer	Reactienummer
202505100	202505100
202505102	202505102
202505103	202505103
202505120	202505120
202505170	202505170
202505187	202505187
202505191	202505191
202505193	202505193
202505194	202505194
202505200	202505200
202505208	202505208
202505222	202505222
202505370	202505370
202505382	202505382
202505389	202505389
202505390	202505390
202505551	202505551
202505609	202505609
202505953	202505953
202506167	202506167
202506186	202506186
202506195	202506195
202506210	202506210
202506268	202506268
202506306	202506306
202506441	202506441
202506501	202506501
202506520	202506520
202506637	202506637
202506640	202506640
202506641	202506641

Alfabetisch overzicht organisaties en reacties

Reacties op Concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse 'Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland'

Reactienummer	Organisatie
202505390	Beheermaatschappij L.J. Houtman B.V. Stichting Zorghoeve Sequoiahof, HANSWEERT
202506268	Dorpsraad Borssele, BORSSELE
202505953	EP NL ZBL B.V., TankOpslag en PijpleidingenNet N.V. (TOPN), Dow Benelux B.V., GOES
202505389	Evides Waterbedrijf, ROTTERDAM
202505609	Fluxys Belgium, BRUSSEL
202506637	Gemeente Borsele, College van Burgemeester en Wethouders, HEINKENSZAND
202506640	Gemeente Halderberge, College van Burgemeester en Wethouders, OUDENBOSCH
202505222	Gemeente Kapelle, College van Burgemeester en Wethouders, KAPELLE
202506210	Gemeente Moerdijk, College van Burgemeester en Wethouders, ZEVENBERGEN
202506186	Gemeente Reimerswaal, College van Burgemeester en Wethouders, KRUININGEN
202506641	Gemeente Vlissingen, College van Burgemeester en Wethouders, VLISSINGEN
202505551	Leidingenstraat Nederland (LSNed), ROOSENDAAL
202506195	Lokaal Bestuur Zelzate, College van Burgemeester en Wethouders, ZELZATE
202505370	OVET B.V., TERNEUZEN
202505382	Provincie Zeeland, Gedeputeerde Staten, MIDDELBURG
202506520	TenneT TSO B.V., ARNHEM
202506306	Vereniging Boiuwen van Onderop, BvO, CLINGE
202506167	Vlaamse Overheid, Departement Omgeving, BRUSSEL
202505208	Waterschap Brabantse Delta, Het dagelijks bestuur, BREDA
202506501	ZLTO, S-HERTOGENBOSCH

Reactie 202505100 tot en met 202506641

Verzonden: 11/16/2025 8:49:16 AM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Prima plan.Zo spoedig mogelijk erdoorheen drukken. Hopelijk reageren niet teveel beroepsklagers.

Verzonden: 11/16/2025 4:03:39 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Hallo,

Ik zie op de kaart een elektrolyse station in de zak van zuid beveland.

Ik wil graag precies weten waar jullie die denken te gaan plaatsen. Idem over traject vd leiding op een duidelijke kaart.

Mvg [REDACTED]

Verzonden: 11/16/2025 5:13:31 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Mijn reactie staat in bijgevoegde pdf.

107055699_11167213_reactie_op_concept-VKA_Waterstofnetwerk_Zuidwest-Nederland.pdf

reactie op concept-VKA Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Als bezorgde burger/belastingbetaler maak ik graag gebruik van de mogelijkheid te reageren op de concept-VKA.

De onderbouwing van dit project is gebaseerd op de volgende achterhaalde aannames:

- Niet waterstof gas, maar ammoniak en methanol blijken de favoriete vormen van opslag en transport van groene waterstof moleculen. Het zijn ammoniak en methanol dat veel industrien als halffabrikaat inzetten. Zo gebruikt Yara bijv waterstof uit aardgas om er vervolgens ammoniak mee te maken.
- De eerdere prognoses mbt de produktie van groene waterstof zijn niet uitgekomen. Zoals besproken in deze mooie aflevering van [voetnoten](#) wordt er veel minder groene waterstof geproduceerd en is het ook nog eens veel duurder dan eerder verwacht. Dat maakt het onmogelijk voor de industrie om hiermee een concurrerend produkt op de wereldmarkt te brengen.
- De ambities mbt Wind op Zee zijn inmiddels bijgesteld. Er zal minder en duurdere stroom van Zee komen dan eerder verwacht. Dat maakt electrolyse van waterstof nog minder aantrekkelijk.
- Het is niet gelukt om met DOW klimaatafspraken te maken en DOW heeft inmiddels zijn modernste kraker stilgelegd. Deze Amerikaanse multinational is zich, ivm de Europese energie prijzen uit Europa aan het terugtrekken. Prognoses zoals in de [CES SDR](#) gaan uit van niet langer realistische aannames.
- Het aangehaalde restwarmte project van Zeeland refinery met realisatie vanaf 2024 is nooit van start gegaan. Het laat zien dat concept-VKA geen rekening houdt met ontwikkelingen.
- Mbt kosten wordt gesteld dat open ontgraving de goedkoopste oplossing zou zijn, dat is in tegenspraak met het eerder voorgestelde inploegen, dat sneller, veiliger en minder arbeidsintensief zou zijn. Inploegen zal veel goedkoper zijn dan open ontgraving.

mijn conclusie

Ivm de twijfels tav de inzet van waterstof is het onverstandig om nu al een "Betuwe lijn" voor waterstof aan te leggen.

Verzonden: 11/19/2025 12:38:35 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

waar komt de nieuwe waterstofleiding precies te lopen?

en welke overlast kan ik daar van verwachten?

Met name met de aanleg er van!

Verzonden: 11/26/2025 8:03:13 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Land:

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Bedrijf

(Mede) namens:

Organisatie: Arkema

Uw zienswijze/reactie:

Wat zijn de precieze veiligheidscontouren van de nieuwe leiding?

Wat zijn de minimale afstanden, die nodig zijn naar gevaarlijk object toe?

Wat voor extra bescherming is nodig bij onjuiste afstand tot het gevaarlijk object?

Verzonden: 11/27/2025 7:36:41 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat:
Huisnummer:
Postcode:
Woonplaats:
Land:
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Hoe is de veiligheid gewaarborgd voor de omwonenden tot de afstand van de leidingen die gelegd gaan worden?

Hoe diep komt de leiding te liggen en hoe wordt er omgegaan met lekkages?

Hope hoog is de druk in de leidingen zelf?

Hoe gaat men om met schadevergoeding, te denken aan waardevermindering van woningen/gebouwen? In het kadaster wordt dit meegenomen aan informatie. Hoe wordt dit vergoed?

Is er al bekend wanneer er begonnen zal worden aan de aanleg van aanlegging? (Krabbedijken, ter hoogte van de Kruisweg)

Verzonden: 11/27/2025 8:04:15 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Land:

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens: [REDACTED]

Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Mogen we heiden in de omgeving van de leidingen? En zo ja, vanaf welke afstand mag dit?

En zo nee, hoe wordt dit opgelost?

Verzonden: 11/27/2025 8:12:00 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat:
Huisnummer:
Postcode:
Woonplaats:
Land:
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Er zijn te weinig fte's beschikbaar bij de Omgevingsdienst (OD) en de DCMR om op een deskundige manier veiligheidscontroles uit te voeren. Daarom vragen wij of het Rijk extra geld kan geven, zodat de veiligheid voor omwonenden gegarandeerd kan worden.

Door veranderingen in de industrie in de omgeving neemt de luchtvervuiling in Zeeuws-Vlaanderen toe. Er ligt een kerosineleiding en er komt ook een waterstofleiding bij. Daarnaast zorgt een taalbarrière voor extra uitdagingen bij het toezicht.

Het Rijk moet financiële steun bieden om de veiligheid te verbeteren. Er moeten genoeg controles zijn, en de gezondheid van omwonenden moet worden beschermd. Vooral bedrijven met een hoog risico moeten goed en regelmatig gecontroleerd worden. Kan het Rijk dit garanderen? En zo ja, hoe?

Nummer 202505194

Naam

Adres

Tel.

Mail

Reactie op Waterstofnetwerk ZWN

Er zijn te weinig fte's beschikbaar bij de Omgevingsdienst (OD) Zeeland om op een deskundige manier veiligheidscontroles uit te voeren bij de industrie in de Kanaalzone. Daarom vragen wij of het Rijk extra geld kan geven aan het OD, zodat de veiligheid voor omwonenden gegarandeerd kan worden.

Toelichting

Door veranderingen in en uitbreiding van de industrie in de Kanaalzone en Sloegebied nemen de risico's op ongelukken bij de industrie toe en de kans op een domino effect. Dus dat een ongeluk bij klein bedrijf een nog grotere ramp veroorzaakt bij een nabijgelegen risicogevoelig groot bedrijf.

Er zijn verschillende hoog risico bedrijven (Yara, DOW, Zeeland Refinery) in Kanaalzone en Sloegebied die worden gecontroleerd door DCMR. De minder risicogevoelige bedrijven die daarnaast liggen worden volgens mij niet goed gecontroleerd door de OD Zeeland. Dat baseer ik op het volgende: in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone maar ook het Sloegebied is een paar keer per jaar de luchtkwaliteit dusdanig slecht dat ademen in de buitenlucht niet mogelijk is. Ik spreek uit eigen ervaring want ik heb een woning in Spui (Kanaalzone) en rij regelmatig door het Sloegebied. Dit doe ik al vele jaren en het valt me op dat het steeds vaker voorkomt.

Daarnaast worden steeds meer buitenlandse medewerkers ingezet bij de industrie, die doen prima werk maar er is wel sprake van een taalbarrière waardoor het risico op ongelukken groter wordt. Dit zorgt voor extra uitdagingen bij het toezicht.

Ook liggen er in de Kanaalzone al een kerosineleiding en een olie gekoelde elektriciteitsleiding en nu komt er een waterstofleiding bij. Een waterstofleiding die aftakt naar Yara maar ook naar kleinere bedrijventerreinen zoals Kapelle. Transport via leidingen is veiliger dan transport over weg, rails of spoor. Maar die aftakkingen van de waterstofleiding naar kleine bedrijven (zoals een bakkerij die in de toekomst op waterstof gaat bakken) geven wel weer een risico. Goede controle van kleine en grote bedrijven is essentieel om het risico op ongelukken te minimaliseren.

Voor de Zeeuwse gemeenten is het lastig om de financiering van OD Zeeland rond te zetten. Het landelijke waterstofnetwerk is een Rijksbelang met regionale gevolgen. Daarom vinden wij het niet meer dan logisch dat ook het Rijk financiële steun biedt aan de Omgevingsdienst Zeeland om de veiligheid van omwonenden in Zeeland te garanderen. Er moeten genoeg en deskundige controles zijn door OD Zeeland.

Verzonden: 11/27/2025 8:53:04 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Land:

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Kunnen we heien binnen ons bouwblok zonder belemmeringen van bestaande bouw of leidingen? Hoe ver moeten we van de leidingen vandaan blijven als we gaan bouwen? Wat verandert er als de leiding er ligt, en welke eisen komen er in de toekomst? Wat mag er boven de leiding gebouwd worden, zoals betonpalen? Wat is de hoogte van de leidingverbindingen en laspunten? Kunnen de leidingen verstoringen veroorzaken voor gps?

Verzonden: 11/28/2025 1:03:42 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Bouvignelaan
Huisnummer: 5
Postcode: 4836 AA
Woonplaats: Breda
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Waterschap Brabantse Delta

Uw zienswijze/reactie:

Waterschap spreekt haar dank uit voor het verwerken van onze eerder reacties op de concept stukken.

Wij onderschrijven de conclusies en adviezen die zijn opgenomen in de stukken over de onze assets, persleidingen en waterkeringen, om een aantal aspecten verder te onderzoeken/uit te werken in MER fase 2.

Het betreffen de volgende onderwerpen:

- Het uitvoeren van berekeningen voor zover de waterstofleiding binnen de waterkering en/of beschermingszone ligt, conform NEN-normen 3650 en 3651 en NPR 3659. Dit omvat een uitgebreide sterkteberekening (hoge druk) en voor alle keringen die worden gekruist. Indien niet wordt voldaan dienen mitigerende maatregelen te worden uitgewerkt.
- Het aantonen middels onderzoek/berekeningen dat de ongestoorde ligging van onze afvalwaterpersleidingen wordt gegarandeerd.
- Het inzichtelijk maken van mogelijke beperkingen/eisen op het moment dat het waterschap werkzaamheden aan haar afvalwaterpersleidingen moet uitvoeren op de betreffende locatie waar de waterstofleiding kruist en of in de omgeving komt te liggen.

Tot slot vragen wij aandacht voor het volgende.

Binnen het project wordt gezocht naar nieuwe afsluiterlocaties. Ook binnen het project Delta Schelde CO2nnection die parallel gaat liggen aan de om te bouwen gasleiding, zijn nieuwe afsluiterlocaties nodig.

Om de ruimte vraag te beperken verzoeken wij u de afsluiterlocaties te combineren.

Verzonden: 12/2/2025 2:32:30 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 79
Postcode: 4420 AC
Woonplaats: Kapelle
Land: Nederland
Telefoonnummer: (14) 0113
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: gemeente Kapelle

Uw zienswijze/reactie:

Met dit schrijven maken wij onze zienswijze kenbaar op het ontwerp-voorkeursalternatief van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Dit naar aanleiding van de ter inzagelegging van het c-VKA, IEA, MER tot 8 december 2025.

Wij hebben kennisgenomen van de nu ter inzage liggende documenten en zijn met u in gesprek over aanpassingen van het nu voorliggende.

Wij verwijzen naar de door ons ingediende zienswijze van 14 december 2023 /D23.296521 (bijgevoegd) waarin wij aangeven dat een optimale ordening in de leidingenstrook noodzakelijk is.

Wij zijn nog in gesprek over een optimale ligging. Ook benadrukken wij in onze zienswijze van 14 december 2023 dat een aansluitingsmogelijkheid in Kapelle essentieel is voor de verduurzamingsopgave van de lokale industrie. Gelieve nogmaals kennis te nemen van deze eerder ingediende zienswijze.

Wij constateren dat het concept-VKA geen expliciete vermelding bevat van een aansluiting of aftakking binnen de gemeente Kapelle. Hierdoor blijft onduidelijk of en op welke wijze een aansluiting binnen het Voorkeursalternatief is opgenomen. Het tijdig opnemen van een aansluiting/aftakking:

- Is kostenbesparend;
- Het voorkomt onnodige werkzaamheden achteraf;
- Het minimaliseert toekomstige graafwerkzaamheden en omgevingsverstoring;
- Vergroot de kans dat realisatie binnen bestaande infrastructuurstroken mogelijk is.

Wij verzoeken het concept-VKA aan te vullen met de expliciete bevestiging dat een aansluiting in Kapelle wordt voorzien, inclusief locatie, tracé, en ruimtelijke reservering. Ook verzoeken wij om bij het technisch ontwerp van het waterstofnetwerk hiermee rekening te houden.

Als geen aansluiting wordt voorzien verzoeken wij om motivering en alternatieven. Zonder nadere verklaring en borging van de aansluiting kan het projectteam Waterstof Kapelle (Stedin, provincie Zeeland, Coroos, Toptaste, Netverder, gemeente Kapelle) geen definitief oordeel geven over de voorgestelde voorkeursvariant en behouden wij ons het recht voor deze zienswijze aan te vullen na ontvangst van nadere informatie.

107257833_11200465_D23.29_D23.296521_Zienswijze_Waterstofnetwerk_Zuidwest_Nederland_Hynetwork_services_(HNS)-signed.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest-
Nederland
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Verzonden

14-12-2023

Bijlage**Onderwerp**

Zienswijze Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland Hynetwork services (HNS)

Uw brief van**Uw kenmerk****Zaaknummer**

Z22.013524

Documentnummer

D23.296521

Behandelaar

[REDACTED]

Geachte mevrouw, heer,

Met deze brief maken wij onze zienswijze kenbaar over uw voornemen voor het aanleggen van het Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

Inspraakreactie

Op 11 mei 2023 hebben wij onze inspraakreactie gegeven op uw plannen voor de aanleg van het netwerk. Voor de volledigheid is deze eerdere inspraakreactie met documentnummer D23.285328 als bijlage bijgevoegd. De inhoud van deze eerdere inspraakreactie moet u lezen als onderdeel van onze zienswijze.

Een aansluiting op het waterstofnetwerk is voorzien in ons beleid

Op 31 oktober 2023 heeft de gemeenteraad van Kapelle de Bouwsteen Waterstof van de Duurzaamheidsagenda Kapelle vastgesteld. In dit beleid is het volgende vastgelegd:

Op het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland moet in onze gemeente een aansluiting komen voor de regionale waterstofketen.

Wij zijn in overleg met Hynetwork Services (HNS) over deze aansluitmogelijkheid. Hierbij benadrukken wij dat deze aansluiting van groot belang is voor de grote verduurzamingsopgave van de lokale industrie. Het is voor de gemeente Kapelle essentieel dat deze aansluiting er komt.

Raakvlakprojecten en meekoppelkansen zijn niet vrijblijvend

In de ter inzage liggende Notitie Reikwijdte en Detailniveau worden projecten genoemd die ook voor onze gemeente van groot belang zijn. Het gaat dan met name over de aanleg van nieuwe watertransportleidingen van Evides en het regionale waterstofnetwerk Kapelle. De impact van de

Bezoekadres

Kerkplein 1, 4421 AA Kapelle

Postadres

Postbus 79, 4420 AC Kapelle

IBAN NL 90 BNGH 0285 0044 25

BIC BNGHNL2G

BTW NL 0015.98.788.B01

KVK 51309971

[E. gemeente@kapelle.nl](mailto:gemeente@kapelle.nl)[T. 14 0113](tel:140113) kapelle.nl

uitvoering is groot op onze gemeente en haar inwoners. Het is vanuit maatschappelijk oogpunt ondenkbaar dat deze projecten separaat van elkaar worden uitgevoerd. Wij weten dat u zich inspant om deze samenwerking mogelijk te maken. Onze zienswijze is dat deze samenwerking een vaststaand feit moet zijn. Hiermee geeft u duidelijkheid naar onze inwoners dat de impact van de uitvoering beperkt blijft tot één moment.

Optimale ordening in de leidingstook is noodzakelijk

De realisatie van uw project in combinatie met de plannen van Evides moet plaatsvinden binnen de nog beschikbare ruimte in de leidingenstrook in onze gemeente. Zoals eerder benadrukt in het bestuurlijk overleg van 19 oktober 2023 roepen wij u op de beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk in te richten. Hiermee bedoelen wij dat na aanleg van het waterstofnetwerk en de leidingen van Evides er nog ruimte blijft voor toekomstige leidingen. Het is aannemelijk dat deze ruimte in de toekomst noodzakelijk is voor de energietransitie.

Draagvlak staat onder druk

Zoals in onze eerdere inspraakreactie aangegeven is het betrekken van onze inwoners en gebruikers in het gebied van groot belang. Wij merken dat door onder andere de stapeling van grote infrastructurele werken in de planfase in ons gebied de zorgen van mensen toenemen. Hiermee staat draagvlak voor deze projecten onder druk. Wij verzoeken u dan ook om zorgvuldig, volledig, open en persoonlijk alle inwoners en gebruikers te betrekken.

Vervolg

Wij vertrouwen erop dat u deze zienswijze en onze eerdere inspraakreactie meeneemt in uw afweging voor besluitvorming. Indien gewenst geven wij graag een nadere toelichting hierop. Graag blijven wij betrokken bij het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

Vragen?

Als u nog verdere vragen heeft over deze brief kunt u contact opnemen met [REDACTED] via [REDACTED]

Hoogachtend,
Namens burgemeester en wethouders van Kapelle,
afdeling Leefomgeving
Beleidsmedewerker Leefomgeving

[REDACTED]

Verzonden: 12/8/2025 4:01:00 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Noorwegenweg
Huisnummer: 2
Postcode: 4538 BG
Woonplaats: Terneuzen
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: OVET B.V.

Uw zienswijze/reactie:

Geachte heer/mevrouw,

Ik heb onze reactie beschreven in de bijgesloten brief.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

OVET B.V.

107345610_11213240_2025-12-08_zienswijze_voorkeursalternatief.pdf

Noorwegenweg 2, 4538 BG TERNEUZEN
 Monacoweg 3, 4455 SZ NIEUWDORP
 Tel.: +31 (0) 115-676700
 website: www.ovet.nl, e-mail: info@ovet.nl
 ABN AMRO Bank nr.: NL71ABNA0482762268
 Comm.reg Terneuzen nr.: 22049490
 VAT-nr.: NL8107.45.409.B.01

N.V. Nederlandse Gasunie
 Waterstofnetwerk Zuidwest
 Postbus 19
 9700 MA Groningen

Nieuwdorp,

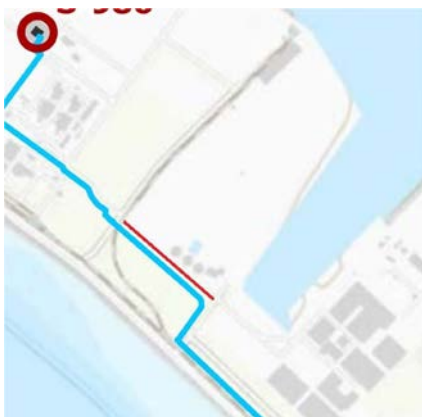
Onze ref. : MdS-08-12-2025
 Uw ref. : 0000000395206957000
 Onderwerp : zienswijze voorkeursalternatief waterstofnetwerk Zuidwest Nederland

Geachte heer/mevrouw,

U heeft ons per brief met kenmerk 0000000395206957000 d.d. 11 november 2025 op de hoogte gebracht van de aanleg van een nieuwe ondergrondse waterstofleiding nabij onze bedrijfslocatie aan de Monacoweg 3 te Nieuwdorp (industriegebied Vlissingen-Oost). Daarnaast vermeldt u dat wij kunnen reageren op de voorgestelde route, zoals opgenomen in het concept Voorkeursalternatief en de bijbehorende onderzoeksresultaten. Van die mogelijkheid willen wij gebruik maken en u dient deze brief als onze reactie te beschouwen.

Reactie 1 - OVET

Op onderstaande schets ziet u de zuidelijke inrichtingsgrens van het terrein van OVET (rode lijn). De geplande waterstofleiding passeert op korte afstand van de inrichtingsgrens. Om deze reden maken wij ons zorgen over de risicocontour van de waterstofleiding en de invloed daarvan op de bestaande bedrijfsvoering en kwetsbare objecten, het kantoorgebouw van OVET, waar 24/7 medewerkers werkzaam zijn, is namelijk gesitueerd aan de zuidzijde van het terrein. Tevens is hier een werkplaats en parkeerterrein gesitueerd en lopen medewerkers aan en af naar auto's en opslagterrein. Wat zal de invloed van de waterstofleiding zijn op de bedrijfsvoering en kwetsbare objecten?

Depending of the nature of the services required all activities of OVET B.V. are subject to the following conditions:

- "Terms and Conditions Rotterdam Bulk Cargo Stevedores Rotterdam 1991" and/or
- "Dutch forwarding conditions Fenex d.d. 1 July 2004" and/or
- "Physical Distribution Voorwaarden TLN d.d. 1 September 2000";

On demand, copy of these conditions will be mailed to you free of cost. In case no copy is asked we consider the above conditions to be known. Copy of these conditions can also be found at our website <https://www.ovet.nl/>

Reactie 2 - OVET

In de toekomst zullen diverse ontwikkelingen plaats vinden op het bedrijfsterrein van OVET. Het is niet wenselijk dat een waterstofleiding en de restricties die deze met zich meebrengt (bijv. risicocontour) een belemmering gaat vormen voor ontwikkelingen op het terrein van OVET nabij de zuidelijke inrichtingsgrens. Graag willen wij inzicht in de invloed die de aanleg van de waterstofleiding zal hebben op ons bedrijfsterrein.

Reactie 3 - OVET

OVET is afhankelijk van het transport via goederentreinen. Er is op de tekening geen sprake van een boring onder het spoor. Hoe zal hier de waterstofleiding aangelegd worden? En wat zal de overlast zijn tijdens de aanleg? Wat zullen de restricties na aanleg zijn voor het treinverkeer?

Ik ga er vanuit dat ik met deze brief u voldoende op de hoogte heb gesteld van onze zorgen over de invloed die de waterstofleiding op onze bedrijfsvoering zal hebben. Indien u hierover nog vragen heeft of als u uw reactie kenbaar wilt maken dan kunt u mij bereiken via onderstaande contactgegevens.

Met vriendelijke groet,

HSSEQ-coördinator
OVET B.V.

Verzonden: 12/9/2025 12:08:59 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus 6001
Huisnummer: 6
Postcode: 4330 LA
Woonplaats: Middelburg
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Provincie Zeeland

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage.

107357190_11215148_BBV_Ontwerpbrief_GS_-_Reactie_op_cVKA_Zuidwest-Nederland_(ondertekend).pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland Concept VKA
Postbus 111
9200 AC Drachten

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Reactie college van GS op concept VKA Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland	303602	[REDACTED]	

Middelburg, 9 december 2025

Geachte heer/mevrouw,

Als college van Gedeputeerde Staten hebben wij kennisgenomen van de plannen die door het ministerie van Klimaat en Groene Groei en Hynetwork ter inzage zijn gelegd voor de aanleg van het waterstofnetwerk in Zuidwest-Nederland¹. Dit netwerk gaat onderdeel uitmaken van het toekomstige CO₂-neutrale energiesysteem en gaat in eerste instantie de grote industriële clusters aan de kust met elkaar verbinden.

Als regionale stakeholder zijn wij al geruime tijd betrokken bij de totstandkoming van dit netwerk. Het conceptvoorkeursalternatief zoals nu door u ter inzage is gelegd bestaat in Zeeland uit twee routes:

1. Route Zelzate – Moerdijk: gebruikmaken van de bestaande aardgasleiding en ombouwen tot waterstofleiding.
2. Route Vlissingen – Woensdrecht (vanaf daar gaat het tracé verder op de bestaande leiding naar Moerdijk, zie onder 1): de nieuw aan te leggen leiding loopt door de gemeenten Vlissingen, Borsele, Kapelle en Reimerswaal.

De ter inzage gelegde stukken zijn voor ons aanleiding om een reactie te sturen. Onze reactie is zowel inhoudelijk als procesmatig.

Inhoudelijk

In uw conceptvoorkeursalternatief zijn voor de route Vlissingen - Woensdrecht zestien optimalisatielocaties benoemd. Deze locaties vallen buiten de PEH-strook, waarbinnen juist planologische ruimte is gereserveerd voor buisleidingen. Reden is ten eerste dat er al veel leidingen in de strook liggen die op sommige delen te smal (50 meter) is om de waterstofleiding toe te voegen. Ten tweede blijkt de strook niet altijd effectief bestemd (kronkelig en hoekig) en is hier een andere ligging van de buisleiding uitvoeringstechnisch beter te verantwoorden. Dit heeft u zorgvuldig omschreven in de bijbehorende Integrale Effectanalyse (IEA).

Grondeigenaren en andere belanghebbenden krijgen direct te maken met dit voorkeursalternatief. U heeft de optimalisaties ook al met hen afgestemd. Gelet op de gevoeligheid die er echter bestaat ten aanzien van ingrepen in andermans (grond)eigendom vragen wij u zorgvuldig om te gaan met de belangen van deze grondeigenaren en andere belanghebbenden, en richting de realisatie passende afspraken met hen te maken. Aan de hand van het nog te nemen projectbesluit zal het geldende planologisch regime wijzigen en veranderen de gebruiksmogelijkheden van de (agrarische)percelen. Wij ondersteunen het idee dat grondeigenaren en belanghebbenden op een laagdrempelige manier gebruik kunnen maken van de interactieve [belangenkaart](#) die Hynetwork heeft opgesteld.

¹ [stcrt-2025-37778.pdf](#)

Een tweede inhoudelijk punt van aandacht is het vraagstuk van de aan te houden normatieve afstandsmaat tussen de nieuwe waterstofleiding, de nieuwe waterleiding van Evides en de bestaande leidingen in de PEH-strook. Voordat de minister een projectbesluit gaat nemen moet duidelijk zijn waar de nieuwe leiding precies kan komen te liggen. Dit vraagstuk mag wat ons betreft niet leiden tot vertraging in de projectprocedure. Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg op 14 november jl. laten wij onderzoek verrichten naar de technische, economische en maatschappelijk acceptabele effecten van de door betrokken partijen voorgestelde afstandsmaten. Besluitvorming over de uitkomsten van dit onderzoek is input voor het later in detail uitwerken van het voorkeursalternatief, dat geborgd wordt in het projectbesluit.

Proces

Door Hynetwork is in december 2024 een nieuwe versie van het uitrolplan voor het landelijke waterstofnetwerk ter consultatie voorgelegd. De minister van KGG moet het definitieve plan vaststellen. Dat is helaas nog niet gebeurd. Gelet op de reeds opgelopen vertraging om te komen tot een landelijk waterstofnetwerk, verzoeken wij de minister met klem om het nieuwe uitrolplan vast te stellen. De verduurzaming van de energie-intensieve industrie vraagt namelijk om stappen voorwaarts, wat ook moet leiden tot hernieuwd vertrouwen.

Smart Delta Resources (SDR), het havenbedrijf North Sea Port (NSP) en Provincie Zeeland streven naar een Green Energy Port, als onderdeel van het perspectief Zeeland 2050. Dit houdt onder meer in dat het haven- en industriecluster duurzaam en toekomstbestendig dient te zijn. Dit is ook een nationaal belang blijkt uit de ontwerpversie van de Nota Ruimte. Randvoorwaardelijk is wat ons betreft de voorspoedige realisatie van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland.

Ten slotte vragen wij aandacht voor onze wens om een aftakking van het waterstofnetwerk te realiseren in de gemeente Kapelle richting de daar aanwezige energie-intensieve bedrijvigheid. Dit als onderdeel van een te ontwikkelen regionaal waterstofnetwerk. Op de kaarten die onderdeel zijn van de stukken die ter inzage liggen staat bij Kapelle een afsluiterlocatie ingetekend. Tot op heden is er echter nog geen formeel besluit genomen over het realiseren van een zogeheten T-stuk op deze locatie. Ondanks herhaalde verzoeken om dat T-stuk direct mee nemen in het project, blijft definitieve besluitvorming daarover nog steeds uit. Dat vinden wij een onwenselijke situatie.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

Voorzitter

Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Verzonden: 12/9/2025 7:05:44 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 4472
Postcode: 3006 AL
Woonplaats: Rotterdam
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Evides Waterbedrijf

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

Evides Waterbedrijf

Postbus 4472

3006 AL Rotterdam

www.evides.nl

KvK 24170650

BTW NL0071.97.032.B01

IBAN: NL23 BNGH 0285 0423 94 / BIC: BNGHNL2G

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

Uw kenmerk:
 Ons kenmerk: Infra/AMI/JGe/02-12-2025
 Bijlagen:
 Onderwerp: Reactie op concept-voorkeursalternatief
 milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse
 Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland

Contactpersoon: [REDACTED]
 Afdeling: Asset Management Infra
 Telefoon / fax: [REDACTED]
 E-mail: [REDACTED]

Geachte heer, mevrouw,

Middels dit schrijven geeft Evides N.V. (hierna te noemen: Evides) een reactie op de concept-voorkeursalternatief milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

Evides Waterbedrijf is sinds de start van het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland een betrokken gesprekspartner en waardeert de constructieve samenwerking tot nu toe. Wij constateren dat er in deze procedure slechts beperkte formele momenten zijn om te reageren op de plannen en daarom hechten wij eraan om op dit moment onze belangen en aandachtspunten vanuit het drinkwaterperspectief op een zorgvuldige en constructieve wijze vast te leggen.

Belang Evides

Evides staat voor een betrouwbare levering van drinkwater aan ruim 2,5 miljoen klanten en de industrie in Zuidwest-Nederland. Onze wettelijke taak en maatschappelijke verantwoordelijkheid vereisen dat de continuïteit en leveringszekerheid van drinkwater te allen tijde gewaarborgd blijft. Dit betekent dat wij graag, voor zowel onze bestaande assets als voor onze nieuw aan te leggen assets, onze participatie continueren teneinde de wederzijdse belangen zo goed als mogelijk op elkaar af te stemmen.

Aandachtspunten bestaande (drink)waterinfrastructuur Evides

Ten aanzien van onze bestaande (drink)waterinfrastructuur zien wij geen onoverkomelijke raakvlakken met het Waterstofnetwerk en lijkt de impact hiervan beperkt. Eén noemenswaardig raakvlak betreft de afsluiterlocatie S-935 aan de Smokkelweg te Rilland. In de nabijheid van deze locatie bevinden zich meerdere industriewaterleidingen waarover we graag afstemming zouden hebben.

Verder is onze bestaande infrastructuur, zoals te doen gebruikelijk, beschermd middels zakelijke rechten van opstal, ruimtelijke bescherming en de WIBON. Wij vertrouwen er dan ook op dat bij raakvlakken met onze bestaande infrastructuur contact wordt gelegd via de gebruikelijke ingangen en contactpersonen om hierover afstemming te hebben.

Aandachtspunten uitbreiding (drink)waterinfrastructuur Evides

Zoals meermaals wordt onderkend in de documenten die nu ter inzage liggen, zijn er vele raakvlakken met ons uitbreidingsproject "Midden Zeeland". Hierover onderhouden we zoals eerder genoemd nauw contact. De volgende aandachtspunten zouden we hierbij graag nog eens willen vastleggen.

1. Voorbereidingsbesluit

Met het oog op het aankomende voorbereidingsbesluit en de werking daarvan willen wij benadrukken dat het voorgenomen voorbereidingsbesluit bij voorkeur niet leidt tot beperking of inperking van onze bestaande rechten, waaronder het beheer en onderhoud van onze huidige leidingen. Daarnaast is het van groot belang dat het besluit geen belemmeringen oplevert voor de uitvoering van ons (drink)waterinfrastructuurproject, waarover wij reeds in nauw overleg staan met de initiatiefnemer. Bij de uitvoering van ons project gaan wij uit van de geldende wet- en regelgeving en de gemaakte afspraken met de initiatiefnemer. Gezien onze kritische planning is het van groot belang dat wij niet worden geconfronteerd met onverwachte beperkingen of aanvullende verplichtingen die onze voortgang in gevaar brengen. Wij verzoeken daarom expliciet om, indien noodzakelijk, voor de aanleg van onze (drink)waterinfrastructuur, uitzonderingen in het voorbereidingsbesluit op te nemen. Dit om te waarborgen dat onze werkzaamheden conform planning en afspraken kunnen worden uitgevoerd.

2. Programma Energiehoofdstructuur (PEH)

In onder andere de integrale effectenanalyse wordt aangegeven dat de PEH-strook in 2024 door het Rijk is aangewezen voor buisleidingen met gevaarlijke stoffen van nationaal belang. Daarnaast wordt aangegeven dat voor 2024 deze regel vastgelegd was in de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035 en daarvoor als provinciale buisleidingenstrook door de Provincie Zeeland. Vanuit Evides wensen wij hieraan toe te voegen dat in de provincie Zeeland, deze strook niet alleen voor buisleidingen met gevaarlijke stoffen is bedoeld maar tevens voor watertransportleidingen. In het Omgevingsplan Zeeland 2018 is vastgelegd dat ook leidingen van een regionaal belang in deze strook moeten kunnen worden aangelegd¹. Bij het vaststellen van de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035 is hier door de Provincie Zeeland alsook door Evides destijds nogmaals op gewezen bij het ministerie van IenM. Dit heeft geresulteerd in het feit dat men in Zeeland de strook overneemt zoals gemeenten deze al hebben vastgelegd in haar bestemmingsplannen, waarbij tevens is aangegeven dat deze strook ook bedoeld is voor transportwaterleidingen². Het beleid van de Structuurvisie is er niet op gericht om dit te wijzigen. Met het PEH is hier niets in veranderd, sterker nog daar wordt niet meer alleen gesproken over gevaarlijke stoffen maar over het energiesysteem. Water maakt hier ook onderdeel van uit.

3. Uitbreiding ruwwatertransportleidingen

In de stukken wordt gesproken over de aanleg van een waterleiding met een diameter van 1.4 meter. Dit is echter niet juist. Evides zal voor het project Midden Zeeland op delen van het tracé 2 leidingen aanleggen met een diameter van 700 mm, 1 leiding van 900 mm en 2 leidingen met een diameter van 800 mm. Er wordt geen leiding aangelegd met een diameter van 1.4 meter.

¹ Omgevingsplan Zeeland 2018, 8.4 Transportleidingen, p.95.

² Nota van antwoord, bijlage bij de Structuurvisie Buisleidingen, oktober 2012, 51.2, p.40 / 348.1, p.111.

4. Aanlegmethodes

Voor de aanleg is, zo lezen wij in de stukken, nog geen definitieve keuze gemaakt voor wat betreft de aanlegmethode(s). Evides wenst in deze aan te geven dat zij een veiligheidsafstand ten opzichte van haar leidingen hanteert van tenminste 2 meter ongeacht het medium en de aanlegmethode(s) van de aan te leggen opvolgende leiding. In het kader hiervan adviseert Evides om bij het maken van deze keuzes rekening te houden met deze afstand zodat een ongestoorde ligging van de waterleidingen gewaarborgd blijft.

Evides blijft graag actief betrokken bij het vervolgproces en ziet uit naar voortzetting van de constructieve samenwerking.

Hoogachtend,
Evides Waterbedrijf

Directeur Infra

Verzonden: 12/9/2025 7:25:50 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Bedrijf

(Mede) namens:

Organisatie: Beheermaatschappij [REDACTED] Stichting Zorghoeve Sequoiahof

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

Beheermaatschappij [REDACTED]
Stichting Zorghoeve Sequoiahof

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt waterstofnetwerk
Zuidwest-Nederland
Postbus 111
7200 AC Drachten.

03-12-2025

Geachte,

Middels dit schrijven wil ik u op de hoogte brengen van onze betrokkenheid en zorgen omtrent de ondergrondse waterstof leiding Zuid-West Nederland.

Allereerst;

Beheermaatschappij [REDACTED] is eigenaar van de onroerende goederen gelegen aan de [REDACTED], met daarop een gevestigde zakelijk recht-strook.

De stichting Zorghoeve Sequoiahof is de huurder, en deze stichting exploiteert wonen en zorg voor gehandicapten, en bied dagbesteding aan gehandicapten met een siertuin en een horeca functie.

De inloopbijeenkomsten gehouden op 26 en 27 november te Ossendrecht en Kapelle hebben we vanwege omstandigheden niet kunnen bezoeken.

Graag zouden we met u in contact komen over de aanleg van dit waterstof project om te bespreken welke invloeden er voor ons van toepassing zijn, dat kunnen diverse zaken zijn zoals; Veiligheid voor onze bewoners en bezoekers.

Gaat het tracé door de leidingstrook en door onze tuin heen (bijzondere siertuin) zijn er verkeersbelemmeringen te verwachten zodat onze bereikbaarheid wordt beïnvloed?

Dit zijn wat zaken waarover we graag met u zouden willen spreken, het kan zijn dat het meevalt, maar op dit moment is dat voor ons niet duidelijk.

Tijdens een gesprek hopen we daar dan duidelijkheid over te krijgen.

U kunt het contact leggen via de mail wat ook de voorkeur heeft.

E-mail: [REDACTED] of,

GSM: [REDACTED] (geniet niet de voorkeur vanwege buitenlandse bezoeken)

Met vriendelijke groet.

[REDACTED]

Verzonden: 12/11/2025 4:35:19 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED] [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Wouwbaan

Huisnummer: 135

Postcode: 4703 TA

Woonplaats: Roosendaal

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Privaatrechtelijke organisatie

(Mede) namens:

Organisatie: Leidingenstraat Nederland (LSNed)

Uw zienswijze/reactie:

Kortheidshalve verwijs ik naar bijgaande brief met ingevoegde bijlage.

107388890_11221003_LSNed_-_Zienswijze_concept-
voorkeursalternatief_milieueffectrapport_fase_I_en_Integrale_effectenanalyse_Waterstofnetwerk_
ZW-Ned.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten
Tevens middels het digitaal [reactieformulier](#)

Uw kenmerk:

37778

Behandelaar:

[REDACTED]

E-mail:

[REDACTED]

Uw kennisgeving van:

6 november 2025

Bijlage(n):

1 - Kennisgeving

Ons kenmerk:

20251211BN01

Datum:

11 december 2025

Onderwerp: Zienswijze concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapport fase I en Integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

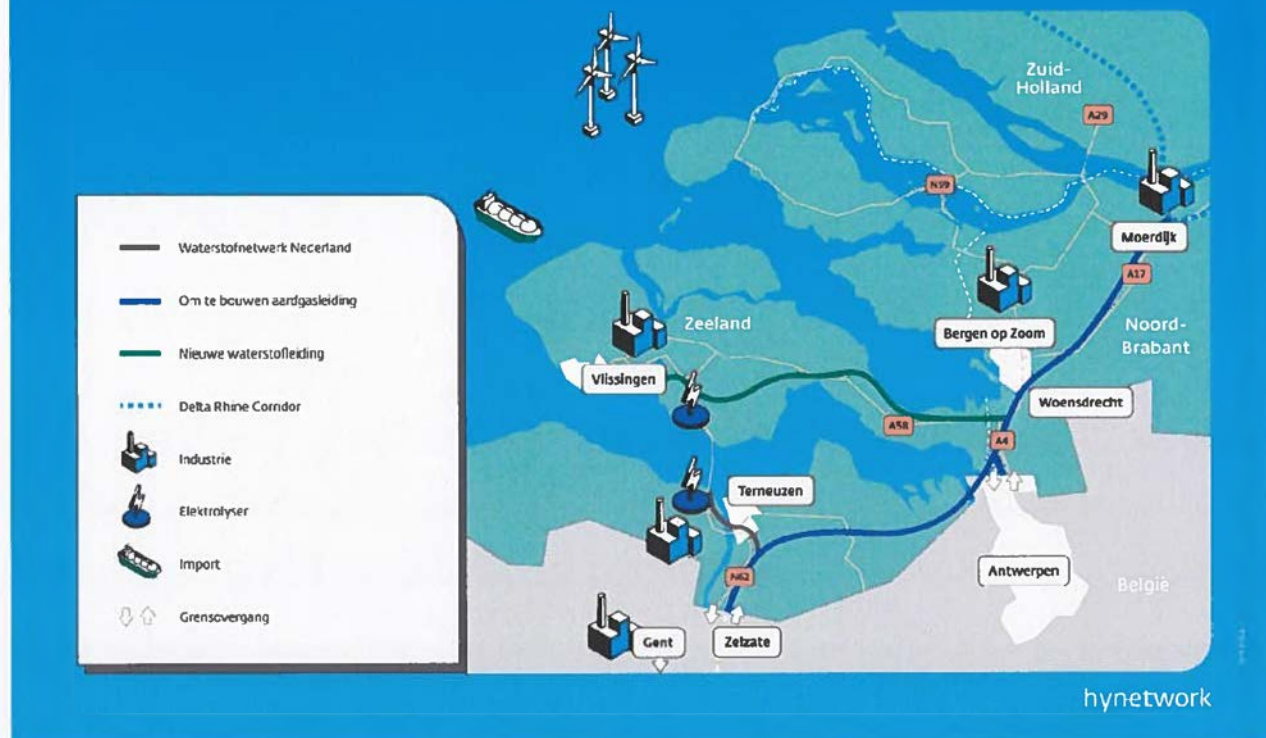
Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van de terinzagelegging van het concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA) van het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, reageer ik hierbij als bestuurder van de Stichting Leidingenstraat Nederland, gevestigd te (4703 TA) Roosendaal aan de Wouwbaan 135, ingeschreven onder KvK-nummer:41150304 (hierna: LSNed) op de stukken die ter inzage zijn gelegd (*bijlage I*).

Het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland heeft als doel om de industrie in Zeeland en Moerdijk te helpen verduurzamen door een betrouwbare infrastructuur te bieden voor de aanvoer en het transport van duurzame waterstof. Het netwerk verbindt de regionale havens en industrieclusters met zowel het landelijke waterstofnetwerk als met België. Het beoogde tracé zoals weergegeven in de publicatie is overgenomen in *afbeelding 1* van deze zienswijze.

202505551

Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Afbeelding 1: tracé Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland op basis van de kennisgeving Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, Ministerie van Klimaat en Groene Groei.

LSNed

LSNed is een privaatrechtelijke organisatie zonder winstoogmerk met de wettelijke taak om de Buisleidingenstraat aan te leggen, in te richten, te onderhouden en te beheren, zoals bepaald in artikel 3 van de wet, gepubliceerd in het Staatsblad 145 van 11 maart 1972.¹ De Buisleidingenstraat is een belangrijk onderdeel van vitale infrastructuur voor zowel bestaande als toekomstige leidingen en kabels tussen Rotterdam en Antwerpen/Zeeland. De Buisleidingenstraat is ontworpen om de aanleg van nieuwe infrastructuur efficiënt en eenvoudig mogelijk te maken. Concreet biedt LSNed het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland een optimale en veilige ontsluiting op het tracé Woensdrecht – Vlissingen en dient daarmee als belangrijke stakeholder aangemerkt te worden bij de verdere planvorming en inrichting. Een deel van het beoogde tracé zal in het tracé van de Buisleidingenstraat van LSNed worden gerealiseerd. Het tracé van de Buisleidingenstraat is hieronder weergegeven in [afbeelding 2](#).

¹ Wet van 11 maart 1972, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van percelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten ten behoeve van de inrichting van een Buisleidingenstraat vanaf Pernis langs Klundert naar de Schelde nabij de Nederlands-Belgische grens

Afbeelding 2: Tracé Buisleidingenstraat.

In deze reactie benadrukken wij graag de cruciale rol die LSNEB als beheerder van de Buisleidingenstraat vervult en daarmee ook haar rol in de realisatie van dit project. Op basis van onze kennis en expertise op het gebied van buisleidingenstrookbeheer, brengen wij graag de volgende zienswijzen onder uw aandacht.

Voorkeursalternatief in strijd met wettelijk systeem van de Omgevingswet en het vertrouwensbeginsel

De huidige voorkeursbeslissing van het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) met daarin het voorgenomen tracé voor het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland is in strijd met het beleid op basis van Programma Energiehoofdstructuur (PEH). Ongerechtvaardigd afwijken van dit beleid leidt tot schending van het wettelijk systeem van de Omgevingswet en het vertrouwensbeginsel. Hierna volgt een korte samenvatting van de belangrijkste kenmerken van het PEH, waarna het standpunt wordt toegelicht.

PEH

LSNEB constateert dat het beoogde tracé voor het ontwerp van het netwerk in het concept-voorkeursalternatief voor het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland niet in lijn is met het beleid uit het PEH. Op basis van het PEH geldt dat buisleidingen aangelegd worden in de daarvoor gereserveerde stroken, bochten niet afgesneden worden en dat reserveringsgebieden voor buisleidingen voldoende ruimte moeten bieden voor toekomstige buisleidingen. In buisleidingenstroken wordt per situatie bekeken wat de onderlinge afstand moet zijn. Hierbij worden een aantal aspecten meegenomen zoals het beschermen van de integriteit van de buisleidingen,

onderhoud mogelijk maken en een veilige leefomgeving waarborgen. Het laatste is samen te vatten onder de algemene vuistregel: breed waar het kan, smal waar het moet.²

Wettelijk systeem

De minister van KGG handelt met het huidige gepresenteerde tracé niet binnen het vastgestelde referentiekader uit het PEH. Het PEH is een programma in de zin van de Omgevingswet (Ow) en opgesteld door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In de parlementaire geschiedenis is bepaald dat een programma het vaststellend bestuursorgaan zelf bindt bij de uitvoering van bevoegdheden.³ Het PEH geldt voor de minister van KGG als een referentiekader bij de uitoefening van de bevoegdheid tot het nemen van een projectbesluit.

Door het beoogde tracé van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland (gedeeltelijk) aan te leggen buiten de gereserveerde buisleidingstrook en bochten af te snijden (paragraaf 2.2.1 IEA), voldoet het huidig gepresenteerde tracé niet aan het vastgestelde beleid. De minister van KGG is echter gebonden aan het PEH en dient bij het nemen van het projectbesluit te handelen binnen dit referentiekader. Hierdoor moet geconcludeerd worden dat het huidig gepresenteerde tracé niet voldoet aan de eisen zoals vastgesteld binnen het referentiekader van het PEH en handelt de minister daarmee niet binnen het vastgestelde referentiekader uit het PEH.

Vertrouwensbeginsel

Het handelen van de minister buiten de grenzen van het geldende beleidskader is in strijd met het vertrouwensbeginsel. Hoewel een programma een zelfbindend instrument is, geeft het PEH andere overheden, burgers en bedrijven helderheid over het te voeren actuele beleid. Op basis van het PEH mogen andere overheden, burgers en bedrijven vertrouwen dat het beleid: aanleg binnen de gereserveerde stroken, breed waar kan, smal waar moet en het voorkomen van afsnijden van bochten wordt gehanteerd.⁴ Het afwijken van het actuele beleid leidt er toe dat gerechtvaardigde verwachtingen van de overheid niet worden nageleefd.

Aangezien er geen zwaarwegende belangen zijn om van dit beleid af te wijken, leidt een projectbesluit met het beoogde tracé tot een besluit in strijd met het vertrouwensbeginsel. Hierna wordt uiteengezet waarom er geen zwaarwegende belangen zijn om van het beleid uit het PEH af te wijken.

Geen zwaarwegende belangen op basis van de integrale afweging ten aanzien van optimalisaties (tabel 2-2)

Op basis van een analyse van figuur 2-6, figuur 2-7 en de toelichting daarop in tabel 2-2 uit de IEA, kan niet gesteld worden dat de genoemde knelpunten van voldoende gewicht zijn om van het beleid uit het PEH af te wijken. De IEA poogt met 16 knelpunten te onderbouwen waarom een gedeelte van het tracé buiten de buisleidingstrook wordt gerealiseerd en waarom bochten van de buisleidingstrook worden afgesneden. Hiervoor worden 16 knelpunten opgesomd.

² Ministerie van EZK, ministerie BZ, *Programma Energiehoofdstructuur*, Den Haag 2023, p. 36.

³ Kamerstukken 2013/14, 33 962, nr. 3 (MvT), p. 115.

⁴ Kamerstukken 2013/14, 33 962, nr. 3 (MvT), p. 120.

Plaatsen waar een normale open sleuf aanleg niet direct mogelijk is, moeten niet direct worden verward met een knelpunt. Voor deze locaties dient een oplossing gevonden te worden met een sleufloze techniek binnen de leidingenstrook. Een locatie is pas een knelpunt wanneer een leiding redelijkerwijs (vergunning-) technisch niet aan te leggen is binnen de leidingstrook en er buiten de leidingstrook ruimte gevonden moet worden voor een oplossing, bijvoorbeeld met een HDD.

Hieruit volgt dat knelpunten zoals opgenomen in paragraaf 2.2.1 van de IEA niet dermate zwaarwegend zijn dat van het beleid uit het PEH afgeweken mag worden. Dit betekent dat de argumenten om buiten de gereserveerde buisleidingenstrook het netwerk aan te leggen en bochten van de gereserveerde buisleidingenstrook af te snijden geen stand houden en het netwerk aangelegd dient te worden conform het beleid uit het PEH.

Overig

Tot slot ontbreekt bijlage 1. De conceptnotitie Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland noemt bijlage 1 'optimalisatie Buisleidingenstraat nieuwbouw tracédeel Woensdrecht – Vlissingen'. Deze bijlage mist bij de conceptnotitie. LSNed heeft derhalve geen kennis kunnen nemen van deze bijlage. Graag ontvangt LSNed deze bijlage waarna zij in de gelegenheid wordt gesteld om na ontvangst indien nodig te reageren op bijlage 1 'optimalisatie Buisleidingenstraat nieuwbouw tracédeel Woensdrecht-Vlissingen'.

Verzoek

Samenvattend verzoekt LSNed om bij het vaststellen van het projectbesluit het beleid uit het PEH aan te houden, aangezien de in de IEA opgesomde knelpunten niet leiden tot een gerechtvaardigde afwijking van de buisleidingstrook. Tot slot verzoekt LSNed om bijlage 1 van de Conceptnotitie Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland aan LSNed te verstrekken.

Wij vertrouwen hiermee onze reactie afdoende toegelicht te hebben en zien met belangstelling uw reactie tegemoet. Mocht u naar aanleiding van het bovenstaande aanvullende informatie wensen, dan kunt u contact opnemen met bovengenoemd contactpersoon.

Hoogachtend,

Algemeen Directeur

Kennisgeving Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

De Minister van Klimaat en Groene Groei (hierna: KGG) heeft samen met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (hierna: VRO) voor het tracé van het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland een concept-voorkeursalternatief opgesteld. Het voorstel van de minister is beschreven in het concept-voorkeursalternatief.

Van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 liggen het concept-voorkeursalternatief, het milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA) ter inzage. U kunt hier dan op reageren.

Wat gaat er gebeuren?

Hynetwork, een dochteronderneming van Gasunie, ontwikkelt het landelijke hogedruknetwerk voor waterstoftransport. Dit netwerk verbindt industriecusters, havens, wind-op-zee, opslaglocaties en buitenlandse aansluitingen. Het project bestaat uit twee delen: tussen Zelzate en Moerdijk wordt een bestaande ondergrondse aardgasleiding geschikt gemaakt voor het transport van waterstof, en tussen Woensdrecht en Vlissingen wordt een nieuwe ondergrondse buisleiding aangelegd. Langs het tracé komen enkele afsluiterlocaties om de gasstroom veilig te kunnen regelen, onderhoud mogelijk te maken en toekomstige uitbreidingen te ondersteunen. Hiermee ontstaat een belangrijke verbinding tussen industrie in Zeeland, België en de haven- en industriecomplexen van Moerdijk en Rotterdam.

202505551

Waarom is dit project nodig?

De Nederlandse industrie heeft waterstof nodig om te verduurzamen en minder CO₂ uit te stoten. Voor veel bedrijven is elektrificatie niet haalbaar en biedt waterstof een schoon en toekomstbestendig alternatief. Het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland verbindt de havens en industrieclusters in Zeeland en Moerdijk met het landelijke waterstofnetwerk en met België. Zo kunnen bedrijven overstappen van aardgas naar duurzame waterstof en kan geïmporteerde en lokaal geproduceerde waterstof veilig worden getransporteerd. Dit project is daarmee een onmisbare schakel in de nationale en Europese klimaatdoelen voor 2030 en 2050.

Wat is het voorkeursalternatief?

De Minister van KGG kiest samen met de Minister van VRO een tracé. Dit is het voorkeursalternatief. De keuze maken ze op basis van opgevraagde adviezen en reacties, het MER en de IEA. In het MER staan de milieueffecten van het project. Ook staan er maatregelen in hoe deze kunnen worden beperkt of voorkomen. In deze procedure bestaat de milieueffectrapportage uit twee fasen: het project-MER fase 1 en het project-MER fase 2. De eerste fase ligt nu ter inzage. Hierbij gaat het om de effecten op het milieu (bijvoorbeeld natuur en landschap) van de tracéalternatieven. Effecten op de omgeving, kosten, techniek en toekomstvastheid krijgen ook een rol. Dit gebeurt in de IEA. Daarmee worden de voor- en nadelen van de verschillende tracés duidelijk.

Inloophbijeenkomsten

U bent welkom bij de inloophbijeenkomsten die het Ministerie van KGG samen met Hynetwork organiseert. Tijdens de inloophbijeenkomst krijgt u informatie over het project en de verdere procedure. Er zijn korte plenaire presentaties. U kunt zonder aanmelding in- en uitlopen tussen 19:00 en 21:00 uur. De bijeenkomsten zijn op:

- woensdag 26 november in MFC De Drieschaar, De Ploeg 11 in Ossendrecht
- donderdag 27 november in De Vroone, C.D. Vereekestraat 74 in Kapelle

Tijdens beide informatieavonden is er een korte presentatie om 19.15 uur en om 20.15 uur. Op deze avonden kunt u in gesprek gaan met medewerkers van Hynetwork en het Ministerie van KGG

Naast deze twee informatieavonden wordt op dinsdag 2 december een buurtbijeenkomst georganiseerd voor de regio Hulst. Het doel van deze bijeenkomst is om met elkaar in gesprek te gaan over de ombouw van de bestaande aardgasleiding en de werkzaamheden die hiervoor nodig zijn. En ook hier is er ruimte voor vragen. Medewerkers van Hynetwork en het Ministerie van KGG zijn aanwezig. U bent welkom tussen 19.00 en 21.00 uur. Vooraf aanmelden is niet nodig. De bijeenkomst vindt plaats op:

- Dinsdag 2 december in Den Dullaert, Sportlaan 24 in Hulst

Wilt u reageren?

U kunt van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 reageren op het concept-voorkeursalternatief, het MER en de IEA. In deze periode kunt u de documenten bekijken op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn.

U kunt op drie manieren reageren:

- Bij voorkeur digitaal: via www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn
- Per post:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten
Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan sturen wij u per brief een ontvangstbevestiging.
- Ook kunt u op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur bellen met Bureau Energieprojecten op 088 042 47 47

Heeft u hulp nodig?

De overheid vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Niet iedereen is even handig met computers. Daarom zijn er Informatiepunten Digitale Overheid. Deze informatiepunten vindt u in de bibliotheken. U kunt er makkelijk binnenlopen om uw vragen over websites van de overheid te stellen. Bijvoorbeeld voor het op de computer bekijken van documenten die bij dit project horen. Vraag ernaar

bij de bibliotheek bij u in de buurt. Voor meer informatie kunt u terecht op de website:
www.informatiepunddigitaleoverheid.nl.

Wat gebeurt er hierna?

Op basis van de reacties op het concept-voorkeursalternatief, het MER, de IEA en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage zal het voorkeursalternatief definitief worden vastgesteld. Het voorkeursalternatief is de basis voor de uitwerking van het projectbesluit in de volgende fase.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland en alle bijbehorende stukken vindt u op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn. Voor meer informatie over het project vindt u op: www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/projecten/zuidwest-nederland. Heeft u vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 088 042 47 47 op werkdagen tussen 09.00 en 17.00 uur.

Verzonden: 12/12/2025 1:56:58 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Kunstlaan

Huisnummer: 31

Postcode: 1040

Woonplaats: Brussel

Land: België

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Bedrijf

(Mede) namens:

Organisatie: Fluxys Belgium

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

BUREAU ENERGIEPROJECTEN - INSPRAAKPUNT WATERSTOFNETWERK ZUIDWEST NEDERLAND
CONCEPT VKA
POSTBUS 111
NL-9200 AC DRACHTEN

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk

Brussel

TPW-OL-2025351870

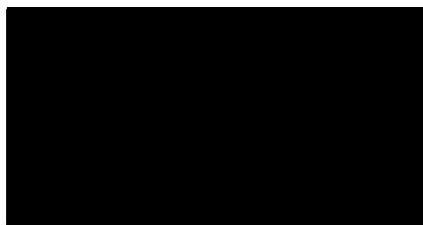
2 december 2025

Aanvraag te Zelzate

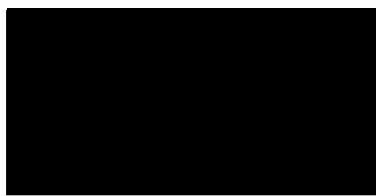
Geachte

Als bijlage vindt u een kopie van onze briefwisseling in verband met bovenvermeld dossier.

Met vriendelijke groeten

Tracébeheer / Gestion tracé

Third Party Works Officer

Fluxys Belgium verwerkt uw persoonlijke gegevens in het kader van zijn opdracht van ontwikkeling, onderhoud en exploitatie van het gasvervoersnet. Meer informatie over uw rechten vindt u op onze website: <https://www.fluxys.com/nl/privacy>

MEVROUW LIEN BOMANS
VLAAMSE OVERHEID
DEPARTEMENT OMGEVING
DEPARTEMENT OMGEVING, AFDELING GEBIEDSONTWIKKELING, OMGEVINGSPLANNING EN -
PROJECTEN
HAVENLAAN 88
BE-1000 BRUSSEL

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	Brussel
20 november 2025		TPW-OL-2025351869	2 december 2025

GO N-70 Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland - adviesvraag

Geachte

Fluxys Belgium beschikt over een meetstation voor aardgas gelegen langs de Dijk van Sint-Francies Polder te Zelzate, net aan de grens met Nederland. Verder beschikken wij over een aardgasleiding die vanuit de omheinde site vertrekt en parallel met de Dijk van Sint-Francies Polder loopt in zuidelijke richting.

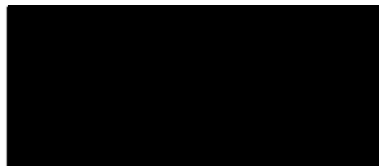
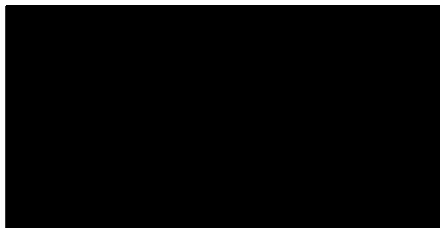
Wij noteren dat het gaat om de vraag om advies op de inhoud van het concept VKA, de IEA en het MER fase 1 van het document "Concept Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland".

Gesprekken hieromtrent zijn reeds lopende tussen Fluxys en Hynetwork.

Onze onderneming geeft een onvoorwaardelijk gunstig advies.

Als u nog vragen hebt, aarzel niet contact op te nemen met onze medewerker, [REDACTED]
op [REDACTED]

Met vriendelijke groeten

Tracébeheer / Gestion tracé

Third Party Works Officer

Fluxys Belgium verwerkt uw persoonlijke gegevens in het kader van zijn opdracht van ontwikkeling, onderhoud en exploitatie van het gasvervoersnet. Meer informatie over uw rechten vindt u op onze website: <https://www.fluxys.com/nl/privacy>

Lijst van de betrokken aardgasvervoerinstallaties

- 3.07378 ZELZATE (GRENS) - WACHTEBEKE ND 600 - 66,2 bar
- 3.07340 GENT(DESTELDONK) - ZELZATE ND 900 - 84 bar
- 4.07340 ZELZATE(GRENS) STATION
- 8.07003 VTN-RTR GENT-ZELZATE - OV
- 8.42000 H2 GENT - OV

Lijst van de plannen

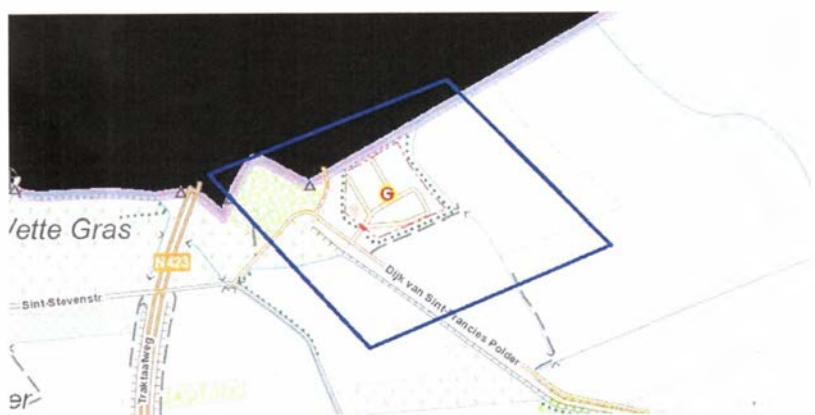
- 3.07340.8138(D)
- 4.07340.9700(E)

Andere bijlagen

- Wettelijke erfdienstbaarheden
- Algemene voorschriften en veiligheidsmaatregelen Fluxys

Referentie van uw aanvraagzone

Ons antwoord is gebaseerd op onderstaande intekening en verwerking van de gegevens uit uw aanvraag. Indien deze zone niet of onvolledig overeenstemt met de locatie van de (geplande) werken, vragen wij u een nieuwe aanvraag in te dienen :

Wettelijke erfdienstbaarheden

De installaties van Fluxys Belgium vallen onder de bepalingen van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen en de bijhorende uitvoeringsbesluiten. Artikel 11 van deze wet verbiedt specifiek elke daad die de aardgasvervoerinstallaties of de exploitatie ervan kan schaden. Daarom nemen de bouwheer, zijn gemachtigde en de aannemer alle nodige voorzorgsmaatregelen om beschadigingen aan haar installaties te vermijden.

Daarenboven voorziet dit artikel dat de gedeeltelijke bezetting van het openbaar of privaat domein door de Fluxysinstallaties moet worden geëerbiedigd en dat zij generlei bezitsberoving met zich meebrengt, maar dat zij een wettelijke erfdienstbaarheid van openbaar nut vormt.

Onze onderneming dient op ieder moment toegang tot haar installaties te hebben. Indien de eigenaar en/of gebruiker een afsluiting wil plaatsen, zal op voorhand een specifieke toegangsovereenkomst met Fluxys Belgium afgesloten worden.

Uit deze wettelijke erfdienstbaarheid vloeit voort dat, binnen een strook, die zich over de ganse lengte van de installaties uitstrekt, u volgende bijzondere bepalingen in acht neemt:

A. Activiteiten die in de nabijheid van onze installaties niet zijn toegelaten (KB 19/03/2017)

Artikel 15 van het koninklijk besluit van 19 maart 2017 schrijft een **voorbehouden zone** voor van 10 meter, namelijk 5 meter aan weerszijden van de as van de aardgastransportinstallaties, waarin alle werkzaamheden verboden zijn, evenals:

- de aanwezigheid van gebouwen, gesloten lokalen, tuinhuisjes, carports, tenten;
- het opstapelen van goederen of materiaal;
- het wijzigen van het reliëf van de bodem (bv. het graven van grachten, ophogingen, graafwerken);
- alle werken die de stabiliteit van de (onder)grond rond de vervoerinstallaties in het gedrang kunnen brengen, zoals graafwerken en grondwerken;
- het uitvoeren van grondbewerkingen voor land- en tuinbouw dieper dan 50 centimeter onder het maaiveld;
- het plaatsen van palen (afsluitingen, weidepalen, palen voor hagelnetten, ...).

Daarenboven zijn boringen (horizontale, verticale, monsternames, penetrometers, peilbuizen, plaatproeven, etc.) en persingen verboden op minder dan 15 meter van de Fluxysinstallaties tenzij u een voorafgaand schriftelijk akkoord heeft verkregen van onze onderneming.

Tenslotte is de aanwezigheid van bomen en struiken, andere dan deze vermeld op de "lijst van toegelaten bomen en struiken in de voorbehouden zone in de nabijheid van een leiding" (terug te vinden via www.fluxys.com), verboden in een zone van 6 meter, namelijk 3 meter aan weerszijden van de as van de aardgastransportinstallaties.

B. Wettelijke meldingsplicht (KB 21/9/1988)

In een zone van dertig (30) meter, **namelijk vijftien (15) meter aan weerszijden van de Fluxysinstallaties** (= beschermde zone) :

- wordt elk ontwerp **minstens (15) werkdagen vóór de start van de werken** aan Fluxys Belgium voorgelegd om de te respecteren veiligheidsvoorschriften vóór en/of tijdens de uitvoering van de werken vast te leggen;

- is deze procedure verplicht voor de bouwheer of zijn studiebureau/architect en voor de aannemers en de onderaannemers die de werken uitvoeren.

De melding gebeurt via:

- brief aan Fluxys Belgium – c/o Infoworks, Kunstlaan 31, 1040 Brussel
- fax: 32 2 282 75 54
- e-mail : infoworks@fluxys.com
- bij voorkeur via de KLIP-website voor werken in Vlaanderen – <https://klip.vlaanderen.be> of voor werken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Wallonië via de KLIM-website (Federaal Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt) – www.klim-cicc.be.

Belangrijke opmerking: de **beschermde zone**, zoals hierboven beschreven, is een minimumzone die, indien nodig, uitgebreid wordt tot de zone waar de uitvoering van de werken de integriteit van de gasvervoerinstallaties kan schaden.

C. Te nemen maatregelen bij de opmaak van het ontwerp

Wij vragen u om met onze aardgasvervoerinstallaties rekening te houden vanaf de opmaak van het bestek en veiligheids- en gezondheidsplan (cf. reglementering tijdelijke of mobiele bouwplaatsen). De architect, het studiebureau, de veiligheidscoördinator en de aannemer delen de aanwezigheid van aardgasvervoerinstallaties mee aan hun personeel en aan derden (onderaannemers, enz.).

Wij vragen de architect of het studiebureau de aanwezigheid van aardgasvervoerinstallaties onder hoge druk in het lastenboek op te nemen en volgende opmerking op de plannen aan te brengen: « Opgelet – Aardgasleiding onder hoge druk aanwezig – Contacteer de exploitant vóór de aanvang van de werken ».

D. Te nemen maatregelen vóór aanvang van de werken (of een gedeelte van de werken)

Te nemen maatregelen door de bouwheer:

Indien de bouwheer de werken, of een gedeelte van de werken laat uitvoeren door een derde, is hij, volgens het koninklijk besluit van 21 september 1988, verplicht om de onderhavige informatie en de veiligheidsvoorschriften aan de derde te bezorgen. De bouwheer kan aansprakelijk gesteld worden in geval van incident indien hij deze informatie niet doorgeeft.

Het is de plicht van de bouwheer na te gaan of de informatie zowel aan de hoofdaannemer als aan zijn eventuele onderaannemers bezorgd werd. De hoofdaannemer zorgt er op zijn beurt voor dat alle informatie die hij in zijn bezit heeft aan zijn eventuele onderaannemers bezorgd wordt.

Te nemen maatregelen door de uitvoerder (aannemer, derde...):

- de juistheid van de informatie gekregen van de bouwheer of van het studiebureau controleren en actualiseren, rekening houdend met mogelijk nieuwe installaties die ondertussen zijn aangelegd (cf. punt B wettelijke meldingsplicht);
- minimum acht (8) werkdagen voor de aanvang van de werken per aangetekend schrijven ons het programma en de aard van de werken bezorgen, evenals de uitvoeringsmethode en de plannen;
- vóór de aanvang van de werken met ons overleggen over de te nemen maatregelen om de integriteit van de vervoerinstallaties te verzekeren;
- **minstens drie (3) werkdagen op voorhand contact opnemen met onze regionale afgevaardigde - tel. [REDACTED] om onze installaties af te bakenen;**
- **de juiste plaats van de vervoerinstallaties controleren, in aanwezigheid van onze regionale afgevaardigde, door middel van een voldoende aantal met de hand uitgevoerde opzoekingsputten, dit om elke latere betwisting te vermijden.**

Algemene voorschriften en veiligheidsmaatregelen na te leven bij werken uitgevoerd in de nabijheid van de infrastructuur van Fluxys Belgium NV

1. De infrastructuur van Fluxys Belgium NV is bestemd voor het vervoer van aardgas onder hoge druk. Uiterste voorzichtigheid is geboden bij de uitvoering van werken in de omgeving om de veiligheid van zowel personen als goederen te waarborgen.
2. Artikel 11 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen verbiedt elke daad die de vervoerinstallaties of de exploitatie ervan zou kunnen schaden.
3. Onderstaande voorschriften doen geen afbreuk aan de wettelijke voorschriften die de bouwheer, de ontwerper en de aannemer moeten naleven, zoals bepaald in:
 - het K.B. van 19 maart 2017 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen inzake de oprichting en de exploitatie van installaties voor vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, met o.a. de invoering van het begrip “**voorbehouden zone**”,
 - het K.B. van 21 september 1988 betreffende de voorschriften en de verplichtingen van raadpleging en informatie bij het uitvoeren van werken in de nabijheid van installaties bij het vervoer van gasachtige en andere producten door middel van leidingen, waarin onder meer het begrip “**beschermde zone**” wordt bepaald.

Algemene bepalingen

4. **Vanaf de ontwerpfase** is de bouwheer, of in zijn naam de ontwerper, die werken plant binnen de 15 m aan weerszijden van de leidingen (= de “beschermde zone”) wettelijk verplicht onmiddellijk en **ten minste 15 werkdagen vóór de aanvang van de werken** Fluxys Belgium NV schriftelijk te informeren over de plaats en de aard van de geplande werken.

Daarenboven deelt ook de (onder)aannemer **ten minste 15 werkdagen vóór de aanvang van de werken** aan Fluxys Belgium NV de aard en de plaats van de geplande werken mee.

Via internet:

Voor werken op het Vlaamse grondgebied:

<https://klip.vlaanderen.be>

Voor werken op het Waalse of Brusselse grondgebied:

<https://klim-cicc.be>

Schriftelijk:

Fluxys Belgium NV - Kunstlaan 31 - 1040 Brussel

infoworks@fluxys.com

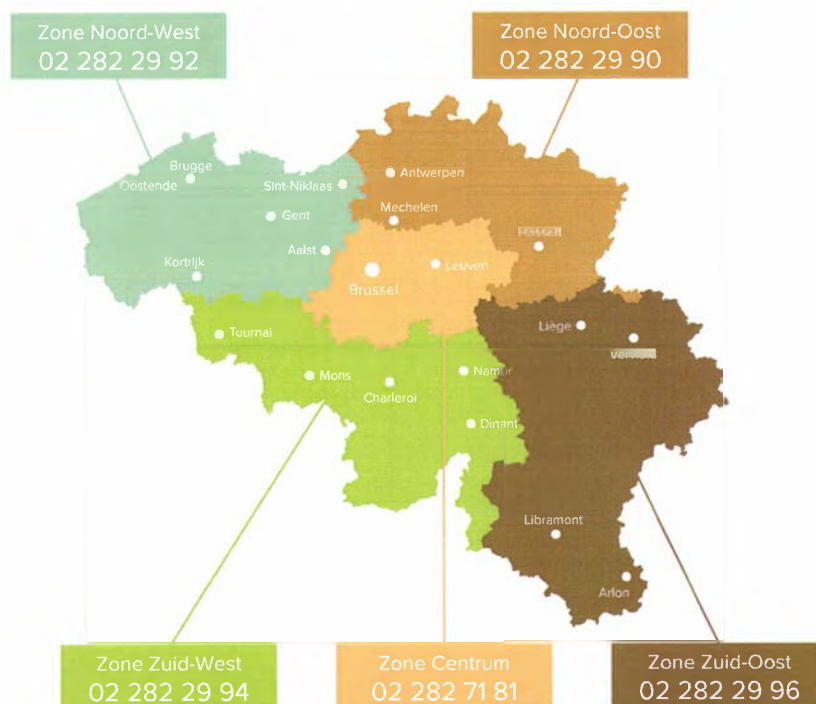
In deze melding dient het eventueel uitvoeren van volgende werkzaamheden te worden opgenomen (niet limitatieve lijst):

- oprichten van gebouwen en/of andere bouwwerken (inclusief gesloten lokalen, tuinhuisjes, carports, tenten, loodsen, zwembaden, zonnepanelen, kelders, ondergrondse funderingen, luifels, overkappingen, (dak)oversteken, balkons, ...),
- afbreken van gebouwen,
- boringen, persingen, gestuurde boringen,
- trillen, heien, boren of trekken van palen en damplanken,
- draineringswerken,
- wijzigingen van het maaiveldpeil (ophogingen, afgravingen, graven of ruimen van grachten, ...),
- uitvoeren van grondbewerkingen voor land- en tuinbouw dieper dan 50 centimeter onder het maaiveld,
- plaatsen van omheiningen, (weide)palen, masten, hagelnetten, ...,
- stapelen van materiaal of oogst,
- planten en rooien van bomen,
- verkeer van zwaar rollend materieel boven de leiding,
- enzovoort ...

De aanvrager zal eveneens de referenties van de contactpersonen en van de veiligheidscoördinator doorgeven.

De ontwerper houdt in zijn ontwerp rekening met alle veiligheidsmaatregelen om de impact op de leidingen van Fluxys Belgium NV minimaal te houden.

5. De (onder)aannemer is verplicht vóór de aanvang van de werken de grenzen van de werkzone te bepalen, en daarbinnen de ligging van de leidingen te laten aanduiden door een afgevaardigde van het regionale exploitatiecentrum van Fluxys Belgium NV. Hij maakt daartoe **minstens drie (3) werkdagen vóór aanvang van de werken telefonisch een afspraak met ons regionaal exploitatiecentrum:**

6. De plannen of liggingsgegevens van de leidingen worden steeds ter informatie overgemaakt en zijn slechts een middel om de situering ervan te vergemakkelijken.

De werken mogen slechts starten nadat door de aannemer de ligging van de leidingen en hun toebehoren in het bijzijn van voormelde afgevaardigde bepaald werd, **door middel van een voldoende aantal proefsleuven**. Hierbij wordt erop gewezen dat een telemetingskabel principieel het tracé van de leiding volgt maar niet noodzakelijk strikt parallel met de leiding ligt. Deze kabel ligt meestal minder diep dan de leiding.

Het uitvoeren van proefsleuven gebeurt conform §10.

Bijkomende bepalingen

7. Zonder afbreuk te doen aan de toepassing van voormelde algemene bepalingen dient het betrokken regionale exploitatiecentrum van Fluxys Belgium NV eveneens telkens telefonisch te worden gecontacteerd:
- **vóór de aanvang van alle werkzaamheden** (waaronder horizontaal gestuurde boringen, persingen, sonderingen, plaatsen van bronbemelingsfilters, enz.) in de nabijheid van de leidingen, nadat deze gelokaliseerd werden conform bovenstaande § 6,
 - **vóór elke wijziging** van het werkprogramma (timing, uitvoeringsmethode, aard van de werken, de werkzone, ...).

8. Eveneens zonder afbreuk te doen aan voormelde bepalingen zijn alle activiteiten verboden die schade kunnen toebrengen aan de installaties of de stabiliteit van de ondergrond in gevaar kunnen brengen, bijvoorbeeld:
- diepwortelende bomen of struiken planten of weghalen,
 - graafwerken,
 - drainagewerken,
 - diepwoelen, diepspitten,
 - serres, stallen, dierenhokken, tuinhuizen of hangars bouwen,
 - palen plaatsen voor hagelnetten,
 - grachten reinigen of uitdiepen,
 - meer dan 2 ton/m² stapelen,
 - ankergraten boren voor beplanting, omheining, brievenbus of speeltuigen,
 - carports of garageboxen plaatsen,
 - mechanisch aandammen, een pneumatische hamer gebruiken,
 - zwaar rollend materieel zonder door Fluxys Belgium goedgekeurde mechanische bescherming ...

Enkele land- en tuinbouwactiviteiten zijn uitzonderlijk toegestaan, zoals de uitvoering van grondbewerkingen tot maximaal 0,5 m diep (vb. oogsten, eggen, spitzfreen, rooien, maaien, inzaaien, ploegen, tijdelijke geulen maken of schoffelen) en de tijdelijke opslag van materiaal of landbouwgewassen tot maximaal 2 ton/m².

9. Volgende veiligheidsafstanden moeten worden nageleefd tussen de dichtstbijgelegen beschrijvende lijnen van de ondergrondse leidingen en kabels, respectievelijk deze van Fluxys Belgium NV en van de aanvrager:

AANLEG LEIDINGEN OF KABELS (in open sleuf)					
DIAMETER Fluxys-leiding	EVENWIJDIGE LIGGING			KRUISEND	
	Aanbevolen afstand	HD Fluxys (*) Min. afstand	LD Fluxys (*) Min. afstand	HD Fluxys Min. afstand	LD Fluxys Min. afstand
100 mm	5.00 m	2.00 m	0.50 m	0.25 m	0.25 m
150 mm	5.00 m	2.00 m	0.50 m	0.30 m	0.25 m
175 mm	5.00 m	2.00 m	0.50 m	0.30 m	0.25 m
200 mm	5.00 m	2.00 m	0.50 m	0.30 m	0.25 m
250 mm	5.00 m	2.00 m	0.60 m	0.35 m	0.30 m
300 mm	5.00 m	2.00 m	0.60 m	0.35 m	0.30 m
350 mm	5.00 m	2.50 m	0.60 m	0.40 m	0.30 m
400 mm	5.00 m	3.00 m	0.65 m	0.40 m	0.30 m
500 mm	5.00 m	3.00 m	0.70 m	0.45 m	0.35 m
600 mm	5.00 m	4.00 m	0.70 m	0.50 m	0.35 m
700 mm	5.00 m	4.50 m	0.80 m	0.55 m	0.40 m
800 mm	6.00 m	5.00 m		0.60 m	
900 mm	6.00 m	5.00 m		0.65 m	
1000 mm	7.00 m	5.00 m		0.70 m	
1200 mm	8.00 m	5.00 m		0.80 m	

(*) HD = druk > 16 bar // LD = druk ≤ 16 bar.

Belangrijke opmerking bij bovenstaande tabel

De afstanden in de tabel gelden enkel voor aanleg van kabels en leidingen in open sleuf (dus niet voor aanleg met technieken zoals boringen, persingen, ...).

De afstanden zijn altijd te meten in het horizontaal vlak.

Indien leidingen voor het vervoer van "gevaarlijke" producten of elektrische hoogspanningskabels evenwijdig met de leidingen worden aangelegd, dienen in regel de aanbevolen afstanden nageleefd te worden. Elke afwijking dient door Fluxys Belgium NV schriftelijk te zijn aanvaard vooraleer de werken worden aangevat. Het niet opvolgen van deze voorschriften of van de afwijkingen ervan gebeurt uitsluitend op verantwoordelijkheid van de aanvrager en ontslaat Fluxys Belgium NV van elke aansprakelijkheid ingevolge schade aan installaties of aan derden. Voor alle andere ondergrondse leidingen en kabels gelden de minimumafstanden.

Indien deze niet kunnen worden geëerbiedigd, dienen vooraf in overleg met Fluxys Belgium NV en de bevoegde overheid de te nemen bijkomende maatregelen te worden bepaald. Afstandsregels voor constructies en installaties, andere dan kabels en leidingen, kunnen op eenvoudige vraag bij Fluxys Belgium NV worden bekomen (zie ook § 4).

10. Op minder dan 1 meter van een Fluxys-leiding mag niet met een machine worden gegraven: in die zone moet alles met spade of schop worden uitgegraven.

In uitzonderlijke gevallen mag van die regel afgeweken worden, maar alleen als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:

- de werfleider heeft een document ondertekend, opgemaakt door een Fluxys-patrouilleur, waarin expliciet voor de betrokken werken toestemming wordt gegeven om een bepaalde machine te gebruiken op minder dan 1 meter van een leiding,
 - een Fluxys-patrouilleur moet bij de graafwerken aanwezig zijn,
 - er wordt enkel gebruik gemaakt van een machine met een bak zonder tanden,
 - de veiligheidsafstanden die de Fluxys-patrouilleur aangeeft, worden nageleefd,
 - er staat een grondwerker in de put die de graafwerken begeleidt en die telkens met spade of schop voorgraaft voordat u een volgende laag afschraapt,
 - op aangeven van de Fluxys-patrouilleur wordt er gestopt met machinaal graven.
11. De leidingen worden beschermd door middel van een systeem van kathodische bescherming. Enerzijds dienen dus de nodige maatregelen te worden getroffen om dit beschermingssysteem niet te beschadigen. Anderzijds, wanneer metalen structuren in de nabijheid van de leidingen moeten worden aangebracht, dient contact te worden opgenomen met de dienst "Kathodische Bescherming" van Fluxys Belgium NV (02 282 75 06), om in gemeenschappelijk overleg de te nemen beschermingsmaatregelen te bepalen.
12. Beschadigingen die tijdens de werken werden berokkend aan de infrastructuur dienen onmiddellijk aan het regionaal exploitatiecentrum te worden gemeld (zie § 5). Als lichte beschadigingen aan de bekleding correct worden gemeld, komt een Fluxys-patrouilleur gratis ter plaatse en worden herstellingen kosteloos uitgevoerd.
13. Indien de werken niet vooraf werden gemeld (zie § 4 t.e.m. 6), zullen de door Fluxys Belgium NV uitgevoerde controlewerkzaamheden aan de aannemer worden aangerekend, ongeacht de vergoeding voor elke andere schade.
14. Bij het aanvullen van sleuven en werkputten dient rond de leidingen een laag van 30 cm te worden aangebracht, bestaande uit zuiver zand of losse aarde, vrij van harde voorwerpen.
15. Over de volledige lengte van de leidingen van Fluxys Belgium NV, vrijgemaakt gedurende de werken, dient de aannemer tijdens de aanvulling een waarschuwingsnet en –lint aan te brengen, op ongeveer 30 cm boven deze installaties. Het waarschuwingslint dient bij het regionale exploitatiecentrum van Fluxys Belgium NV te worden aangevraagd.

Wat doen bij een incident?

16. In geval van een beschadiging **zonder aardgaslek**:
- stop onmiddellijk alle werkzaamheden,
 - laat de werkput open, beveilig hem,
 - verwijder u onmiddellijk tot **op minstens 50 m** van de beschadiging en zoek daar beschutting,
 - vermijd elke ontsteking nabij de beschadiging: streng rookverbod, vuurhaarden doven, motoren van voertuigen stilleggen, alle elektrische toestellen, GSM's, enz. uitschakelen,
 - bel Fluxys Belgium NV via het noodnummer **0800 90 102**.
17. In geval van een beschadiging **met aardgaslek**:
- stop onmiddellijk alle werkzaamheden,
 - verwijder u onmiddellijk tot **op minstens 200 m** van het lek en zoek daar beschutting,
 - vermijd elke ontsteking nabij het lek: streng rookverbod, vuurhaarden doven, motoren van voertuigen stilleggen, alle elektrische toestellen, GSM's, enz. uitschakelen,
 - bel de hulpdiensten op **100** of **112** en Fluxys Belgium NV via het noodnummer **0800 90 102**,
 - beschrijf zo precies mogelijk de plaats en de grootte van het lek,
 - wacht op instructies van de hulpdiensten,
 - tref alle passende maatregelen om de veiligheid van zowel personen als goederen te waarborgen.

Verzonden: 12/15/2025 8:05:19 AM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: De Stelle

Huisnummer: 30

Postcode: 4464 BP

Woonplaats: Goes

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Bedrijf

(Mede) namens:

Organisatie: EP NL ZBL B.V., TankOpslag en PijpleidingenNet N.V. (TOPN), Dow Benelux B.V.

Uw zienswijze/reactie:

Zie de reactie in de bijgevoegde brief.

107413207_11226673_Reactie_op_concept-VKA_MER_en_EIA_20251208.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten
Email: bureauenergieprojecten@minezk.nl

Goes, maandag 8 december 2025

Kenmerk: publicatie stcrt-2025-37778

Betreft: Concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

Geachte,

Refererend aan de publicatie [37778](#) in de Staatscourant 2025 van 6 november 2025 jl. brengen wij hierbij namens EP NL ZBL B.V. (eigenaar beheerder van de gasleiding van de Sloecentrale, hierna ZBL), TankOpslag en PijpleidingenNet N.V. (eigenaar beheerder van de olieleiding van Zeeland Refinery, hierna TOPN) en Dow Benelux BV (eigenaar en beheerder van de buisleidingen van Dow, hierna Dow) (hierna gezamenlijk te noemen: belanghebbenden) de volgende reactie onder Uw aandacht.

In voornoemde publicatie maakt U kenbaar dat het concept-voorkeursalternatief (concept-VKA), milieueffectrapportage (MER) en integrale effectenanalyse (IEA) van Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland ter inzage ligt vanaf vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025. Binnen deze termijn wordt eenieder in de gelegenheid gebracht een reactie in te dienen. Graag maken wij van deze gelegenheid gebruik en brengen de belangen van de buisleidingen die nabij en/of in het plangebied zijn gesitueerd onder uw aandacht.

1. Ontwikkelingen in de nabijheid van omvangrijke ondergrondse infrastructuur

De buisleidingen zijn gesitueerd langs en kruisend op het concept-voorkeursalternatief zoals aangegeven in de verbeelding in de bijlage. Deze buisleidingen betreffen zeer omvangrijke assets die van kritisch belang zijn voor de bedrijfsvoering en maken onderdeel uit van een groter tracé. Ontwikkelingen in de nabijheid van deze assets zullen zorgvuldige afstemming behoeven om de integriteit en veiligheid van de assets te kunnen blijven borgen.

Op basis van informatie uit de publicatie constateren wij dat het concept-voorkeursalternatief grotendeels de daarvoor bestemde leidingenstrook volgt. In deze strook zijn al leidingen gelegen van belanghebbenden. Daarom dient alle zorgvuldigheid in acht te worden genomen zodat de integriteit van de buisleidingen te allen tijde gewaarborgd blijft en dat de indeling van de strook geoptimaliseerd ingericht wordt. In de documenten [concept-VKA 14 augustus 2025](#) en [IEA 8 oktober 2025](#) lijkt dit slechts summier naar voren te komen gelet op de volgende voorbeelden:

- Concept-VKA pagina 18 alinea met kop “Plaatsgebonden risico” laatste zin benoemt de naast liggende buisleidingen niet.
- In het concept-VKA pagina 20 voor het tracé Woensdrecht – Vlissingen met verwijzing naar IEA paragraaf 4.3.2 ontbreekt de afstemming met de naast liggende buisleidingen.
- In IEA pagina 30 paragraaf 5.4 Beschikbare ruimte en 5.5 Benodigde ruimte ontbreekt de uitwerking van de raakvlakken met de naast liggende buisleidingen.

Daarom brengen wij, naast de als prettig ervaren afstemmingen, de navolgende punten namens belanghebbenden onder uw aandacht:

2. Technische afstemming

Het verleggen van deze assets is, gelet op de omvang, maatschappelijk niet te verantwoorden. De belanghebbenden gaat ervan uit dat het concept-voorkeursalternatief nader uitgewerkt wordt in concrete plannen waarbij zorgvuldige afstemming plaatsvindt met de eigenaren/beheerders. Van belang is dat de buisleidingen aantoonbaar ongestoord kunnen blijven liggen en voor beheer en onderhoudswerkzaamheden toegankelijk blijven. Het

aanleggen van het waterstofnetwerk zal technisch gezien wellicht mogelijk zijn, maar aangetoond zal moeten worden dat de buisleidingen ongestoord kunnen blijven liggen. Hierbij is het in ieder geval van belang dat de [VELIN voorwaarden](#) en voor de ZBL aanvullend de PLC-voorwaarden (opvraagbaar via tracebeheer@pipeline-control.com) in acht worden genomen en de gangbare Klic-procedure doorlopen wordt.

3. Opslag en of andere ontwikkelingen binnen de belemmeringenstrook

Uit het concept-voorkeursalternatief blijkt dat verschillende werkzaamheden nabij en in de belemmeringenstroken (aan weerszijden 5 meter vanuit de hartlijn van de buisleiding) zijn opgenomen. Opslag van materialen, zwaar transport, en andere zaken die van invloed zouden kunnen zijn op de ongestoorde ligging van de buisleidingen dienen te allen tijde vooraf afgestemd te worden met belanghebbenden. Werkzaamheden kunnen uitsluitend uitgevoerd worden na goedkeuring vanuit belanghebbenden.

Gelet op het belang van de veilige bedrijfsvoering en integriteit van de buisleidingen denken belanghebbenden graag positief mee met de beoogde ontwikkelingen.

De gesprekken die al zijn gevoerd zijn goed verlopen en zijn als prettig ervaren.

Belanghebbenden hebben geen principiële bezwaren tegen de ontwikkeling van het waterstofnetwerk, maar zien graag aangetoond dat haar belangen niet geschaad worden in de voorbereiding, tijdens en na voltooiing van de werkzaamheden.

Wij vertrouwen hiermee de reactie namens belanghebbenden voldoende toegelicht te hebben en zien met belangstelling Uw reactie tegemoet. Mocht een nadere toelichting gewenst zijn, dan zijn wij daartoe als vanzelfsprekend bereid.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Omgevingsbeheer waardevolle assets

tooling
screening
follow-up

De Stelle 30
4464 BP Goes
[Redacted]
info@kaan-tsfnl
kaan-tsfnl

Bijlage

Afbeelding ter illustratie van de situatie. Rood/zwart is het initiatief. De genoemde belanghebbenden zijn anders gekleurd weergegeven.

The screenshot displays an environmental monitoring dashboard. At the top, the title 'Omgevingsmonitoring' is followed by the tagline 'Protect your assets.' Below this, a navigation bar contains four status indicators: 'Aktehouder' (Geen aktehouder geselecteerd), 'Status' (Geen status geselecteerd), 'Dossier' (Geen dossier geselecteerd), and 'Periode' (6-11-2025 - 6-11-2025). The main area is a satellite map of the region around Goes, Zeeland, with various colored overlays: a large green area, a red line, and a black line. The right-hand panel, titled 'Omgevingsmeldingen', contains a search bar with 'stcr-2025-37778' and a list of reports. The first report is 'Melding stcr-2025-37778 - Kennisgeving Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, Ministerie van Klimaat en Groene Groei, Ministerie van Klimaat en Groene Groei - 6-11-2025'. The bottom status bar shows '16 Meldingen zoekcriteria', '4 actie', '2 leidend', and '10'.

Verzonden: 12/16/2025 12:34:05 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Koning Albert laan II
Huisnummer: 15 bus 553
Postcode: 1210
Woonplaats: Brussel
Land: België
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens: Departement Omgeving
Organisatie: Vlaamse Overheid

Uw zienswijze/reactie:

Geachte,

Het Espoo focal punt van Departement Omgeving ontving van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een notificatie over het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, met bijhorende project MER (fase 1), Concept Voorkeursalternatief, en een Integrale Effectenanalyse.

Het Departement Omgeving dankt de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland voor het adviesverzoek voor dit project en heeft het genoegen hierbij de overwegingen van het Departement Omgeving mee te delen:

Het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland is een hogedruk waterstofnetwerk dat primair bedoeld is voor de industrie, en het industriecluster Zeeland zal verbinden met België. Uitgaande van de toegezonden informatie stelt het Departement Omgeving vast dat zoveel mogelijk gebruik

gemaakt wordt van bestaande buisleidingen, hetgeen het departement Omgeving positief vindt.

In de Integrale Effecten Analyse, die een bredere scope heeft dan een MER, worden de thema's techniek, omgeving, milieu en toekomstvastheid behandeld. Het MER wordt in twee fasen opgemaakt. Deze eerste fase dient ter ondersteuning van de keuze voor het Voorkeursalternatief, rekening houdend met het MER fase 1. Vervolgens zal, na vaststelling van het

Voorkeursalternatief, MER fase 2 worden opgesteld in kader van het projectbesluit en de besluiten over vergunningen en ontheffingen.

In §3.1 van de IEA wordt evenwel aangegeven dat het bevoegd gezag geen voorkeursbeslissing neemt na afronding van MER fase 1, maar uitsluitend een projectbesluit na afronding van MER fase 2.

Hierdoor worden MER fase 1 en MER fase 2 binnen het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

beschouwd als onderdelen van één volledig MER, met een verschillende doelstelling en een verschillend abstractieniveau. Het Departement Omgeving veronderstelt dat dit betekent dat na voorliggend MER nog een tweede MER-onderdeel zal volgen.

Voor het tracé vanaf Zelzate (Zelzate-Moerdijk) wordt een bestaande aardgasleiding omgebouwd en wordt een bestaand station gebruikt voor de grensovergang met Zelzate. Daarnaast wordt een nieuw grensstation (afsluiterlocatie) gepland op de grens met Antwerpen (figuur 2-3). Volgens het rapport ligt de bestaande aardgasleiding grotendeels in een leidingenstrook die is

vastgelegd in gemeentelijke bestemmings- en/of omgevingsplannen, waardoor de werkzaamheden aan de afsluiterlocaties ruimtelijk veelal al mogelijk zijn.

Hierdoor blijven de milieueffecten en het

ruimtebeslag op dit tracé volgens het MER beperkt. Afgezien van het verwijderen van de bestaande afsluiterlocaties voor aardgas en de nieuwbouw van afsluiterlocaties voor waterstof worden volgens het rapport geen aanvullende fysieke werkzaamheden verwacht.

Het MER fase 1 vermeldt dat de aanleg van nieuwe afsluiterlocaties een beperkte invloed kan hebben

op de bodemkwaliteit en dat aanvullend (water)bodemonderzoek nodig zal zijn. Bemaling

zal vereist zijn bij de ombouw van het tracé Zelzate-Moerdijk. Op bepaalde locaties zal aanvullend onderzoek worden uitgevoerd naar de effecten op waterkwaliteit, onder meer verzilting bij lozing van brak of zout water. Maatregelen om verzilting tegen te gaan worden in het rapport vermeld. Er worden geen significante effecten verwacht op gezondheid. De exacte locaties van de

nieuwe afsluiterlocaties zijn nog niet gekend.

Het Departement Omgeving heeft geen opmerkingen op MER fase 1.

Het Departement Omgeving verzoekt wel om geconsulteerd te worden over het MER fase 2 en

over het ontwerpprojectbesluit en besluiten met betrekking tot vergunningen en ontheffingen voor de ingrepen met mogelijke grensoverschrijdende impact op Vlaams

grondgebied. Dit traject staat gepland voor 2026. Meer gedetailleerde analyses, zoals effecten van de exacte ligging en aanlegwijze, zullen in MER Fase 2 worden behandeld, onder meer met betrekking tot de effecten op beschermde soorten en duurzaamheid en effecten als gevolg van geluid, trillingen, ruimtegebruik en ontplofbare oorlogsresten.

Vanuit de gebiedswerking North Sea Port District van het Departement Omgeving wordt verder geconstateerd dat dit project aansluit bij het reeds vergunde waterstofnet van de Gentse haven, met op dit punt geen verdere opmerkingen. Het rapport vermeldt op correcte wijze

dat de zoekzones voor de nieuwe kerncentrales overlappen met de gewenste locatie voor de waterstoffabriek in het Sloegebied. Tevens wordt terecht verwezen naar het lopende overleg met de relevante actoren, waaronder het grensoverstijgende havenbedrijf North Sea Port, om de

ontwikkelingen in het Sloegebied ruimtelijk op elkaar af te stemmen.

Een belangrijk aandachtspunt blijft de mogelijke impact van een nieuwe kerncentrale in het havengebied op de realisatie van het waterstofnet. Het rapport erkent dit bij de raakvlakprojecten en het is belangrijk dat deze bezorgdheid wordt meegenomen in de verdere uitwerking van dit project.

107434110_11230885_advies_dep_OMG_Waterstofnetwerk_Zuidwest-Nederland.pdf

DEPARTEMENT OMGEVING

Afdeling Stafdiensten en internationale
werking
Postadres: Koning Albert II laan 15, bus
553
1210 Brussel
T +32 2 553 80 11
omgeving.vlaanderen.be

Rijdsdienst voor Ondernemend Nederland
Bureau Energieprojecten
Insprakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland
Concept VKA
Postbus 111
9200 AC Drachten

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
7 november 2025			
vragen naar/e-mail		telefoonnummer	datum
Stafdiensten.omgeving@vlaanderen.be		telefoonnummer	12/12/2025

Betreft: Advies Departement Omgeving inzake het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland en bijhorend Milieueffectenrapport (MER, fase 1), Integrale effectenanalyse (IEA) en het Voorkeursalternatief (VKA)

Het Espoo focal punt van Departement Omgeving ontving van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een notificatie over het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, met bijhorende project MER (fase 1), Concept Voorkeursalternatief, en een Integrale Effectenanalyse.

Het Departement Omgeving dankt de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland voor het adviesverzoek voor dit project en heeft het genoegen hierbij de overwegingen van het Departement Omgeving mee te delen:

Het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland is een hogedruk waterstofnetwerk dat primair bedoeld is voor de industrie, en het industriecluster Zeeland zal verbinden met België. Uitgaande van de toegezonden informatie stelt het Departement Omgeving vast dat zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van bestaande buisleidingen, hetgeen het departement Omgeving positief vindt.

In de Integrale Effecten Analyse, die een bredere scope heeft dan een MER, worden de thema's techniek, omgeving, milieu en toekomstvastheid behandeld. Het MER wordt in twee fasen opgemaakt. Deze eerste fase dient ter ondersteuning van de keuze voor het Voorkeursalternatief, rekening houdend met het MER fase 1. Vervolgens zal, na vaststelling van het Voorkeursalternatief, MER fase 2 worden opgesteld in kader van het projectbesluit en de besluiten over vergunningen en ontheffingen.

In §3.1 van de IEA wordt evenwel aangegeven dat het bevoegd gezag geen voorkeursbeslissing neemt na afronding van MER fase 1, maar uitsluitend een projectbesluit na afronding van MER fase 2. Hierdoor worden MER fase 1 en MER fase 2 binnen het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland beschouwd als onderdelen van één volledig MER, met een verschillende doelstelling en een

verschillend abstractieniveau. Het Departement Omgeving veronderstelt dat dit betekent dat na voorliggend MER nog een tweede MER-onderdeel zal volgen.

Voor het tracé vanaf Zelzate (Zelzate-Moerdijk) wordt een bestaande aardgasleiding omgebouwd en wordt een bestaand station gebruikt voor de grensovergang met Zelzate. Daarnaast wordt een nieuw grensstation (afsluiterlocatie) gepland op de grens met Antwerpen (figuur 2-3). Volgens het rapport ligt de bestaande aardgasleiding grotendeels in een leidingenstrook die is vastgelegd in gemeentelijke bestemmings- en/of omgevingsplannen, waardoor de werkzaamheden aan de afsluiterlocaties ruimtelijk veelal al mogelijk zijn. Hierdoor blijven de milieueffecten en het ruimtebeslag op dit tracé volgens het MER beperkt. Afgezien van het verwijderen van de bestaande afsluiterlocaties voor aardgas en de nieuwbouw van afsluiterlocaties voor waterstof worden volgens het rapport geen aanvullende fysieke werkzaamheden verwacht.

Het MER fase 1 vermeldt dat de aanleg van nieuwe afsluiterlocaties een beperkte invloed kan hebben op de bodemkwaliteit en dat aanvullend (water)bodemonderzoek nodig zal zijn. Bemaling zal vereist zijn bij de ombouw van het tracé Zelzate-Moerdijk. Op bepaalde locaties zal aanvullend onderzoek worden uitgevoerd naar de effecten op waterkwaliteit, onder meer verzilting bij lozing van brak of zout water. Maatregelen om verzilting tegen te gaan worden in het rapport vermeld. Er worden geen significante effecten verwacht op gezondheid. De exacte locaties van de nieuwe afsluiterlocaties zijn nog niet gekend.

Het Departement Omgeving heeft geen opmerkingen op MER fase 1.

Het Departement Omgeving verzoekt wel om geconsulteerd te worden over het MER fase 2 en over het ontwerpprojectbesluit en besluiten met betrekking tot vergunningen en ontheffingen voor de ingrepen met mogelijke grensoverschrijdende impact op Vlaams grondgebied. Dit traject staat gepland voor 2026. Meer gedetailleerde analyses, zoals effecten van de exacte ligging en aanlegwijze, zullen in MER Fase 2 worden behandeld, onder meer met betrekking tot de effecten op beschermde soorten en duurzaamheid en effecten als gevolg van geluid, trillingen, ruimtegebruik en ontplofbare oorlogsresten.

Vanuit de gebiedswerking North Sea Port District van het Departement Omgeving wordt verder geconstateerd dat dit project aansluit bij het reeds vergunde waterstofnet van de Gentse haven, met op dit punt geen verdere opmerkingen. Het rapport vermeldt op correcte wijze dat de zoekzones voor de nieuwe kerncentrales overlappen met de gewenste locatie voor de waterstoffabriek in het Sloegebied. Tevens wordt terecht verwezen naar het lopende overleg met de relevante actoren, waaronder het grensoverstijgende havenbedrijf North Sea Port, om de ontwikkelingen in het Sloegebied ruimtelijk op elkaar af te stemmen.

Een belangrijk aandachtspunt blijft de mogelijke impact van een nieuwe kerncentrale in het havengebied op de realisatie van het waterstofnet. Het rapport erkent dit bij de raakvlakprojecten en het is belangrijk dat deze bezorgdheid wordt meegenomen in de verdere uitwerking van dit project.

Andere opmerkingen vanuit de Vlaamse Overheid:

Het Espoo contactpunt bij het Departement Omgeving heeft deze adviesvraag, in samenspraak met het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken, ook afgetoetst bij andere relevante entiteiten van de Vlaamse Overheid.

We kunnen u de volgende reacties meedelen:

Vanuit het Agentschap Natuur en Bos worden er geen effecten van dit project verwacht op de biodiversiteit in Vlaanderen. Dit omdat voor de overgang bij Zelzate bestaande leidingen zullen worden gebruikt, en omdat de overgang in Antwerpen via industriegebied loopt.

Vanuit het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) en vanuit het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) zijn er op dit punt geen opmerkingen op de voorliggende documenten.

Voor bijkomende vragen kan u terecht bij: Departement Omgeving, afdeling Stafdiensten en Internationale Werking: Stafdiensten.omgeving@vlaanderen.be

We wensen u goede ontvangst van ons advies.

Met vriendelijke groeten,

Secretaris-generaal
Departement Omgeving

Verzonden: 12/16/2025 1:27:30 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Oude Plein

Huisnummer: 1

Postcode: 4416 AK

Woonplaats: Kruiningen

Land: Nederland

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Overheid

(Mede) namens: College van burgemeester en wethouders

Organisatie: Gemeente Reimerswaal

Uw zienswijze/reactie:

Reactie gemeente Reimerswaal

Met dit schrijven geeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Reimerswaal (hierna: college) een reactie op het concept-voorkeursalternatief, het milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA) die van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 ter inzage liggen. Wij hebben kennisgenomen van de nu ter inzage liggende documenten. Met Gasunie/Hynetwork (en andere partijen) zijn we nog in gesprek over aanpassingen of een nadere invulling van het nu voorliggende. Dit betreft met name een optimale ligging in de (steeds schaarser wordende ruimte in de) leidingstrook. In dat verband brengen we de volgende passage in herinnering uit onze reactie van 18 december 2023 op de cNRD:

'De realisatie van uw project in combinatie met de plannen van Evides moet plaatsvinden binnen de nog beschikbare ruimte in de leidingstrook in onze gemeente. Zoals eerder benadrukt in het bestuurlijk overleg van 19 oktober 2023 roepen wij u op om de nog beschikbare ruimte in de leidingstrook zo efficiënt mogelijk te benutten zodat er na de aanleg van het waterstofnetwerk en de leidingen van Evides nog voldoende ruimte overblijft voor de aanleg van toekomstige leidingen.'

We zijn dus nog in gesprek over een optimale ligging, met name binnen de PEH- en/of andere bestemde strook, maar ook mogelijk buiten deze strook. In dat afstemmingsproces, maar nu ook via deze reactie wordt door ons college onder andere aandacht gevraagd voor de rijksregels uit het Programma Energie Hoofdstructuur (PEH). Uitgangspunt daarin is dat nieuwe buisleidingen zoveel mogelijk gebundeld moeten worden met bestaande leidingen (bundelingsprincipe) binnen de reserveringsgebieden voor buisleidingen. Door de in Reimerswaal bestemde strook hoofdzakelijk te gebruiken, wordt daar hoofdzakelijk een logische en juiste invulling aan gegeven. Tegelijk wordt in het PEH ook gesteld - met behoud en borging van veiligheid - dat als bij leidingstroken smaller dan 70 meter er onvoldoende fysieke ruimte is, dit kan betekenen dat leidingen dicht bij elkaar gelegd moeten worden, waardoor kosten voor aanleg en beheer stijgen. In het algemeen gesteld: breed waar het kan, maar leidingen worden smal gelegd waar het moet. Ons college roept op om dat principe in acht te nemen bij de verdere afstemming en (detail)uitwerking, zoals bij het bepalen van de dagmaatafstand tot andere leiding(en).

Verder worden in de stukken (met name IEA en MER fase1) optimalisaties benoemd, waar het tracé op een aantal locaties over een relatief korte afstand buiten de PEH- en/of andere bestemde leidingstroken is geprojecteerd. Die optimalisaties lijken soms als vaststaand te worden omschreven (en niet als beoogd, variant of optioneel), maar ook die tracépunten zijn nog onderwerp van gesprek met de initiatiefnemers en andere partijen. Ons college gaat ervan uit dat bij de nadere uitwerking en detaillering er nog afwegingsruimte is om (andere) keuzes te maken over onder andere aanlegmethode, ligging hartlijn en dagmaatafstand tot andere leiding(en).

Op meerdere plaatsen, met name in het Milieueffectrapport fase I, V1.3, 8 oktober 2025, wordt aangegeven dat in MER fase 2 een gedetailleerdere effectbeschrijving en beoordeling wordt gegeven op basis van een verder uitgewerkt ontwerp en dat de bevindingen uit fase 1 worden meegenomen. Ook wordt aangegeven (MER fase 1, pagina 34): 'De uitwerking van het voorkeursalternatief in het kader van het MER (fase 2) kan leiden tot een gewijzigde ligging.' Het college benadrukt nogmaals dat zij deze passages ziet als ruimte om de nog te maken keuzes uit de lopende afstemming in te passen in het proces richting het projectbesluit en tussenliggende stappen.

Tot slot ziet ons college voor het toekomstige proces uit naar een mooie en constructieve samenwerking om te komen tot een optimaal tracé.

Besluit B&W

Zaaknummer / Documentnummer

Z23.028959 / D25.297887

Onderwerp

inspraakreactie op concept-VKA, IEA en MER fase 1 voor het tracé van het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland

Afdeling

BMH

Steller

Portefeuillehouder

Datum besluit

16 december 2025

Toelichting advies

Samenvattend voorstel

Voor het tracé van het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland liggen van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 stukken ter inzage. Het betreft: het concept-voorkeursalternatief, het milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA). Het college wordt voorgesteld om de onder 'Argumenten' geformuleerde inspraakreactie te geven via het inspraakportaal op rvo.nl.

Besluit

Het college besluit om via het inspraakportaal op rvo.nl de onder 'Argumenten' geformuleerde inspraakreactie te geven op het ter inzage liggende concept-voorkeursalternatief, het milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA) voor het tracé van het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

Aanleiding

Hynetwork, een dochteronderneming van Gasunie, ontwikkelt het landelijke hogedruknetwerk voor waterstoftransport. Daarvoor wordt onder andere tussen Woensdrecht en Vlissingen een nieuwe ondergrondse buisleiding voorzien. Samen met de andere delen van het netwerk ontstaat een verbinding tussen industrie in Zeeland, België en de haven- en industriecomplexen van Moerdijk en Rotterdam. Geconstateerd is dat de Nederlandse industrie waterstof nodig heeft om te verduurzamen en minder CO2 uit te stoten. Voor veel bedrijven is elektrificatie niet haalbaar en biedt waterstof een schoon en toekomstbestendig alternatief. Dit project is daarmee een schakel in de nationale en Europese klimaatdoelen voor 2030 en 2050.

Voor het kunnen realiseren van de buisleiding moet eerst een procedure worden doorlopen. Eerder zijn al het 'Voornemen en voorstel voor participatie' en de (concept) Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) langsegekomen en vastgesteld. Op het concept van de NRD heeft het college een zienswijze ingediend (Z23.028959, D23.256742). Daarin is aandacht gevraagd voor 1) gelijktijdige realisatie van meerdere leidingen, 2) de nog beschikbare ruimte in de leidingenstrook zo efficiënt mogelijk te benutten en 3) door zorgvuldig en open te handelen en te communiceren het draagvlak niet (verder) onder druk te zetten.

(Nagenoeg) gelijktijdige aanleg van de waterleiding van Evides en de waterstofleiding van Hynetwork is door uiteenlopende plannings inmiddels losgelaten. In de afgelopen maanden is

gebleken dat over het zo efficiënt mogelijk benutten van de ruimte door een zo klein mogelijk dagmaat van de waterstofleiding naast de waterleiding nog verschil van inzicht bestaat met Gasunie/Hynetwork. Ook wordt ambtelijk, bestuurlijk en via onze adviseur LSned afgevraagd of de juiste rijks-uitgangspunten uit de PEH worden aangehouden. In dat licht is het raadzaam om op de nu ter inzage liggende stukken een reactie te geven, om zodoende deze zaken weer onder de aandacht te brengen.

In dit dossier trekken we gezamenlijk op met Borsele en Kapelle. Kapelle heeft al een reactie gegeven, waarin wordt benoemd dat het gesprek nog gaande is over een optimale ligging. Verder richt die reactie zich verder vooral op de gewenste aftakking in die gemeente. Borsele zal ook zelf een reactie geven, die in ieder geval de 'stapeling' van projecten zal benoemen. Door als Reimerswaal ook een reactie te geven, wordt ook in deze fase aan het gezamenlijke invulling gegeven.

Wat is het 'voorkeursalternatief'?

Op dit moment liggen concept-stukken rond het voorkeursalternatief ter inzage. In de publicatie wordt dit als volgt omschreven: 'de Minister van KGG kiest samen met de Minister van VRO een tracé. Dit is het voorkeursalternatief. De keuze maken ze op basis van opgevraagde adviezen en reacties, het MER en de IEA. In het MER staan de milieueffecten van het project. Ook staan er maatregelen in hoe deze kunnen worden beperkt of voorkomen. In deze procedure bestaat de milieueffectrapportage uit twee fasen: het project-MER fase 1 en het project-MER fase 2. De eerste fase ligt nu ter inzage. Hierbij gaat het om de effecten op het milieu (bijvoorbeeld natuur en landschap) van de tracé-alternatieven. Effecten op de omgeving, kosten, techniek en toekomstvastheid krijgen ook een rol. Dit gebeurt in de IEA. Daarmee worden de voor- en nadelen van de verschillende tracés duidelijk.'

Hoewel de stukken nu vooral de hoofdlijnen beschrijven, wordt het als belangrijk gezien om vanuit uw college toch aandacht te blijven vragen voor zaken die in de verdere uitwerking nog aan de orde moeten komen, waar dan wel nog mogelijkheden voor moeten zijn.

Argumenten

Voorgesteld wordt om via rvo.nl (waar bij voorkeur de reacties op ingediend kunnen worden) de volgende inspraakreactie te geven:

"

Reactie gemeente Reimerswaal

Met dit schrijven geeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Reimerswaal (hierna: college) een reactie op het concept-voorkeursalternatief, het milieueffectrapport fase I (MER Fase I) en de Integrale effectenanalyse (IEA) die van vrijdag 7 november 2025 tot en met donderdag 18 december 2025 ter inzage liggen. Wij hebben kennisgenomen van de nu ter inzage liggende documenten. Met Gasunie/Hynetwork (en andere partijen) zijn we nog in gesprek over aanpassingen of een nadere invulling van het nu voorliggende. Dit betreft met name een optimale ligging in de (steeds schaarser wordende ruimte in de) leidingstrook. In dat verband brengen we de volgende passage in herinnering uit onze reactie van 18 december 2023 op de cNRD:

'De realisatie van uw project in combinatie met de plannen van Evides moet plaatsvinden binnen de nog beschikbare ruimte in de leidingstrook in onze gemeente. Zoals eerder benadrukt in het bestuurlijk overleg van 19 oktober 2023 roepen wij u op om de nog beschikbare ruimte in de leidingstrook zo efficiënt mogelijk te benutten zodat er na de aanleg van het waterstofnetwerk en de leidingen van Evides nog voldoende ruimte overblijft voor de aanleg van toekomstige leidingen.'

We zijn dus nog in gesprek over een optimale ligging, met name binnen de PEH- en/of andere bestemde strook, maar ook mogelijk buiten deze strook. In dat afstemmingsproces, maar nu ook via deze reactie wordt door ons college onder andere aandacht gevraagd voor de rijksregels uit het

Programma Energie Hoofdstructuur (PEH). Uitgangspunt daarin is dat nieuwe buisleidingen zoveel mogelijk gebundeld moeten worden met bestaande leidingen (bundelingsprincipe) binnen de reserveringsgebieden voor buisleidingen. Door de in Reimerswaal bestemde strook hoofdzakelijk te gebruiken, wordt daar hoofdzakelijk een logische en juiste invulling aan gegeven. Tegelijk wordt in het PEH ook gesteld - met behoud en borging van veiligheid - dat als bij leidingstroken smaller dan 70 meter er onvoldoende fysieke ruimte is, dit kan betekenen dat leidingen dicht bij elkaar gelegd moeten worden, waardoor kosten voor aanleg en beheer stijgen. In het algemeen gesteld: breed waar het kan, maar leidingen worden smal gelegd waar het moet. Ons college roept op om dat principe in acht te nemen bij de verdere afstemming en (detail)uitwerking, zoals bij het bepalen van de dagmaatafstand tot andere leiding(en).

Verder worden in de stukken (met name IEA en MER fase1) optimalisaties benoemd, waar het tracé op een aantal locaties over een relatief korte afstand buiten de PEH- en/of andere bestemde leidingstroken is geprojecteerd. Die optimalisaties lijken soms als vaststaand te worden omschreven (en niet als beoogd, variant of optioneel), maar ook die tracépunten zijn nog onderwerp van gesprek met de initiatiefnemers en andere partijen. Ons college gaat ervan uit dat bij de nadere uitwerking en detaillering er nog afwegingsruimte is om (andere) keuzes te maken over onder andere aanlegmethode, ligging hartlijn en dagmaatafstand tot andere leiding(en).

Op meerdere plaatsen, met name in het Milieueffectrapport fase I, V1.3, 8 oktober 2025, wordt aangegeven dat in MER fase 2 een gedetailleerdere effectbeschrijving en beoordeling wordt gegeven op basis van een verder uitgewerkt ontwerp en dat de bevindingen uit fase 1 worden meegenomen. Ook wordt aangegeven (MER fase 1, pagina 34): 'De uitwerking van het voorkeursalternatief in het kader van het MER (fase 2) kan leiden tot een gewijzigde ligging.' Het college benadrukt nogmaals dat zij deze passages ziet als ruimte om de nog te maken keuzes uit de lopende afstemming in te passen in het proces richting het projectbesluit en tussenliggende stappen.

Tot slot ziet ons college voor het toekomstige proces uit naar een mooie en constructieve samenwerking om te komen tot een optimaal tracé.

"

Beoogd (maatschappelijk) effect

Aandacht vragen voor efficiënt/compact ruimtegebruik bij het ontwerpen en leggen van de waterstofleiding in de leidingstrook (of incidenteel erbuiten als dat noodzakelijk is), zodat dat in de belangenafweging een (prominente) plaats krijgt.

Draagvlak (intern en/of extern)

De behoefte om deze inspraakreactie te geven, is mede ingegeven vanuit het afstemmingsproces zoals dat in de afgelopen tijd (meer intensief vanaf 2023) is gevoerd. Via de inspraakreactie wordt aandacht gevraagd voor (de druk op) de schaarse ruimte die er planologisch nu is voor buisleidingen en wordt gestreefd om niet onnodig in de (nabije) toekomst extra planologische en fysieke ruimte te gaan claimen voor nieuwe bijkomende leidingen (waarvan aannemelijk is dat die er komen), met dan bijkomende beperkingen van dien voor grondeigenaren of andere (ruimtelijke) ontwikkelingen.

Kosten, baten en dekking

Niet van toepassing.

Risico's

Door nu gebruik te maken van de formeel geboden mogelijkheid tot het indienen van een reactie, kan ons later niet tegen worden geworpen dat we in dit stadium geen reactie hebben gegeven.

Aanpak en uitvoering

Nu besluitvorming op dit voorstel wordt de tekst van de reactie (al dan niet nog gemuteerd) uiterlijk donderdag 18 december 2025 via rvo.nl ingediend.

Participatie

Adviseur LSNed heeft aangegeven gebruik te maken van deze mogelijkheid. Verder is de tekst meegelezen door [REDACTED] (REO) en de portefeuillehouder.

Communicatie

Niet van toepassing. De gemeente handelt hierin vanuit haar eigen positie in een openbaar proces, net zoals ieder ander de mogelijkheid heeft.

Monitoring, evaluatie en verantwoording

Vanuit het proces tot vaststelling van de definitieve versies, zal er een 'Reactienota' worden opgesteld waarin vanuit RVO/ministerie een reactie zal worden gegeven op de ingediende reacties, dus ook die van de gemeente Reimerswaal. Daarbij zal (naar verwachting) worden aangegeven hoe er in de stukken of in het proces aandacht is of wordt gegeven aan de ingediende reactie. Bijvoorbeeld door nog aanpassing in teksten of door een bevestiging dat er inderdaad nog ontwerpwijzigingen of -detailleringen mogelijk zijn. Dit zal worden betrokken bij de verdere ambtelijke en/of bestuurlijke standpuntbepaling vanuit de gemeente Reimerswaal in het vervolgproces.

Verzonden: 12/16/2025 1:54:41 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam:
Tussenvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Grote Markt
Huisnummer: 1
Postcode: 9060
Woonplaats: Zelzate
Land: België
Telefoonnummer:
E-mailadres: ████████████████████
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Lokaal Bestuur Zelzate

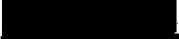

Uw zienswijze/reactie:

zie het besluit van 15 december 2025 van het college van burgemeester en schepenen van Lokaal Bestuur Zelzate.

Het college van burgemeester en schepenen vraagt om rekening te houden met in het ontwerp zijnde

gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zelzate Oost

107435566_11231107_Beslissing_-_2025-12-15_Waterstofnetwerk_Zuidwest_Nederland_-no.pdf

	BESLISSING VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN MAANDAG 15 DECEMBER 2025
Aanwezig:	Brent Meuleman, burgemeester , schepenen , algemeen directeur
Afwezig:	
Verontschuldigd:	

Project waterstofnetwerk Zuidwest Nederland

HET COLLEGE

Bevoegdheid

Het decreet lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 56.

Het besluit van de gemeenteraad van 31 januari 2022 betreffende Definiëring van het begrip dagelijks bestuur, daden van beheer en van de voorwaarden inzake visumverplichting van de financieel directeur, gewijzigd bij besluit van de gemeenteraad van 18 december 2023.

Wetten, reglementen en verwijsdocumenten

De mail van 20 november 2025 van Departement Omgeving betreffende GO N-70 Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland: insteek voor advies van VO.

De Conceptnotitie Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland Ministerie van Klimaat en Groene Groei.

De Integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest- Nederland.

Het Milieueffectrapport (MER) Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

Motivatie

Hynetwork wil een transportnet voor waterstofgas aanleggen vanaf de Belgische grens naar Vlissingen (Zeeland) en Moerdijk (Noord-Brabant). Het Nederlandse ministerie van klimaat en Groene Groei (KGG) coördineert de besluiten en vergunningen. Het uitgangspunt voor dit waterstofnetwerk is het hergebruik van bestaande leidingen die nu nog in gebruik zijn voor aardgastransport. Waar dit niet mogelijk is, komen nieuwe leidingen onder de grond. Het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland loopt vanaf de Belgische grens bij Sas van Gent naar Vlissingen in Zeeland en Moerdijk in Noord-Brabant.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bekijkt een nieuwe fase in het project "Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland", waarbij grensoverschrijdende milieueffecten verwacht kunnen worden in Vlaanderen.

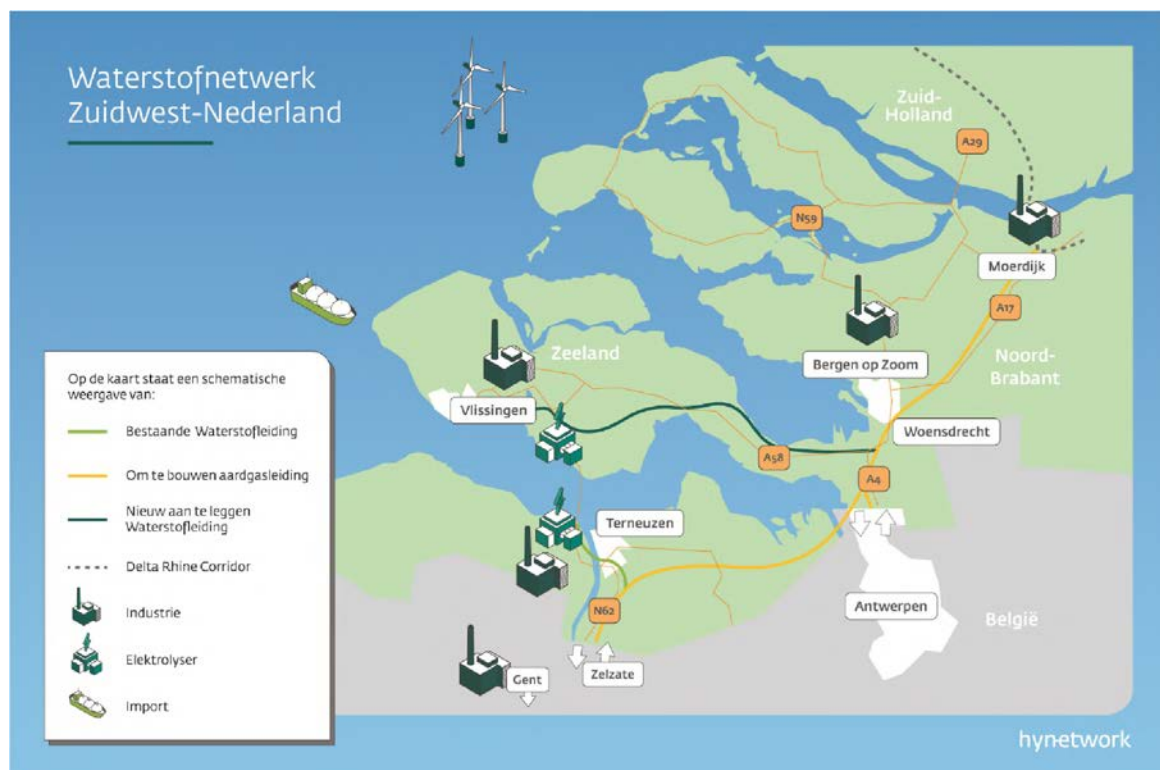
Het doel van de Concept Voorkeursalternatief (c-VKA) wordt als volgt omschreven: "Om de keuze voor het tracé te onderbouwen van de bestaande gastransportleiding en de nieuw aan te leggen leiding is een integrale effectenanalyse (IEA) opgesteld. In de IEA is het onderzochte tracé getoetst op de thema's milieu, omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid. Voor het aspect milieu is

een milieueffectrapport (MER fase 1) opgesteld. In deze notitie wordt een onderbouwing gegeven op het concept voorkeursalternatief. De onderbouwing heeft onder andere betrekking op effecten, kansen en risico's. Het concept voorkeursalternatief wordt ter inzage gelegd zodat eenieder op deze notitie en de motivering kan reageren. Na verwerking van de reacties zal het voorkeursalternatief (VKA) worden vastgesteld. Daarna wordt het Voorkeursalternatief verder uitgewerkt en worden de effecten gedetailleerd onderzocht in een milieueffectrapport (MER fase 2). Uiteindelijk wordt het VKA geborgd in het projectbesluit en diverse vergunningen."

In MER Fase 1 zijn de volgende thema's onderzocht op mogelijke belangrijke effecten:

- Bodem: bodemkwaliteit en zettingen
- Water: grondwater en oppervlaktewater
- Natuur: beschermde gebieden en soorten
- Landschap, cultureel erfgoed en archeologie
- Luchtkwaliteit
- Omgevingsveiligheid
- Gezondheid
- Geluid en trillingen

Concreet is er maar één tracé onderzocht. De figuur geeft de diverse onderdelen van het project weer: grensovergang(en) met België, hergebruik van bestaande aardgasleidingen, aanleg van nieuwe leidingen en verbindingen naar industriële leveranciers en afnemers van waterstof.

BESLUIT

Enig artikel

Het college van burgemeester en schepenen vraagt om rekening te houden met in het ontwerp zijnde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zelzate Oost.

Namens het college van burgemeester en schepenen,

De algemeen directeur

De burgemeester

Brent Meuleman

Verzonden: 12/16/2025 3:18:30 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Pastoor van Kessellaan
Huisnummer: 15
Postcode: 4761 BJ
Woonplaats: Zevenbergen
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: gemeente Moerdijk

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

107437167_11231465_1._Zienswijze_VKA_MER_IEA_H2-netwerk_ZW_NL.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten

Verzenddatum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Behandeld door
16 december 2025	1874979	---	

Onderwerp Zienswijze op concept-voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Zuidwest
Nederland

Geachte lezer,

Voor het project Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland ligt tot en met 18 december 2025 het concept-voorkeursalternatief (c-VKA), de milieueffectrapportage (MER fase I) en de integrale effectanalyse (IEA) ter inzage. Een deel van dit beoogde netwerk ligt binnen onze gemeentegrenzen. Met deze brief brengen wij onze zienswijze op deze stukken uit.

Eerdere reactie

Op 13 december 2023 hebben wij gereageerd op de ter inzage legging van de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (ons kenmerk 1028269). Daarin hebben we onder andere onze zorgen over ruimtebeslag op schaarse gronden geuit. Het stelt ons in die zin gerust dat er in dit project gebruik gemaakt wordt van een reeds bestaande aardgastransportleiding, die geschikt gemaakt wordt voor waterstoftransport. Het leidingtracé zelf legt daarmee geen extra beslag op schaarse ruimte in of buiten de PEH-strook.

Aandacht voor zorgvuldig gebruik van schaarse gronden blijft nodig

In Moerdijk zal nog wel een nieuwe afsluiterlocatie moeten worden gerealiseerd. De bestaande aardgasafsluiter blijft hier immers in functie. Dat betekent dat er voor de afsluiter wél een additioneel ruimtebeslag zal zijn. Uit het MER fase I leren we dat deze afsluiter een ruimtebeslag zal hebben van ca 40x100 meter, plus een additionele weg naar de afsluiter toe. In de onderzoeken en rapporten wordt nog niet concreet gemaakt waar deze exact zal komen.

Daarmee blijft onze zorg, die wij in onze eerdergenoemde reactie al hebben geadresseerd, voorlopig toch nog aanwezig. Met een ruimtebeslag van ca 0,5 ha heeft een nieuwe afsluiterlocatie een mogelijk grote impact op beschikbaarheid van ruimte voor toekomstige buisleidingen in de PEH-strook. Een afsluiterlocatie buiten de PEH-strook in de nabijheid van de bestaande aardgasafsluiter bij Klundert is echter niet in lijn met de afspraken die Rijk en regio met elkaar gemaakt hebben over de toekomstige uitbreidingsrichting van het haven- en industrieterrein Moerdijk en het ruimtebeslag van nationale energie-infrastructuur in onze gemeente.

Wij verzoeken u daarom dringend om bij de verdere detaillering van de plannen nadrukkelijk als randvoorwaarden mee te nemen dat:

1. de benodigde afsluiter bij Klundert geen definitieve blokkades mag leggen op ruimte voor nieuwe buisleidingen in de PEH-strook; en
2. er in de PEH-strook tevens voldoende ruimte beschikbaar blijft om in de toekomst ook aansluitingen voor distributieleidingen van afsluiter naar lokale of regionale industrie te realiseren; en
3. de afsluiter niet mag worden gesitueerd op een locatie buiten de PEH-strook, het haven- en industrieterrein Moerdijk of de ontwikkelrichting van datzelfde terrein, zoals we die met elkaar in ons bestuurlijke overleg over Powerport overeen zullen komen in juni 2026.

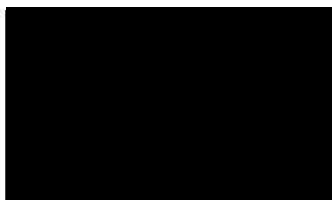
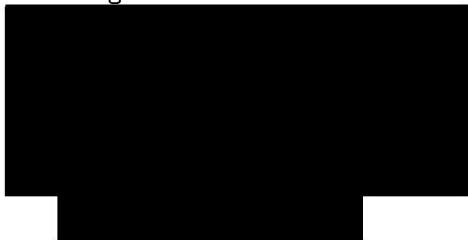
Ondersteuning van onze organisatie voor een voorspoedig proces

Wij vragen uw aandacht voor de forse inzet die de lokale cumulatie van nationale projectprocedures en programma's van onze organisatie vraagt. Ook in dit project wordt een stevige inzet gevraagd van onze organisatie. Wij doen daarom een dringend beroep op het Rijk om ons te voorzien van de benodigde middelen om onze organisatie tijdig uit te kunnen breiden om deze inzet ook daadwerkelijk te kunnen leveren. Op die manier voorkomen we uitvoeringsproblemen die later in het proces tot vertragingen zullen leiden. Bij uitblijven van voldoende middelen is het niet ondenkbaar dat we u zullen vragen zelf prioritering aan te brengen in uw eigen projecten, waar wij de dan beschikbare capaciteit op in zullen zetten.

Ten slotte

Wij vertrouwen erop dat uw ministerie dit project verder zal voortzetten met inachtneming van de bestuurlijke afspraken die we in het kader van de Ontwerptafel Powerport met elkaar al gemaakt hebben en nog zullen maken.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

A.J. Moerkerke
Burgemeester

Verzonden: 12/16/2025 8:54:20 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Buurt en/of bewonersorganisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Dorpsraad Borssele

Uw zienswijze/reactie:

Bijgaand onze zienswijze.

Vriendelijke groeten,

[REDACTED]

Dorpsraad Borssele

107441794_11232236_Zienswijze_waterstof_20251216.pdf

Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

De Dorpsraad Borssele heeft kennisgenomen van de ter inzage gelegde documenten over het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Wij begrijpen het belang van de energietransitie en de rol die waterstof daarin kan spelen. Tegelijkertijd vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de bijzondere positie van Borssele, waar al sprake is van een hoge concentratie aan grootschalige infrastructuur.

Stapeling van risico's

Borssele heeft te maken met onder meer de kerncentrale, hoogspanningsverbindingen, industrie en bestaande buisleidingen. De Dorpsraad maakt zich zorgen over de stapeling van risico's in en rondom het dorp. In de huidige documenten wordt vooral per project gekeken, terwijl juist de optelsom van alle aanwezige infrastructuur bepalend is voor veiligheid en leefbaarheid. Wij verzoeken om in de verdere besluitvorming expliciet aandacht te besteden aan deze cumulatieve effecten.

Veiligheid en leefomgeving

Waterstof kent specifieke veiligheidsrisico's. Voor de Dorpsraad is het van groot belang dat de veiligheid van inwoners wordt gegarandeerd, zowel tijdens de aanleg als in de gebruiksfase. Wij vragen om duidelijke informatie over afstanden tot de woonkern, nood- en calamiteitenplannen, bereikbaarheid voor hulpdiensten en continue monitoring. Gezien de bestaande risicobronnen in Borssele achten wij extra zorgvuldigheid noodzakelijk.

Natuur, landschap en landbouw

De omgeving van Borssele bestaat uit open landschap, landbouwgronden en nabijgelegen natuurgebieden. Wij vragen aandacht voor tijdelijke en blijvende effecten van de aanleg, zoals bodemverstoring, schade aan landbouwgrond en verstoring van natuur. Het is belangrijk dat schade wordt voorkomen, herstelmaatregelen duidelijk zijn vastgelegd en monitoring plaatsvindt tijdens en na de werkzaamheden.

Kwetsbaar doelwit

Door terrorisme, toenemende oorlogsdreiging, recente internationale gebeurtenissen en oplopende politieke spanningen komt geopolitieke dreiging steeds dichterbij. Zowel de NAVO als Defensie waarschuwen dat Nederland zich hierop moet voorbereiden. In dat licht kan Nederland — en in het bijzonder het gebied rond Borssele — bij toekomstige conflicten of oorlogssituaties aanzienlijk onveiliger worden.

Ons inziens is dit een zeer goede reden om de cumulatie van risico's kritisch te heroverwegen: kernenergie in combinatie met gevaarlijke en explosieve stoffen. De gevolgen kunnen zeer groot zijn en kunnen dan ook een ernstige bedreiging vormen voor de omgeving.

De Dorpsraad Borssele vraagt om extra zorgvuldigheid bij de verdere uitwerking van het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, met nadruk op veiligheid, leefbaarheid en betrokkenheid van de inwoners.

Verzonden: 12/17/2025 10:11:50 AM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Maatschappelijke organisatie

(Mede) namens: namens BvO, [REDACTED]

KVK nummer: [REDACTED]

Organisatie: vereniging Bouwen van Onderop, BvO

Uw zienswijze/reactie:

Referentie V251212054

Wij, leden van BvO, zijn op 2 december jl. in de gemeente Hulst bij de inloop avond geweest van waterstofnetwerk Zuidwest Nederland. Daar hebben we vragen gesteld over het ontbreken van een waterstof tappunt in de gemeente Hulst. een tappunt stond wel vermeld in de PMIEK van 2023 maar ontbreekt in de PMIEK 2025. Er was destijds in 2023 interesse gepeild bij de ondernemers maar de gemeente heeft schijnbaar geen reacties van de ondernemers ontvangen. Toch is er gezien de aard van enkele grote bedrijven maar ook vele kleinere, potentieel en interesse voor een tappunt.

Onze vraag is of het tappunt voor de gemeente Hulst terug kan worden opgenomen in de plannen.

Verzonden: 12/17/2025 9:13:29 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage Zienswijze concept VKA.pdf

107457913_11234605_Zienswijze_concept_VKA.pdf

Borssele 17-12-2025

**Zienswijze op het concept voorkeursalternatief (concept-VKA)
Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland**

Hierbij maak ik gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen tegen de (concept-VKA) voor de aanleg van het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland.

1. Cumulatieve risico's

Op zichzelf lijkt dit project verdedigbaar. Echter ik constateer al geruime tijd dat besluitvorming en verkenning van grootschalige energieprojecten in het Sloegebied onafhankelijk van elkaar plaatsvinden, met alle gevolgen van dien. Er is sprake van beleid zonder een samenhangende ruimtelijk-strategische invulling, toekomstvisie of integrale risicoafweging waarbij het ontbreekt aan regie voor het gebied.

Naast de reeds aanwezige bedrijven die onder de Seveso-wetgeving vallen, bestaande- en geplande energieprojecten en de mogelijke komst van twee grote kerncentrales, werden hier recentelijk nog meer risicovolle experimentele projecten aan toegevoegd. Hierbij valt te denken aan de grootschalige op- en overslag en het transport van ammoniak en de ontwikkeling van de Zeeland Energy Terminal waardoor de cumulatieve risico's enorm worden vergroot.

2. Doelwit

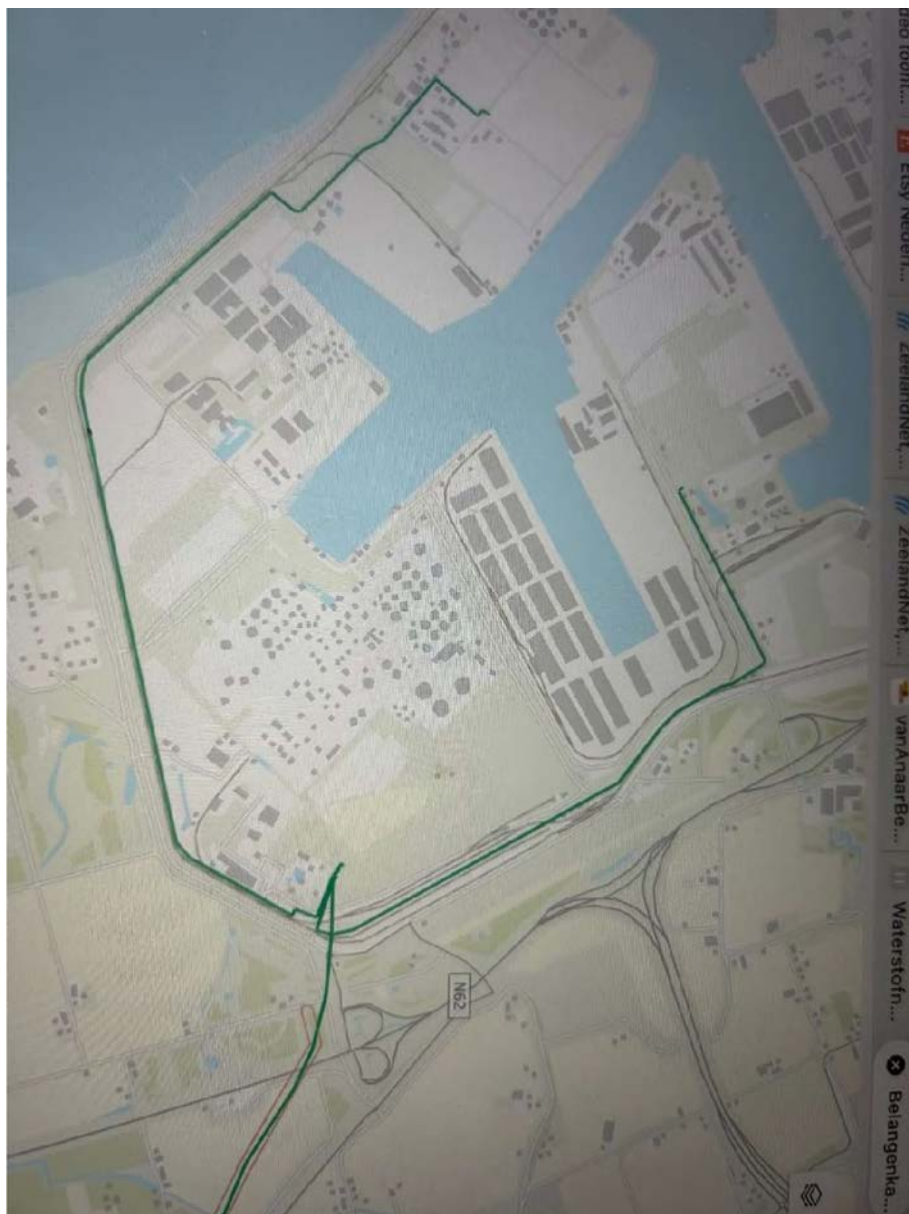
Terrorisme, oorlogsdreiging, recente gebeurtenissen en politieke spanningen in de wereld brengen geopolitieke dreiging dichterbij. NAVO en Defensie waarschuwen dat Nederland zich moet voorbereiden op dergelijke scenario's. Dit maakt dat zowel Nederland als specifiek het gebied rond Borssele in geval van toekomstige conflicten of oorlogen aanzienlijk onveiliger kan worden.

Mijns inziens vormt dit een breekpunt om de totale combinatie van risico's — kernenergie in combinatie met gevaarlijke en explosieve stoffen — kritisch te heroverwegen. De effecten op risicocontouren kunnen zeer groot zijn en een ernstige bedreiging vormen voor de omgeving.

3. Tracékeuze

Het tracé komt het Sloegebied binnen via een lange en complexe horizontaal gestuurde boring aan de Liechtensteinweg, naast de RWZI, waarna het tracé zich splitst in:

- A. een zuidelijke richting naar het voormalige Thermphos-terrein;
- B. een noordelijke richting naar de Frankrijkweg.

Zuidelijke richting (A) kent de volgende bezwaren:

De combinatie van een ondergrondse waterstofleiding en windturbines brengt extra veiligheidsrisico's met zich mee, zoals beschreven in het Handboek Risicozonering Windturbines Herziene versie 3.1 september 2014 Hoofdstuk 9

- mogelijke schade aan de pijpleiding door funderingen van windturbines;
- het afbreken van turbinebladen;
- trillingen in de ondergrond.

Tracé A zoals beschreven is reeds eerder verkend voor eerdere infrastructurele projecten waarbij dit tracé onmogelijk was.

Daarnaast loopt dit tracé langs het zoekgebied voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Ook het voormalige Thermphos-terrein wordt genoemd als mogelijk zoekgebied voor deze kerncentrales.

Noordelijke richting (B) kent de volgende bezwaren:

De combinatie van een ondergrondse pijpleiding en een spooreplacement brengt eveneens extra veiligheidsrisico's met zich mee, waaronder:

- lekkage gevaarlijke chemische- of bijtende stoffen.
- ballastdruk en trillingen in de ondergrond.

4. Alternatieve tracékeuze

Als alternatief wordt voorgesteld de leiding niet via de Liechtensteinweg, maar op een andere locatie het Sloegebied binnen te brengen, namelijk aan de oostzijde van de Frankrijkweg. Het voordeel hiervan is dat dit mogelijk kan worden gerealiseerd met een minder complexe horizontaal gestuurde boring.

Vervolgens kan de leiding vanaf de Vopak Terminal Vlissingen recht door langs de Frankrijkweg worden geleid en door middel van een zinker onder de Van Cittershaven worden aangelegd richting het voormalige Thermphos-terrein, mits daar geen kerncentrales worden gerealiseerd.

Dit alternatief is korter en kent geen belemmeringen en risico's zoals in trace A.

5. Technische details

Op dit moment is onbekend waar pomp- en verdeelstations en ontluchters worden gesitueerd. Juist deze elementen vormen bij een dreiging een aanzienlijk veiligheidsrisico.

Tot zover enkele bezwaren tegen de concept VKA.

Ik behoud me het recht voor om bovengenoemde bezwaren te specificeren en waar nodig argumenten aan te vullen in het vervolg van deze procedure.

Het gaat immers over besluitvorming met veel impact voor nu en vele generaties na ons.

Hoogachtend,

Verzonden: 12/18/2025 8:36:02 AM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Onderwijsboulevard
Huisnummer: 225
Postcode: 5223 DE
Woonplaats: s-Hertogenbosch
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: ZLTO

Uw zienswijze/reactie:

Namens ZLTO verwijst ik u naar de brief in de bijlage.

107459512_11234826_20251217_Reactie_VKA_IEA_en_MER1_Waterstofnetwerk_ZW_NL_ZLTO.pdf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest
Nederland Concept VKA
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Datum
17 december 2025

Onderwerp
VKA, IEA, MER-fase 1 Waterstofnetwerk
Zuidwest Nederland

Contact

[REDACTED]

Kenmerk
25moostv351lzu

Geachte heer/mevrouw,

Namens ZLTO willen wij reageren op het concept Voorkeursalternatief (VKA), Integrale Effectenanalyse (IEA) en Milieueffectrapportage (MER) fase 1 voor het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de ter inzage gelegde documenten en waarderen de inspanningen die worden verricht om de energietransitie vorm te geven. Tegelijkertijd willen wij nadrukkelijk aandacht vragen voor de impact van dit project op de agrarische sector en het buitengebied.

1. Integraliteit en ruimtelijke druk

Het waterstofnetwerk wordt voor zover wij begrepen hebben, aangelegd in bestaande buisleidingstroken. Dit beperkt de extra ruimtelijke impact op het agrarisch gebied. Dat zien wij als positief. Toch blijft de cumulatie van grootschalige energie- en infrastructuurprojecten in Zuidwest-Nederland een aandachtspunt. Ook binnen bestaande leidingstraten kan sprake zijn van verstoring van bodemstructuur, waterhuishouding en landbouwstructuur. Wij verzoeken u om integraliteit als uitgangspunt te hanteren in het beoordelingskader en bij de verdere uitwerking van het project. Onze aanname is dat er geen negatieve gevolgen ontstaan voor bestaande situaties en wanneer dit wel plaats vindt, deze gemitigeerd dienen te worden. Dit betekent dat de effecten van het waterstofnetwerk niet geïsoleerd moeten worden beoordeeld, maar in samenhang met andere lopende en geplande projecten in het gebied.

2. Landbouw als volwaardig beoordelingsaspect

Hoewel het tracé zoveel mogelijk binnen bestaande leidingstraten wordt gerealiseerd, blijft het van groot belang om landbouw als zelfstandig thema op te nemen in het beoordelingskader. Ook herhaaldelijke werkzaamheden in bestaande leidingstroken kunnen leiden tot bodemverdichting, verstoring van hydrologie en schade aan gewassen. Wij verzoeken om deze effecten expliciet te onderzoeken en te betrekken bij de afwegingen.

3. Bodem, water en aanlegtechnieken

De aanleg van kabels en leidingen hebben een blijvende impact hebben op structuur, vruchtbaarheid en waterhuishouding van de bodem. Wij verzoeken om aanvullend onderzoek naar bodemverdichting, zettingsrisico's, waterkwaliteit, mogelijke waterstromen

langs leidingen en voorkomen van verzilting door monitoring van waterkwaliteit en het nemen van mitigerende maatregelen waar nodig. Verzilting mag absoluut geen gevolg zijn van de werkzaamheden. Bij de aanleg van het netwerk dient de voorkeur uit te gaan naar technieken die schade aan landbouwpercelen minimaliseren, zoals gestuurde boringen in plaats van open ontgravingen. Ook vragen wij om flexibiliteit in de planning van werkzaamheden, zodat rekening wordt gehouden met het seizoen en weersomstandigheden, in overleg met betrokken agrarische ondernemers.

4. Schadeafhandeling en compensatie

Mocht er schade ontstaan aan bodem of gewassen, dan verzoeken wij om een vlotte en billijke schadeafhandelingsregeling, passend bij het type bedrijf. Vergoedingen dienen ruimhartig en transparant te worden begroot, inclusief compensatie voor inkomsten- en vermogensschade, en periodieke indexatie. Daarnaast vragen wij aandacht voor de positie van grondeigenaren en gebruikers.

5. Participatie en agrarisch omgevingsmanagement

Wij waarderen de huidige participatie, maar pleiten voor structurele en volwaardige betrokkenheid van agrarische belangenbehartigers zoals ZLTO. Dit vraagt om een ruim budget voor agrarisch omgevingsmanagement en om specifieke bijeenkomsten voor agrarische ondernemers in het buitengebied. Wij verzoeken daarnaast om het organiseren van plenaire bijeenkomsten waarin de belangen van de landbouwsector centraal staan en gezamenlijk met andere stakeholders naar oplossingen wordt gezocht.

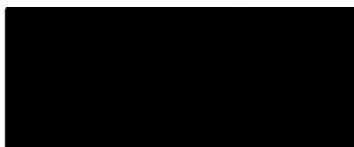
6. Mitigerende maatregelen en meekoppelkansen

Wij vragen om mitigerende maatregelen die negatieve effecten in bestaande situaties, op landbouwgrond en bedrijfsvoering zoveel mogelijk beperken. Denk hierbij aan kavelruil, toeslagen op schadevergoeding en het gelijktijdig uitvoeren van werkzaamheden om herhaalde verstoring te voorkomen. Daarnaast zien wij kansen voor de landbouw, bijvoorbeeld door uitbreiding van zoetwatervoorziening of energieopwekking, die als meekoppelkansen kunnen worden benut.

Tot slot

Wij gaan er vanuit dat u bovenstaande punten nadrukkelijk meeneemt en met ZLTO in gesprek blijft bij de verdere uitwerking van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Wij zijn graag bereid om onze zienswijze nader toe te lichten en samen te werken aan een zorgvuldige en toekomstbestendige inrichting van het buitengebied.

Met vriendelijke groet,

Portefeuillehouder Platteland en Omgeving

Verzonden: 12/18/2025 11:20:58 AM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 718
Postcode: 6800 AS
Woonplaats: Arnhem
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: TenneT TSO B.V.

Uw zienswijze/reactie:

Graag verwijs ik u naar de bijlage van dit bericht.

107465053_11235363_GFN-RE_25-
0405_BEP_reactie_concept_VKA_waterstofnetwerk_Zuidwest_Nederland.pdf

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland
Concept VKA

Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

DATUM

18 december 2025

UW REFERENTIE
ONZE REFERENTIE
BEHANDELD DOOR
TELEFOON DIRECT
E-MAIL
AANTAL BIJLAGEN

GFN-RE 25-0405

BETREFT REACTIE CONCEPT VOORKEURSALETERNATIEF WATERSTOFNETWERK ZUIDWEST-NEDERLAND

Geachte mevrouw, heer,

Hartelijk dank voor de gelegenheid die u TenneT TSO B.V. (verder TenneT) biedt om een reactie te geven op het concept Voorkeursalternatief (VKA) Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland met MER fase 1 en integrale effectenanalyse (IEA).

Het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland is onderdeel van het landelijke waterstofnetwerk dat wordt ontwikkeld door Hynetwork Services B.V. als dochteronderneming van N.V. Nederlandse Gasunie. Het initiatief beoogt de ombouw van een bestaande gasleiding voor het vervoeren van waterstof tussen Zelzate en Moerdijk én de aanleg van een nieuwe waterstofleiding met diameter van maximaal ongeveer 76 centimeter middels open ontgraving, boring en zinker tussen Woensdrecht en Vlissingen. In het tracé worden bedienbare afsluiters geplaatst om de gasstroom te regelen, voor veilig onderhoud en om uitbreiding mogelijk te maken.

Als beheerder van het landelijke hoogspanningsnet van 110kV en hoger ontvangt u deze reactie op het concept-VKA. Hiermee geeft TenneT invulling aan borging van een veilige en ongestoorde werking van dit net om daarmee de levering van elektriciteit zo goed mogelijk te kunnen garanderen gedurende de gehele levensfase.

Benodigde afstemming

De energietransitie en de toenemende vraag naar transportcapaciteit stellen hoge eisen aan het elektriciteitsnet, maar zorgen ook dat andere ontwikkelingen op het gebied van energie-infrastructuur elkaar in snel tempo opvolgen. Dit resulteert in het versterken, ombouwen/wijzigen en aanleggen van nieuwe energie-infrastructuur en geeft een ruimtebeslag op de fysieke leefomgeving. Het is dan ook van groot belang dat raakvlakken tijdig worden gesignaleerd en afstemming blijft plaatsvinden om uitvoering van deze ontwikkelingen mogelijk te (blijven) maken.

TenneT verzoekt dan ook om in de planuitwerkingsfase, waar een nadere uitwerking van het VKA plaatsvindt, vroegtijdig afstemming met de beheers- en projectenorganisatie van TenneT te hebben. Denk hierbij aan de uitwerking van het (detail)ontwerp, benodigde werkstroken, werkterreinen en aanlegactiviteiten als bemaling en bouwwegen die in nabijheid van (toekomstige) hoogspanningsassets zijn voorzien. Afstemming met de beheersorganisatie van TenneT voor het uitvoeren van werken en/of werkzaamheden binnen het beperkingengebied I loopt via toestemming@tennet.eu. Voor de projectenorganisatie is dit project-specifiek. Via ruimtelijkeplannen@tennet.eu voorzien wij u graag van de juiste contactpersoon indien hier behoefte aan is.

Specifieke aandacht vragen wij voor onderstaande projecten waarbij wij de volgende aandachtspunten willen meegeven:

Net op zee projecten Nederwiek 1 en IJmuiden Ver Alpha (Sloegebied, Zeeland)

TenneT is gestart met de bouw van twee converterstations in het Sloegebied voor de windparken IJmuiden Ver Alpha en Nederwiek 1. De gelijkstroomkabels van die windparken op de Noordzee komen via het Veerse Meer richting het Sloegebied en lopen rond het havengebied deels parallel aan het nieuwe waterstoftracé.

- Graag verzoeken wij u aan te tonen via nader onderzoek dat er geen negatieve beïnvloeding ontstaat tussen de waterstofleiding en kabels van TenneT. Dit geldt specifiek ter hoogte van de kruising, Nederwiek 1 boring, IJmuiden Ver Alpha boring (AC en DC). Op deze locatie lijkt ook al infrastructuur van Gasunie aanwezig te zijn. Wij vernemen graag hoe Hynetwork Services hier haar tracé voorziet (bestaand, nieuw en/of combinatie) en welke maatregelen (voorzien) genomen worden.
- In het MER (pag. 56) staat dat Nederwiek 1 in verkenning is, dat is niet juist. Nederwiek 1 is onherroepelijk vergund en wordt momenteel gerealiseerd, de opdrachtnemer is bezig met het aanbrengen van de funderingspalen van het converterstation van Nederwiek 1.
- In het MER (pag. 207) lijken op de inzetkaart de kabels van Nederwiek 1 en IJmuiden Ver Alpha omgedraaid met de buisleiding van Gasunie. Gasunie ligt meer op het industrieterrein, Nederwiek 1 ligt aan de buitenzijde. Wij verzoeken u dit aan te passen.

380kV hoogspanningsstation Sloegebied

TenneT gaat aan de Liechtensteinweg in het Sloegebied een nieuw 380kV hoogspanningsstation bouwen. Dit station wordt ter hoogte van de Weelhoekweg bovengronds aangesloten op de 380kV-verbinding Borssele en Rilland. Om dat mogelijk te maken worden twee bestaande 150kV-verbindingen langs de Weelhoekweg gedeeltelijk verkabeld. In dit project zijn twee concrete raakvlakken:

- In het concept VKA zien we dat er een bovengrondse afsluiterlocatie komt in de buurt van de beoogde inlusning van het hoogspanningsstation aan de Liechtensteinweg. Hierover is eerder nauwe afstemming geweest tussen Hynetwork Services en TenneT, waarvoor wij onze dank willen uitspreken. Wel vragen wij blijvende aandacht voor het aanhouden van de geldende veiligheidsafstanden, zodat de kans dat hoogspanningsinfrastructuur beschadigt of moet worden afgeschakeld, verminderd wordt.

- Het waterstoffracé kruist een toekomstige ondergrondse 150kV-kabel. Hierover is eveneens eerder afstemming geweest tussen Hynetwork Services en TenneT. Ook hier vragen wij om blijvende afstemming over de (diepte)ligging van de waterstofleiding en onze kabels.

Verkabeling 380 kV Krabbendijke

Nabij Krabbendijke gaan wij een deel van de 380 kV-vakwerkverbinding (2 circuits) in de toekomst ondergronds brengen. Het kabeltracé komt daarbij parallel te liggen aan het waterstofnetwerk. Bij de aanleg van het waterstofnetwerk dient er rekening te worden gehouden met de in dit tracé aanwezige hoogspanningslijnen, BSL-RLL380 Zwart/Grijs (vakwerkmasten) en BSL-RLL380 Paars/Oranje en 150kV (Wintrackmasten) en de nieuw aan te leggen Verkabeling Krabbendijke.

Boringen dienen bijvoorbeeld minimaal vijf meter uit de aanwezige funderingen te blijven. Nabij Krabbendijke geldt dit onder andere voor de masten 321, 322, 1085a, 1086, en het nog te bouwen oostelijk opstijgpunt nabij de Oude Rijksweg. Wij verzoeken u om de constructieve afstemming tussen de projecten te continueren.

Vlissingen Oost

TenneT en Stedin gaan het hoogspanningsstation Vlissingen Oost aan de Cyprusweg in het Sloegebied uitbreiden, waarbij op het naastgelegen perceel extra grond benodigd is voor de realisatie van extra (Stedin) transformatoren en 150kV kabels van TenneT. Op deze locatie is ook een schema voorzien voor de verdeling van waterstof. In afstemming met Hynetwork Services en North SeaPorts is door TenneT en Stedin een voorstel gemaakt voor een andere locatiekeuze voor het schema inclusief verlegging van een toegangsweg.

Daarnaast voorziet TenneT op termijn een extra 150kV verbinding tussen hoogspanningsstation Vlissingen Oost en het bestaande (of een nieuw) 150kV hoogspanningsstation in Borssele, die ook om tracéruimte vraagt nabij het hoogspanningsstation, naast alle bestaande hoog- en middenspanningskabels.

Wij verzoeken u om de constructieve afstemming met TenneT en Stedin te continueren en vragen blijvende aandacht voor het aanhouden van de geldende veiligheidsafstanden en de zorgvuldige tracerings van buisleidingen, zodat de kans op wederzijdse beïnvloeding en beschadiging of afschakeling van onze hoogspanningsinfrastructuur acceptabel klein blijft.

Zuid-West 380 kV Oost (Rilland-Tilburg)

Tussen de hoogspanningsstations Rilland en Tilburg wordt een nieuwe 380kV hoogspanningsverbinding gerealiseerd. Deze verbinding is noodzakelijk om de toenemende hoeveelheid duurzaam opgewekte elektriciteit, waaronder wind- en zonne-energie, betrouwbaar te kunnen transporteren naar andere delen van Nederland en het buitenland.

Na een uitgebreide plan- en voorbereidingsfase zijn eind 2024 de eerste voorbereidende werkzaamheden gestart. Eind 2025 is gestart met de volgende bouwfase. Het project omvat onder meer de realisatie van honderden nieuwe masten en kilometers hoogspanningslijnen, aanpassingen aan bestaande hoogspanningsstations en de bouw van een nieuw 150kV station in Oosteind.

Op diverse locaties worden bestaande hoogspanningslijnen en -masten verwijderd. De ingebruikname van de verbinding is momenteel voorzien in de periode 2031–2034.

Wij constateren dat er op enkele locaties ruimtelijke en planologische raakvlakken zijn tussen het waterstofnetwerk en het project Rilland–Tilburg, waaronder bij de opstijpunten van de hoogspanningsverbinding nabij Rilland en Markiezaat.

Wij hechten eraan om hierover in de vervolgfase in overleg te blijven met Hynetwork Services en waarderen dat u dit benoemd in de MER en IEA. Op deze manier kunnen raakvlakken tijdig worden afgestemd en eventuele risico's voor planning, uitvoering en omgeving gezamenlijk worden beheerst.

Regelgeving

Bij de aanleg van waterstofleidingen nabij (toekomstige) hoogspanningsinfrastructuur is elektromagnetische compatibiliteit (EMC) een randvoorwaarde. Het initiatief mag geen nadelige invloed hebben op (te realiseren) assets van TenneT. Hiervoor geldt onder andere:

- De EMC-richtlijn 2014/30/EU stelt eisen aan zowel apparatuur als vaste installaties en infrastructuren die storingen kunnen veroorzaken of ondervinden;
- NEN 3654:2023 biedt technische kaders om wederzijdse beïnvloeding tussen leidingen en hoogspanningssystemen te voorkomen, waaronder inductieve, capacatieve en thermische effecten;
- NEN 7171-1 en NPR 7171-2 geven richting aan de ordening van ondergrondse netten en de rolverdeling tussen betrokken partijen.
- NTA 8089:2024 HVDC waarin elektromagnetische beïnvloeding van gelijkstroomkabels op andere ondergrondse infrastructuur is opgenomen.

Vanuit de toenemende ruimtelijke druk en complexiteit van de ondergrond verzoeken wij dat een EMC-beïnvloedingsstudie in overeenstemming met vigerende normen wordt uitgevoerd en de resultaten hiervan tijdig met TenneT worden afgestemd.

Ook zien wij graag dat in uit te voeren onderzoeken aandacht is voor beoogde wijziging van functie van de bestaande aardgasleiding naar een waterstofleiding. En dat wordt stilgestaan bij de kans op een calamiteit en impact hiervan op bestaande assets van TenneT.

Tot slot

Mocht u naar aanleiding van deze reactie vragen hebben of nadere informatie wensen, dan verneem ik dat graag. Het wordt op prijs gesteld indien u hierbij onze referentie vermeldt.

Met vriendelijke groeten,
TenneT TSO B.V.

Relatiebeheerder Ruimtelijke Plannen | Zuid-Holland en Zeeland

Verzonden: 12/20/2025 8:29:07 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 1
Postcode: 4450 AA
Woonplaats: Heinkenszand
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Borsele

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Uw kenmerk :
Uw brief van :
Behandeld door :
Doorkiesnummer :

Zaaknummer : Z23.031837
Documentnummer : D25.682608

Bijlagen :

Heinkenszand,

16 DEC. 2025

Onderwerp: Reactie op conceptnotitie Voorkeursalternatief, milieueffectrapportage fase 1 en Integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Geachte mevrouw, heer,

Wij namen kennis van de conceptnotitie Voorkeursalternatief, de milieueffectrapportage fase 1 en de Integrale effectenanalyse Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Het zijn heldere documenten met het waarom, nut en noodzaak, de doelstellingen en de opgave van het (gefaseerd) aan te leggen landelijk ondergronds netwerk van buisleidingen om waterstof te transporteren. Wij bedanken u voor het zorgvuldige proces dat u doorloopt, waarin wij ambtelijk en bestuurlijk goed zijn ingelicht. Ook informeerde u onze inwoners via een informatiebijeenkomst op donderdag 27 november 2025 in Kapelle.

Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland verbindt de industrieclusters Zeeland (havengebied North Sea Port) met België en met de industrie in de haven van Moerdijk. Het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland wordt onderdeel van het landelijke waterstofnetwerk dat primair de vijf industrieclusters in Nederland met elkaar verbindt. Hierdoor ontstaat een (regionaal) netwerk voor toeleveranciers en afnemers van waterstof.

Aanlegprincipes

Bij de aanleg van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland wordt gewerkt vanuit de principes:

- 1) maak zoveel mogelijk gebruik van bestaande aardgastransportleidingen.
- 2) in geval van een nieuwe leiding: zoek zo veel mogelijk aansluiting bij bestemde buisleidingstroken die zijn aangewezen in de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035 (de zogenoemde PEH-/bestemde stroken).
- 3) in geval van een nieuwe leiding buiten de gereserveerde buisleidingstroken: bundel zo veel mogelijk met bestaande infrastructuur.

In de Integrale effectenanalyse (hierna IEA) is aangegeven dat het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland op het grondgebied van Borsele gerealiseerd kan worden volgens de principes 2 en 3.

Tracé Woensdrecht-Vlissingen (principe 2)

Het grondgebied van de gemeente Borsele maakt onderdeel uit van het tracévak Woensdrecht-Vlissingen. In dit tracévak komen geen geschikte bestaande aardgasleidingen vrij. De nieuwe waterstofleiding in dit tracévak, en daarmee ook op ons grondgebied, wordt daarom aangelegd volgens principe 2. De gemeente Borsele heeft deze zogenoemde PEH-/bestemde strook overgenomen in haar omgevingsplan voor het buitengebied. Het stemt ons tevreden dat de nieuwe waterstofleiding in deze strook gelegd gaat worden. De gemeente Borsele is namelijk tegen nieuwe doorsnijdingen over haar grondgebied, buiten het Sloegebied.

Tracé Sloegebied: (principe 3)

Ook in het Sloegebied is er geen boventallige aardgasleiding beschikbaar. Daarnaast zijn in de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035 voor dit gebied geen bestemde buisleidingstroken aangewezen. Hier kan dus geen aansluiting bij gezocht worden. Uit een oogpunt van efficiënt ruimtegebruik en het voorkomen van nieuwe doorsnijdingen wordt gestreefd om de aanleg/bouw van de nieuwe waterstoftransportleiding te bundelen met bestaande bovengrondse en ondergrondse infrastructuur in dit gebied. Wij kunnen ons hierin vinden.

Efficiënt ruimtegebruik/compacte ligging in buisleidingenstrook

De PEH-/bestemde strook is door het Rijk aangewezen voor buisleidingen voor gevaarlijke stoffen van nationaal belang. Op het grondgebied van Borsele is deze strook relatief smal (50 meter). In deze strook is al een aantal leidingen aanwezig. Daarnaast is het niet uitgesloten dat er in de toekomst nog meer leidingen in de strook moeten worden aangelegd. De (nog) beperkt beschikbare fysieke ruimte maakt dat het nodig is om deze ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Daarom is het belangrijk dat nieuwe leidingen, binnen de marges van externe veiligheid en zonder aanvullende beheersmaatregelen, op korte afstand van elkaar worden gelegd (compacte ligging), waarbij de dagmaat tot een minimum wordt beperkt. Hierdoor blijft in de bestemde strook de “restruimte” maximaal beschikbaar voor toekomstige leidingen. Wij verzoeken u hiermee rekening te houden bij de planuitwerkingsfase van het voorkeursalternatief.

Toekomstvastheid waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland in relatie tot ontwikkelingen in de omgeving

In de IEA worden de autonome ontwikkelingen (paragraaf 6.4.1) en de raakvlakprojecten (paragraaf 6.4.2) benoemd. Bij autonome ontwikkelingen gaat het om plannen en projecten waarvoor het besluit al is genomen of waarvan de besluitvorming in een vergevorderd stadium is. Bij raakvlakprojecten gaat het om plannen en projecten waarvoor nog geen besluit is genomen of waarvan de besluitvorming nog niet in een vergevorderd stadium is.

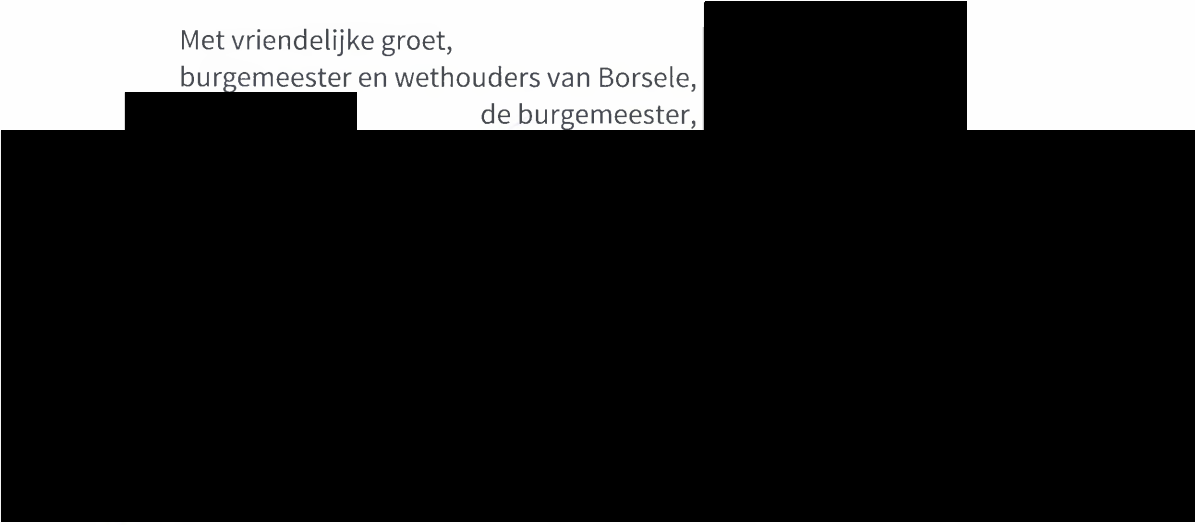
Wij constateren dat de opsomming, in ieder geval voor projecten op het grondgebied van de gemeente Borsele, niet altijd actueel, dan wel niet altijd correct is. Dit betreft:

- Restwarmte Sloegebied. De realisatie van dit project is niet gestart in 2023. In 2023 is wel gestart met een studie/onderzoek naar de haalbaarheid van een restwarmtenet. Hieruit is gebleken dat een restwarmtenet niet haalbaar is. Dit door te weinig afnamepotentie en te hoge eindgebruikerskosten.
- 380 kV Netuitbreiding Zeeuws-Vlaanderen. De NRD is al vastgesteld.
- Net op zee - Nederwiek 1. Dit is geen raakvlakproject, maar een autonome ontwikkeling waarvan de besluiten al onherroepelijk zijn.
- Zeeland Energy Terminal. De eerste mijlpaal in dit project, het VenP, is inmiddels afgerond. Een eerste stap in de tweede mijlpaal, de tervisielegging van de cNRD, is inmiddels genomen.

Wij verzoeken u de IEA hierop aan te passen.

Wij vertrouwen erop dat de door ons hierboven genoemde aandachtspunten in het verdere proces opvolging krijgen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Borsele,
de burgemeester,

Verzonden: 12/20/2025 9:17:54 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 5
Postcode: 4730 AA
Woonplaats: Oudenbosch
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: gemeente@halderberge.nl
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Halderberge

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest-
Nederland
Postbus 111
9200AC Drachten

Zaaknummer 1368283

Behandeld door [REDACTED]

Onderwerp Reactie op cVKA en MER Waterstofnetwerk
Zuidwest-Nederland

Telefoonnummer [REDACTED]

Uw kenmerk

Bijlage(n)

VERZONDEN 15 DEC 2025

Oudenbosch, 9 december 2025

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij reageren wij op het concept-Voorkeursalternatief (cVKA) en de bijhorende Milieueffectrapportage (MER) en Integrale Effectenanalyse voor het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland.

In het voorgaande proces heeft gemeente Halderberge ambtelijk eerder haar reactie gegeven tijdens werksessies en tussentijds op dit project. Wij waarderen deze korte lijnen in het proces. Desondanks vragen wij voor een aantal punten ook graag formeel (extra) uw aandacht. Het gaat daarbij om de borging van een veilige omgeving, zorgvuldigheid in communicatie en proces, waarbij tevens afstemming plaatsvindt met andere (rijks)projecten in het gebied. Ook verwijzen wij u naar de reactie vanuit RES West-Brabant op dit project.

Borging veilige omgeving

In de MER worden een aantal aannames gedaan welke op basis van de huidige stukken niet door onze omgevingsdienst (OMWB) te controleren zijn. Zo zouden de brandaandachtsgebieden kleiner worden dan die van aardgas en de PR 10-6 nagenoeg vervallen. Figuur 11-2, waarop de oude en nieuwe brandaandachtsgebieden in zijn weergegeven, zijn echter te onduidelijk om te beoordelen.

Daarnaast is aangegeven hoeveel kwetsbare en beperkt kwetsbare gebouwen binnen deze aandachtsgebieden liggen. Ook deze tellingen zijn moeilijk te controleren vanwege de onduidelijke figuur en het ontbreken van een duidelijke weergave en afmeting van de aandachtsgebieden. In de MER wordt bovendien gesteld dat er geen zeer kwetsbare gebouwen binnen de aandachtsgebieden liggen. Voor zover de OMWB kan nagaan in de Atlas Veiligheid en het huidige brandaandachtsgebied, bevinden zich in Oud Gastel wel degelijk zeer kwetsbare gebouwen binnen het brandaandachtsgebied.

Wij verzoeken u daarom om de kwantitatieve risicoanalyse (QRA) met bijbehorende rekenbestanden toe te sturen, zodat wij deze inhoudelijk door de OMWB kunnen laten toetsen. Hiermee kan de ligging van de plaatsgebonden risicocontouren, het nieuwe brandaandachtsgebied en de aanwezigheid van zeer kwetsbare gebouwen in dit gebied worden gecontroleerd.

Tevens dient meer duidelijkheid te worden gegeven over risico verhogende factoren, zoals windturbines. Deze dienen te worden uitgewerkt en meegenomen in de QRA's.

U heeft in een eerdere ambtelijke reactie aangegeven dat de definitieve QRA's in de MER II-fase worden opgesteld. Op dat moment zullen deze worden besproken en afgestemd met de gemeenten en omgevingsdiensten. Wij verzoeken u ons hierin tijdig mee te nemen, zodat wij dit zorgvuldig kunnen laten toetsen en er voldoende tijd is om te reageren en nader af te stemmen.

Zorgvuldige communicatie en inhoudelijke afstemming andere (rijks)projecten

Wij vragen u om zorgvuldig en tijdig te (blijven) communiceren. Dit is van groot belang voor ons als gemeente, maar ook voor onze inwoners en overige gebruikers van de omgeving.

Omdat er zoveel projecten in hetzelfde gebied plaatsvinden en diverse projecten rondom de energietransitie lopen of gaan lopen, is een totaaloverzicht en planning essentieel. Wij adviseren u in de communicatie altijd duidelijk aan te geven om welk project het gaat en hoe de afstemming met andere projecten plaatsvindt.

Daarnaast verzoeken wij u om inhoudelijke af te (blijven) stemmen met andere projecten in hetzelfde gebied, waaronder in de gemeente Halderberge. Er speelt namelijk veel in dit gebied, zoals de aanleg van de ZW380kV en CO2-leiding. Wat volgt er komende jaren nog meer? Waar zien we risico's ontstaan en kunnen projecten elkaar in proces of inhoud tegenwerken? En waar zien we kansen om projecten elkaar juist te laten versterken? Hier willen we graag vroegtijdig in worden meegenomen als betrokken gemeente.

Ook voor vraagstukken, zoals hoe eventuele onrust en hinder voor inwoners en overige gebruikers in het gebied zo beperkt mogelijk kan worden gehouden, worden wij uiteraard graag in betrokken. Wij kunnen onze rol dan goed vervullen, doordat we ons dan tijdig kunnen voorbereiden. Dergelijke projecten hebben impact op onze capaciteit.

Reactie RES West Brabant

Voor de overige punten verwijzen wij u naar de reactie van RES West Brabant met betrekking tot het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Als samenwerkingspartner onderschrijven wij deze reactie.

Wij ontvangen graag uw antwoord op onze reactie.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Halderberge,

de burgemeester

Anne Mulder

Verzonden: 12/20/2025 9:31:33 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 3000
Postcode: 4380 GV
Woonplaats: Vlissingen
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: gemeente@vlissingen.nl
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Vlissingen

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten
Bureau Energieprojecten Inspraakpunt Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten

Verzonden

18 DEC 2025

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONS KENMERK

DATUM

2787616 / **2787620**

18 december 2025

BEHANDELD DOOR

BEZOEKADRES

TELEFOON

BIJLAGEN

[REDACTED]

Paul Krugerstraat 1

[REDACTED]

1

ONDERWERP

Zienswijze concept-voorkeursalternatief, milieueffectrapportage en integrale effectenanalyse waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u onze zienswijze op het concept-voorkeursalternatief, de milieueffectrapportage en de integrale effectenanalyse waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland.

Aanleiding

In de stukken is aangegeven dat Hynetwork als doel heeft het transport van waterstof te maximaliseren en het gebruik ervan in Nederland te bevorderen. Gesteld wordt dat om die reden Hynetwork, in opdracht van het Rijk, een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen ontwikkelt, genaamd 'Waterstofnetwerk Nederland'. Onderdeel van dit netwerk zijn de vijf grote industriële clusters. Het landelijke hogedruknetwerk voor waterstof verbindt deze clusters en regio's met havengebieden, locaties voor wind op zee, opslagfaciliteiten, en met België en Duitsland.

Gesteld wordt dat voor de regio Zuidwest-Nederland het waterstofnetwerk van groot belang is, omdat het een duurzaam vestigingsklimaat creëert en omdat de regio hiermee een sterke positie op het gebied van economische groei en werkgelegenheid behoudt.

Aangegeven is dat er voor de verbinding van Woensdrecht naar Vlissingen via Zuid-Beveland geen geschikte aardgasleidingen beschikbaar zijn waardoor een nieuwe waterstoftransportleiding nodig is. Tevens is aangegeven dat deze grotendeels binnen de bestaande en/of bestemde leidingstroken worden aangelegd, behalve het laatste stuk bij het Sloegebied nabij Vlissingen.

Gesteld wordt dat in het Sloegebied - nieuwbouw plaatsvindt omdat er geen boventallige aardgasleiding beschikbaar is. Het betreft het meest westelijke deel van het nieuw te bouwen tracé. Beschreven is dat bij de nieuwbouw gestreefd wordt naar aansluiting met de bestaande bovengrondse en ondergrondse infrastructuur en daarom gebundeld wordt met bestaande leidingstraten binnen het Sloegebied. Aangegeven is dat dit uitgangspunt efficiënt ruimtegebruik bevordert door minder nieuwe doorsnijding van percelen en ander functies, en over het algemeen leidt tot minder milieueffecten doordat de ondergrond ter plaatse al (enigszins) is verstoord.

In de stukken wordt verwezen naar het CES 3.0-rapport van Smart Delta Resources waarin een gedetailleerd overzicht opgenomen is van de verwachte waterstoftransportcapaciteit voor het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Aangegeven is dat de verwachte volumes zullen groeien afhankelijk van marktontwikkelingen en maatschappelijk draagvlak. Gesteld wordt dat de import van waterstof in de vorm van ammoniak of LOHC's de leveringszekerheid en de waterstofeconomie versterkt. Daarbij is aangegeven dat de prognose voor 2050 laat zien dat de regio meer waterstof zal produceren dan lokaal verbruikt wordt, met een potentieel overschot van 1 Mton aan waterstof.

Zienswijze noodzaak waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

De noodzaak voor de aanleg van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland is in onze ogen niet goed onderbouwd en aangetoond.

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft een reflectie gegeven op de Cluster Energiestrategieën 2024 (CES 3.0). Daarin is aangegeven dat de toename van het aanbod van waterstof in de CES 3.0 groter is dan die van de vraag. Het PBL constateert dat verschillende clusters beogen een doorvoersfunctie te vervullen voor waterstof, gericht op inzet in andere sectoren dan de industrie, zoals de mobiliteit, of voor gebruik elders in Noordwest-Europa.

Het PBL constateert dat er vanaf 2040 in de CES 3.0 een afname te zien is van het waterstofaanbod, terwijl bij het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) juist een toename wordt verwacht. Het PBL constateert dat de dalende trend voornamelijk uit het cluster Zeeland-West-Brabant komt, waar de industriële productie van waterstof afneemt tussen 2040 en 2050 volgens hun CES.

In de stukken van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland lijkt geen rekening gehouden te zijn met de bevindingen van de "Reflectie Cluster Energiestrategieën 2024 (CES 3.0)". Bovendien is er, voor zover wij kunnen overzien, geen rekening gehouden met het feit dat waterstofontwikkelingen niet of moeizaam van de grond komen en investeringsbeslissingen uitgesteld of afgesteld worden. Zo lijkt tabel 6.1 (geplande (groene) waterstoffabrieken in Zeeland) uit de integrale effectenanalyse (hierna: IEA) niet meer actueel, en kan om die reden niet dienen als beslisinformatie.

Samengevat verzoeken wij u de noodzaak voor de aanleg van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland beter te onderbouwen en daarbij rekening te houden met de meest actuele inzichten omtrent waterstofontwikkelingen. De stukken zijn deels achterhaald en kunnen zodoende niet dienen als beslisinformatie.

Verder worden er in de stukken verschillende benamingen gebruikt voor het zeehaven- en industriegebied Vlissingen-Oost. Dit is verwarrend. Wij verzoeken u de officiële naam Vlissingen-Oost te hanteren.

Scope onderzoek externe veiligheid

Gesteld wordt dat de effecten van het voorgenomen project op omgevingsveiligheid zijn beoordeeld op plaatsgebonden- en groepsrisico.

Gesteld wordt dat hiervoor berekeningen zijn uitgevoerd met de op dit moment beschikbare en geaccordeerde modellen voor waterstoftransport via leidingen. Gesteld wordt dat hieruit volgt dat de waterstofleidingen voldoen aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van omgevingsveiligheid.

Tevens is in de stukken opgenomen (onder "Verkenning waterstof-importterminals") dat er voor de verduurzaming van industrie, vervoer en de elektriciteitssector voldoende waterstof beschikbaar moet zijn. Gesteld wordt dat er daarom ook import vanuit het buitenland nodig is. Gesteld wordt dat het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) samen met betrokken partijen de mogelijkheden van importterminals verkent en dat dit zich richt op industrieclusters zoals het Noordzeekanaalgebied, de Rotterdamse haven en de Schelde-Deltaregio. Aangegeven is dat de verkenning zich nog in een vroeg stadium bevindt, met geplande realisatie tussen 2024 en 2030.

Zienswijze

Gezien het gegeven dat een deel van het industriecluster Schelde-Delta zich op grondgebied van de gemeente Vlissingen bevindt, worden wij graag actief betrokken bij de verkenning naar waterstof-importterminals. Wij verzoeken u ons hierbij te betrekken.

Verder is er een directe relatie tussen de aanleg van het waterstofnetwerk en invoer van waterstofdragers. Als gevolg van de aanleg van het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland kan er immers (meer) waterstof worden afgevoerd dan wanneer dit netwerk er niet zou liggen. De aanleg van het waterstofnetwerk heeft dan ook tot gevolg dat de import van waterstof(dragers) - wat voornamelijk via zeeschepen ingevoerd wordt - zal toenemen t.o.v. de situatie waarin het waterstofnetwerk Zuidwest Nederland niet aangelegd zal worden. Met de invoer van waterstof(dragers) via zeeschepen zijn externe veiligheidsrisico's gemoeid. Gezien de directe relatie tussen de aanleg van het waterstofnetwerk en de toename van invoer van waterstof(dragers) via zeeschepen, is de huidige scope van het onderzoek naar externe veiligheid van uitsluitend de waterstofleiding ontoereikend.

Wij verzoeken u de scope van het onderzoek te verbreden met de import van waterstof(dragers) via zeeschepen. Wij vragen hier aandacht voor, omdat wij ons zorgen maken over de voorziene toename van gevaarlijke stoffen die verband houden met de energietransitie naar en van de havens van Nort Sea Port en Antwerpen. Naar onze mening is het onvoldoende inzichtelijk welke risico's m.b.t. omgevingsveiligheid hiermee gemoeid zijn. Onze zorg zit met name op de invoer van gevaarlijke stoffen door middel van zeeschepen langs de kust van het stedelijke gebied van Vlissingen. De vaargeul is hier relatief dicht op de oever gelegen waardoor de veiligheidssituatie in het stedelijk gebied van Vlissingen mogelijk kan verslechteren. Verder is naar onze mening onvoldoende inzichtelijk of ruimtelijke ontwikkelingen in Vlissingen in de knel kunnen komen als gevolg van de beoogde toename van vervoer van gevaarlijke stoffen over de Westerschelde. Wij verzoeken u om dit in beeld te brengen.

Nieuwbouw kerncentrales

In de IEA is onder "Afstemming Vlissingen-Oost/Borssele" aangegeven dat Borssele zoekgebied is voor de bouw van een nieuwe kerncentrale. Verder is in de MER een overzichtskaart opgenomen van energieprojecten in Zuidwest-Nederland.

Zienswijze

Zowel de aangegeven informatie in de IEA als de overzichtskaart zijn niet correct. Het gestelde dat Borssele zoekgebied is voor de bouw een nieuwe kerncentrales is onjuist. Het gaat namelijk niet om één kerncentrale, maar om twee kerncentrales. Bovendien is niet alleen Borssele in beeld als zoekgebied, maar zijn ook locaties in Terneuzen en Vlissingen in beeld. Ook op de overzichtskaart van energieprojecten in Zuidwest-Nederland is uitsluitend de locatie Borssele aangegeven als zoeklocatie voor de kerncentrales.

In de kamerbrief van 16 mei 2025 met als onderwerp *“Voortgangsbrief nieuwbouw kernenergie mei 2025”* is aangegeven dat *“Als het kabinet na het doorlopen van de projectprocedure een keuze heeft gemaakt tussen geschikte locaties, de voorkeur gegeven zal worden aan een locatie in Zeeland”*. Het voormalige Thermphos-terrein in de gemeente Vlissingen is in Zeeland één van de drie locaties.

Het op juiste wijze betrekken van het project nieuwbouw kerncentrales is van groot belang, aangezien een deel van het beoogde waterstofnetwerk Zuidwest Nederland en een daarvan onderdeel uitmakende afsluiterlocatie beoogd zijn op het voormalige Thermphos-terrein.

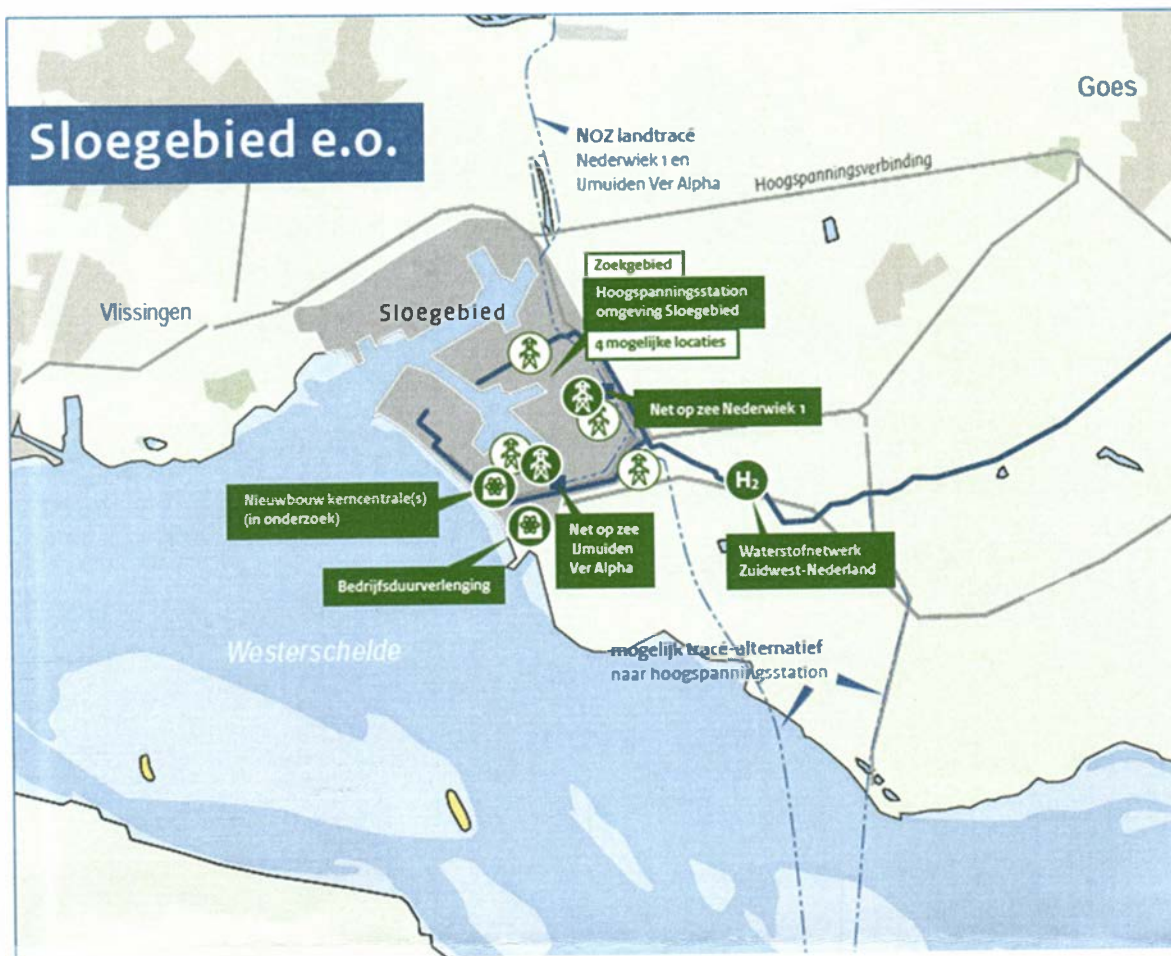
Nu er rekening gehouden lijkt te zijn met de mogelijke bouw van een kerncentrale in plaats van twee kerncentrales en niet het juiste zoekgebied is gehanteerd, vragen wij ons af of de voormalige Thermphos-locatie wel geschikt is voor de aanleg van het waterstofnetwerk. De benodigde fysieke ruimte voor twee kerncentrales is immers groter dan de benodigde ruimte van een kerncentrale, zodat afgevraagd kan worden in hoeverre er ruimte resteert voor het waterstofnetwerk.

Verder vragen wij ons af of er voldoende fysieke ruimte aanwezig is om het waterstofnetwerk aan te leggen richting het voormalige Thermphos-terrein. In het IEA wordt gesteld dat leidingen worden gebundeld met bestaande leidingstraten binnen het Sloegebied. Recentelijk is hiertoe een overleg gestart, maar het is naar onze mening te vroeg om te stellen dat dit haalbaar is. Verder is naar onze mening niet aangetoond dat er voldoende fysieke ruimte in Vlissingen-Oost aanwezig is het waterstofnetwerk aan te leggen tot aan de voormalige Thermphos-locatie. Wij verzoeken u dit beter te onderzoeken en te onderbouwen. De uitvoerbaarheid van de aanleg is naar onze mening op dit moment onvoldoende aangetoond.

Tevens verzoeken wij u juist kaartmateriaal op te nemen. Naast dat het zoekgebied van de kerncentrales niet juist is weergegeven, ontbreekt bijvoorbeeld ook het initiatief voor de realisatie van Zeeland Energy Terminal. Als bouwsteen voor uw kaart, verzoeken wij u de door ons vervaardigde en bijgevoegde kaart te gebruiken, waarop nationale belangen binnen de gemeente Vlissingen zijn opgenomen. Deze kaart geeft een beter beeld van de vele belangen en initiatieven in het gebied.

Integrale aanpak

In het MER is aangegeven dat met een gebiedsgerichte aanpak van het ministerie van Klimaat en Groene Groei het geheel aan projecten in de regio wordt aangestuurd. Gesteld wordt dat met de integrale aanpak van het ministerie de projectorganisatie van het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland structureel afstemming pleegt met andere rijksprojecten over de onderlinge raakvlakken. Gesteld wordt dat zo geborgd wordt dat de nodige afspraken met zowel andere rijksprojecten als ook met de betrokken bevoegde gezagen en andere belanghebbenden worden gemaakt om het waterstofproject te kunnen realiseren met een zo beperkt mogelijke impact op de regio's waar het doorheen loopt. Daarbij wordt voor een globaal beeld o.a. verwezen naar Bijlage 4 van het MER *“Overzicht energieprojecten Zuidwest-Nederland”*. Daarin is onderstaande kaartuitsnede opgenomen.

Zienswijze

Wij onderschrijven het belang van een gebiedsgerichte aanpak. Gezien de vele (nationale) belangen die samenkomen in (de omgeving van) Vlissingen-Oost van diverse ministeries is een gebiedsgerichte aanpak onontbeerlijk. De verwijzing naar de kaart energieprojecten Zuidwest Nederland gaat naar onze mening om die reden mank. Dit betreft slechts enkele energieprojecten van het ministerie van KGG en is bovendien niet eens volledig op dat vlak. In het gebied spelen nog vele andere nationale belangen, zoals het opschalen van de defensie-industrie, de bouw van een justitieel complex, host nation support, dijkversterkingen en natuurontwikkeling. Door de verwijzing naar de kaart "Energieprojecten Zuidwest Nederland" lijkt het erop dat u geen goed beeld heeft van de vele andere (nationale) belangen in het gebied en bestaat de kans dat de opgaven waar uw ministerie bevoegd gezag voor is, niet goed afgewogen worden tegen andere (nationale) opgaven van andere ministeries. Wij verzoeken u dan ook om samen met andere ministeries serieus werk te maken van een gebiedsgerichte aanpak en ons daarbij te betrekken.

Zoals bij u bekend, heeft gebiedsverbinder Knops reeds in december 2024 advies uitgebracht inzake de eventuele komst van twee kerncentrales in Zeeland. Hierin constateert de heer Knops dat er spanning bestaat tussen de mogelijke komst van de kerncentrales met andere ruimtelijke initiatieven. Hij adviseert om te komen tot een afgestemde aanpak, omdat anders het risico bestaat dat de ontwikkelingsdoelen van zowel de bouw van twee kerncentrales als andere projecten worden belemmerd of in een later stadium tenietgedaan worden door parallelle initiatieven.

Voor zover wij kunnen overzien is dit onderdeel van het advies nog niet goed geland bij uw ministerie. Wij verzoeken u dit voortvarender op te pakken, in betere afstemming met alle

relevante ministeries en de gemeente Vlissingen daarbij te betrekken. Dit om te komen tot een integrale afstemming tussen de vele ontwikkelingen in (de omgeving van) Vlissingen-Oost en er zodoende gekomen kan worden tot de meest optimale invulling van het gebied waarbij zowel nationale, regionale en lokale ambities betrokken kunnen worden. Wij verzoeken u om vooruitlopend daarop geen onomkeerbare besluiten te nemen inzake het waterstofnetwerk Zuidwest Nederland.

Tevens verzoeken wij u in het MER meer rekening te houden met de vele initiatieven in de omgeving en in te gaan op de cumulatieve effecten daarvan. De bijgevoegde kaart kan één van de bouwstenen zijn om dit inzichtelijk te maken.

Stikstofruimte

In de stukken is aangegeven dat om het voornemen te kunnen realiseren er mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn vanwege stikstofdepositie. Dit wordt naar achteren geschoven doordat pas in fase 2 van het MER maatregelen onderzocht zullen worden om effecten op Natura 2000-gebieden te minimaliseren.

Verder wordt gesteld dat het project speelt in een gebied met een veelheid aan waarden en functies en nationale, regionale en lokale opgaven. Aangegeven is dat het belangrijk is om bij de ruimtelijke inpassing van de nieuwe waterstofverbinding rekening te houden met andere ruimtelijke plannen en ontwikkelingen in het gebied.

Concreet wordt daarbij “Woningbouwprojecten Zeeland” genoemd. Gesteld wordt dat er niet alleen sprake is van urgentie ten aanzien van de energietransitie, maar ook ten aanzien van het bouwen van woningen. Gesteld wordt dat snel meer woningen bijgebouwd dienen te worden ook in Zeeland. Daarbij wordt gesteld dat het raakvlak niet planologisch van aard is, aangezien er geen overlap in ruimteclaim is. Aangegeven is dat er wel sprake kan zijn van milieueffecten op de woningen.

Zienswijze

Wij onderschrijven het beschreven belang om bij de ruimtelijke inpassing van de nieuwe waterstofverbinding rekening te houden met andere ruimtelijke plannen en ontwikkelingen in het gebied. Ook onderschrijven wij het beschreven belang van woningbouw in Zeeland. Wij zijn van mening dat de stikstofruimte die benodigd is voor de aanleg van de waterstofverbinding geen belemmerende factor mag zijn voor de stikstofruimte voor woningbouwprojecten in Vlissingen.

Tevens zijn wij van mening dat de stelling dat het waterstofnetwerk geen planologisch relevant raakvlak heeft met de woningbouwopgave in Zeeland niet goed is onderbouwd. Zoals eerder in deze zienswijze gesteld, bestaat er naar onze mening een causaal verband tussen de aanleg van het waterstofnetwerk en de toename van import van waterstofdragers (zoals ammoniak) door zeeschepen. De toename van deze transporten kan er wellicht toe leiden dat ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw in het stedelijke gebied van Vlissingen in het geding komen. Zodoende bestaat de kans dat de aanleg van het waterstofnetwerk wel degelijk een planologisch raakvlak heeft met woningbouw in Vlissingen. Zoals al eerder aangegeven in voorliggende zienswijze verzoeken wij u de import van waterstofdragers door zeeschepen te betrekken bij het onderzoek naar externe veiligheid. Tevens verzoeken wij u ons garanties te bieden dat deze toename niet leidt tot belemmeringen voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente Vlissingen en de veiligheidssituatie in het stedelijk gebied van Vlissingen niet verslechtert t.o.v. de huidige situatie.

Onzorgvuldigheden

Het valt ons op dat de opgenomen informatie niet altijd even actueel is en in sommige gevallen zelfs onjuist is. Wij voelen ons niet geroepen om alle omissies te corrigeren, maar hierbij enkele zaken die ons opgevallen zijn.

- De stelling dat de provincie zich inzet om het Geopark Scheldedelta de status van UNESCO Geopark te laten verkrijgen is achterhaald. Het gebied heeft reeds deze status.
- In de stukken wordt verwezen naar het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (2011). Deze regels zijn met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1-1-2024 vervallen.
- Tabel 4-2 van de MER met geplande (groene) waterstoffabrieken in Zeeland is niet meer actueel.
- In het MER wordt gesteld dat het haalbaarheidsonderzoek naar een ammoniaknetwerk vanuit het Zeeuwse deel van North Sea Port nog niet beschikbaar is. Dat is onjuist. Het onderzoek is wel beschikbaar.

In algemene zin verzoeken wij om de stukken door te nemen op actualiteit en juistheid.

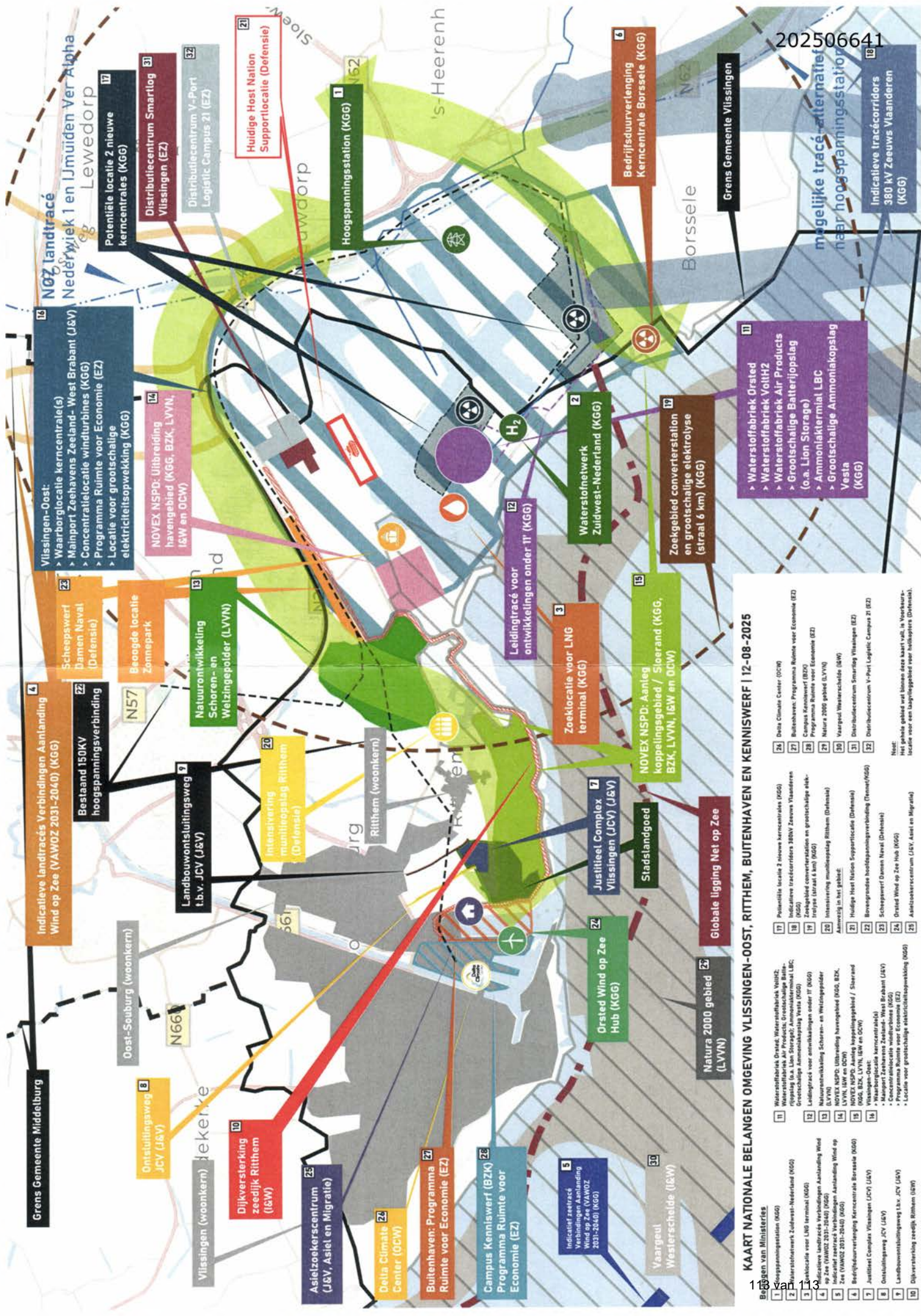
Al met al vinden wij dat het concept-voorkeursalternatief, de milieueffectrapportage en de integrale effectenanalyse waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland nog onvoldoende inhoudelijke en onderbouwde basis bieden om een besluit hierover te nemen. Wij dringen er bij u op aan dat u daar eerst zorg voor draagt.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Vlissingen,
de burgemeester,

drs. A.R.B. van den Tillaar

KAART NATIONALE BELANGEN OMGEVING VLISSINGEN-OOST, RITTHEM, BUITENHAVEN EN KENNISWERF | 12-08-2025

- Beleidskader van Ministeries**
- 1 Hoogspanningsstation (KGG)
 - 2 Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland (KGG)
 - 3 Industriële landtracés Verduidelijken Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ 2031-2040) (KGG)
 - 4 Industriële landtracés Verduidelijken Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ 2031-2040) (KGG)
 - 5 Industriële landtracés Verduidelijken Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ 2031-2040) (KGG)
 - 6 Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (KGG)
 - 7 Justitieel Complex Vliessingen (JCV) (J&V)
 - 8 Ontstaitingsweg JCV (J&V)
 - 9 Landbouwontstaitingsweg t.b.v. JCV (J&V)
 - 10 Dijkversterking zeedijk Ritthem (I&W)
 - 11 Waterstofabriek Orsted, Waterstofabriek Voth2, Waterstofabriek Air Products, Grootschalige Batterijopslag (o.a. Lion Storage), Ammoniakterminal LBC (KGG)
 - 12 Leidingtracé voor ontwikkeling onder IT (KGG)
 - 13 Industriële landtracés Schoren- en Weizingspolder (Defensie)
 - 14 NOVEX NSPD: Uitbreiding havengebied (KGG, BZK, LVVN, I&W en OCW)
 - 15 Industriële landtracés Verduidelijken Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ 2031-2040) (KGG)
 - 16 Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (KGG)
 - 17 Justitieel Complex Vliessingen (JCV) (J&V)
 - 18 Ontstaitingsweg JCV (J&V)
 - 19 Landbouwontstaitingsweg t.b.v. JCV (J&V)
 - 20 Dijkversterking zeedijk Ritthem (I&W)
 - 21 Potentiële locatie 2 nieuwe kerncentrales (KGG)
 - 22 Indicatieve tracécorsidors 380 KV Zeeuws Vlaanderen (KGG)
 - 23 Zoekgebied converterstation en grootschalige elektrolyse (straal 6 km) (KGG)
 - 24 Zoeklocatie voor LNG terminal (KGG)
 - 25 Intensivering multiplatform Ritthem (Defensie)
 - 26 Natuurontwikkeling Schoren- en Weizingspolder (LVVN)
 - 27 Beoogde locatie kerncentrales (KGG)
 - 28 Waterstofabriek Voth2, Waterstofabriek Air Products, Grootschalige Batterijopslag (o.a. Lion Storage), Ammoniakterminal LBC (KGG)
 - 29 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 30 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 31 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 32 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 33 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 34 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 35 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 36 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 37 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 38 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 39 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 40 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 41 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 42 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 43 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 44 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 45 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 46 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 47 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 48 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 49 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 50 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 51 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 52 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 53 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 54 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 55 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 56 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 57 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 58 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 59 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 60 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 61 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 62 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 63 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 64 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 65 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 66 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 67 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 68 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 69 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 70 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 71 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 72 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 73 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 74 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 75 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 76 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 77 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 78 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 79 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 80 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 81 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 82 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 83 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 84 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 85 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 86 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 87 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 88 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 89 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 90 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 91 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 92 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 93 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 94 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 95 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 96 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 97 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 98 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 99 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
 - 100 Grootschalige Ammoniakopslag Vestia (KGG)
- Not:**
 Het gehele gebied met lijnen deze kaart valt in Voorkeurslocatie voor een laagliggebied voor helioplots (Defensie).